

Foundation

Concertgebouworkest

Jaarverslag 2023

Contact

Foundation Concertgebouworkest

Gabriël Metsustraat 16 / 1071 EB Amsterdam

Postbus 78098 / 1070 LP Amsterdam

020 305 10 10 / foundation@concertgebouworkest.nl

www.concertgebouworkest.nl

Volg ons op social media

 facebook.com/concertgebouworkest

 x.com/concertgborkest

 instagram.com/concertgebouworkest

 youtube.com/concertgebouworkest

 linkedin.com/company/concertgebouworkest

Cover: Wereldpremière van Tan Duns grensverleggende *Requiem for Nature*.

Het Concertgebouworkest met koor en solisten in de Gashouder in Amsterdam onder

leiding van de componist. Mede mogelijk gemaakt door Ammodo (foto: Marcel Molle).

Inhoud

Foundation Concertgebouworkest

Jaarverslag 2023

Groot en kwetsbaar 24

Interview met Mariëtta Feltkamp. Zij beleefde de nachtmerrie van elke musicus: 'De onderdelen van mijn instrument vlogen over het podium.'

Verlenging van het leven 32

Interview met Johnny ten Theije en Theo Soons. Zij namen weloverwogen het Concertgebouworkest op in hun testament.

Muziek raakt en verbindt 44

Interview met Patrick van Oppen, partner bij Loyens & Loeff. Hij is trots op het 15-jarig partnership van zijn kantoor met het Koninklijk Concertgebouworkest.

Voorwoord 4

Bestuursverslag

1. Doelstelling, doelgroep en communicatie 6

2. Bestedingsdoelen 10

3. Donateurs in Nederland 26

4. Donateurs in het buitenland 34

5. Corporate partnerships 38

6. Verantwoording en organisatie 46

7. Meerjarenbeleid 52

8. Financieel beleid en financiële administratie 58

Jaarrekening 62

Begunstigers 87

‘Het is een voorrecht om betrokken te mogen zijn bij zo’n toporkest.’

Anita Nijboer, voorzitter Stichting Foundation Concertgebouworkest

Op 8 september 2023 begon het nieuwe seizoen voor de derde keer met de Opening Night. Het werd een fantastische avond op de NDSM-werf. Een unieke locatie, een grote opkomst, schitterende muziek – en het prachtige weer deed de rest. Het Concertgebouworkest is in topvorm.

De concerten door het jaar heen zorgden voor mooie muzikale hoogten en trokken volle zalen. Het was natuurlijk geweldig dat onze toekomstige chef-dirigent Klaus Mäkelä al zoveel concerten dirigeerde, waaronder de Kerstmatinee en het Annual Gala. Het is een voorrecht om betrokken te mogen zijn bij zo’n toporkest.

Ook dit jaar genoten we weer van kamermuziek en ontmoetingen met musici tijdens mooie evenementen met donateurs en sponsors. Fijn dat zoveel liefhebbers loyaal blijven aan het Concertgebouworkest en verbonden willen zijn via schenkingen in geld of instrumenten. We zijn ook dankbaar dat steeds meer particulieren het Concertgebouworkest opnemen in hun testament. Nalatenschappen zijn net als schenkingen essentieel voor de financiële toekomst van het orkest.

Die financiële toekomst is onzeker. Subsidies houden al jaren geen gelijke tred met de kosten en bovendien zijn er recentelijk bezuinigingen aangekondigd door de overheid. Om de top-

kwiteit van het orkest te behouden voor de toekomst, zijn we de komende jaren dus nog meer afhankelijk van schenkingen. Met het oog hierop hebben we besloten een endowment fonds te vormen. Doel is dat het fonds zodanig groot wordt dat uit de jaarlijkse rendementen een vast bedrag aan het orkest kan worden besteed. Graag komen we daar bij u op terug.

Een speciaal woord van dank aan de afdeling Development voor de grote inzet het afgelopen jaar. Ten slotte dank ik u allen, mede namens mijn medebestuurders, voor uw steun en betrokkenheid.

‘Namens het orkest dank ik iedereen voor de steun in 2023 waardoor onze muziek zoveel mensen kon bereiken.’

Anne Christin Erbe, directeur Foundation Concertgebouworkest

Het jaar 2023 werd voor het Concertgebouworkest gekenmerkt door grote financiële zorgen. Tegelijkertijd was het een periode waarin we veel positieve energie kregen van het enthousiasme en de betrokkenheid van het publiek, en in het bijzonder van onze particuliere en zakelijke schenkers. Onze muziek brengt zoveel moois teweeg.

Tijdens dit schrijven wachten we op de subsidiebesluiten van het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam. Omdat het huidige bedrijfsmodel van het orkest sterk afhankelijk is van ondersteuning door de overheid, zijn de tijden onzekerder dan ooit. Jarenlang garandeerden overheidssubsidies in combinatie met inkomsten uit kaart-

verkoop een stabiele basisinfrastructuur. De Foundation ondersteunde het orkest daarnaast bij de projecten ten behoeve van talentontwikkeling, educatie, bijzondere artistieke projecten, toegankelijkheid en de aankoop van instrumenten.

Sinds de bezuinigingen enige jaren geleden, begint de balans echter te verschuiven. Stijgende kosten en hoge inflatie worden niet meer gecompenseerd door subsidiënten. Het orkest zal vaker een beroep op de Foundation moeten doen om ook basisactiviteiten te laten ondersteunen. Daarmee komen de mooie projecten die in dit verslag worden besproken in gevaar. Terwijl juist het uitbouwen daarvan

essentieel is voor het behoud van het orkest aan de wereldtop.

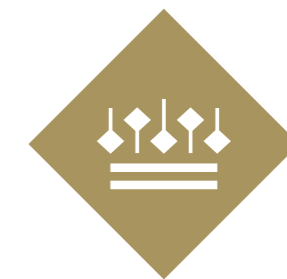
De Foundation is nu genoodzaakt een nog groter beroep te doen op particuliere en zakelijke begunstigers. Gelukkig merken we als team dat de respons positief is, dat er kansen liggen. Tijdens de vele mooie ontmoetingen rondom concerten en activiteiten ervaren we intense betrokkenheid van onze schenkers en constructief meedenkende zakelijke partners en vermogensfondsen.

Namens het orkest dank ik iedereen voor de steun in 2023 waardoor onze muziek zoveel mensen kon bereiken, op het allerhoogste niveau uitgevoerd door ons Concertgebouworkest.

Kerstmatinee onder leiding van Klaus Mäkelä

1. Doelstelling, doelgroep en communicatie

De Stichting Foundation Concertgebouworkest werd opgericht op 11 januari 1963 ten behoeve van de financiële ondersteuning van het Koninklijk Concertgebouworkest. Zij werft en beheert gelden van particulieren, corporate sponsors en vermogensfondsen ten einde die te kunnen besteden aan het orkest.

In dit verslag legt het bestuur van de Stichting Foundation Concertgebouworkest (de Foundation) rekening en verantwoording af over het gevoerde beleid gedurende de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Een jaar dat in het teken stond van volle concertzalen met toekomstig chef-dirigent Klaus Mäkelä. Tegelijkertijd zijn er zorgen over de toekomst. De kosten zijn nog verder gestegen als gevolg van de inflatie, de gemeente Amsterdam kondigde een mogelijke herverdeling van de subsidies aan en de ontwikkelingen in Den Haag stemmen niet gerust.

Doelstelling

Het statutaire doel van de Foundation is steun te verlenen aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest en/of aan de leden van dit orkest, alles 'in de ruimste zin des woords'.

Missie en visie

De Foundation biedt noodzakelijke financiële steun aan het Koninklijk Concertgebouworkest en zijn individuele musici. Hiermee helpt de Foundation het Concertgebouworkest in zijn streven om, als Nederlands ambassadeur voor internationale excellentie, op het allerhoogste niveau uitvoeringen van symfonische muziek te geven, op de belangrijkste podia, onder leiding van de beste dirigenten, met de beste musici. De Foundation realiseert duurzame verbintenissen met het orkest, gericht op het vergroten van betrokkenheid en het werven van fondsen voor onder andere muziekinstrumenten, jong talent en educatie in meer algemene zin.

Doelgroep

Voor het verwezenlijken van de genoemde doelstelling richt de Foundation zich op particuliere en zakelijke relaties en op institutionele fondsen en familiefondsen in Nederland en in het buitenland.

Particuliere donateurs

Muziek liefhebbers die het orkest structureel willen ondersteunen, kunnen deelnemen aan een van de verschillende schenkingsprogramma's. Ze kunnen schenken als Companion, Patron, Fellow, Master of Trustee. Daarnaast heeft de Foundation vele Fondsen op Naam onder haar hoede. Ook nemen steeds meer particuliere schenkers de Foundation op in hun testament, zij zijn verenigd in het Kroongilde. Veel vaste concertbezoekers uit hun waardering voor het Concertgebouworkest door een extra bedrag over te maken bij de bestelling van hun abonnement.

Aansluitend bij de internationale profilering van het orkest ontvangt het orkest genereuze bijdragen van donateurs in het buitenland, verenigd in de Global Friends van het Concertgebouworkest.

Ook in 2023 bleek de bereidheid van schenkers groot om het orkest te ondersteunen (zie hoofdstuk 2, 3 en 4 voor bestedingen en activiteiten van particuliere donateurs).

De academisten van seizoen 2022/2023 na hun certificaatuitreiking

Solofluitiste Emily Beynon in overleg met Klaus Mäkelä tijdens de repetitie

Corporate partners

Voor veel bedrijven is het aantrekkelijk een verbintenis aan te gaan met het Concertgebouworkest in de vorm van een partnership. Een partnership kan een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen van een bedrijf. Tegelijkertijd biedt het de mogelijkheid voor een bedrijf om een rol te spelen in het behoud en de ontwikkeling van uniek Nederlands erfgoed. Naast het aangaan van een partnership kunnen bedrijven ook projectpartner worden, een barterdeal sluiten of lid worden van de business club van het Concertgebouworkest, De Salon.

Ook dit jaar zijn corporate sponsors het orkest trouw gebleven en werden nieuwe overeenkomsten gesloten (zie hoofdstuk 5).

Institutionele fondsen

Het team blijft investeren in de relatie met fondsen en het benaderen van nieuwe fondsen. De fondsen die steun hebben toegezegd, worden structureel op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen binnen het orkest. Ook wordt de samenwerking periodiek geëvalueerd.

De volgende fondsen hebben in 2023 substantiële financieringsaanvragen gehonoreerd:

Ammodo

Ammodo heeft in 2023 het volgende ondersteund:

- ◆ De Academie van het Concertgebouworkest
- ◆ Assistent-dirigenten
- ◆ Verwerving van nieuwe instrumenten
- ◆ Artistiek curatorschap - Tan Dun en Pierre Audi

Art Mentor Foundation Lucerne

In 2023 maakte de stichting Art Mentor Foundation Lucerne de vierde editie van Concertgebouworkest Young mede mogelijk.

Dutch Masters Foundation

De bijdrage van Dutch Masters Foundation is in 2023 gegaan naar Concertgebouworkest Young.

ELJA Foundation

De ELJA Foundation ondersteunde een vooronderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van een music game (werktitel), uitgevoerd door Accenture Song.

Porticus

Porticus ondersteunde in 2023 Concertgebouworkest Young.

Don Quixote Foundation

Don Quixote Foundation maakte de Academie van het Concertgebouworkest in 2023 mede mogelijk.

Stichting Vogelgezag

Stichting Vogelgezag heeft in 2023 bijgedragen aan Concertgebouworkest Young.

Communicatie

De Foundation zet verschillende middelen in om te communiceren met bestaande en potentiële particuliere schenkers en corporate partners. Informatie over bestedingen en activiteiten vormt de spil van de communicatie. Daarbij wordt steeds gestreefd naar transparantie en zorgvuldigheid, zowel in de persoonlijke benadering als in alle communicatie-uitingen van de Foundation.

De medewerkers van de afdeling Development - particuliere fondsenwerving en corporate partnerships - gaan vaak persoonlijk in gesprek met potentiële particuliere en corporate begunstigers om tot een specifieke schenkingsvorm te komen die hen aanspreekt. Ook bouwen zij voortdurend aan de relatie met bestaande begunstigers. In het kader van werving en behoud ontvangen de teamleden bij vrijwel alle concerten in Amsterdam (jaarlijks ongeveer tachtig) en in het buitenland (jaarlijks ongeveer veertig) particuliere en corporate relaties.

Evenementen

In 2023 vonden weer veel activiteiten en events plaats voor schenkers en sponsors in RCO House en op andere locaties (zie hoofdstuk 3, 4 en 5).

Nieuwsbrieven en achtergrondartikelen

De Foundation hield in 2023 ook contact met haar begunstigers in binnen- en buitenland via diverse digitale nieuwsbrieven en regelmatige updates, waaronder:

- ◆ Maandelijkse digitale nieuwsbrief van het orkest voor alle schenkers
- ◆ Global Friends News - voor internationale schenkers
- ◆ Diverse (online) updates voor corporate partners en Salonleden
- ◆ Diverse (online) updates voor particuliere schenkers

Medio 2023 verscheen het jaarverslag 2022. In dit verslag werden naast bestedingen en activiteiten de namen van vrijwel alle begunstigers vermeld, uiteraard met toestemming van deze begunstigers. Na publicatie verscheen ook de gedrukte versie op de website en werd het toegezonden aan begunstigers, belanghebbenden en op verzoek ook aan andere geïnteresseerden. Op 27 juni 2023 was er een online presentatie van de jaarcijfers door de penningmeester van de Foundation, Jakob Treffers.

Academisten 2023/2024. V.l.n.r: Killian White, Marie Duquesnoy, Florianne Remme, Riccardo Baiocco, Esther Frey, Tobias Staub, Elias Blanco del Prado, Selma Spahiu, Justin Cherry, Alice Sinacori, Felicitas Frücht, Álvaro García Martín

2. Bestedingsdoelen

Particuliere schenkingen worden aan vijf vastgestelde doelen besteed:

- ◆ Talentontwikkeling
- ◆ Opbouw en beheer instrumentencollectie
- ◆ Educatie en publieksbereik
- ◆ Bijzondere artistieke projecten
- ◆ Endowment

De inkomsten vanuit corporate partnerships gaan na aftrek van de kosten rechtstreeks naar het orkest, ter ondersteuning van de internationale excellentie. Deze zijn in het algemeen niet gekoppeld aan specifieke schenkingsdoelen.

Talentontwikkeling

Ontwikkeling van jong talent is een belangrijk speerpunt van het Concertgebouworkest. Belangrijke bestedingsdoelen van de Foundation zijn daarom de Academie van het Concertgebouworkest en het Europese jeugdorkest Concertgebouworkest Young.

Academie van het Concertgebouworkest

De Academie geeft jaarlijks een aantal jonge musici de gelegenheid mee te spelen in ten minste twaalf concertproducties onder leiding van vooraanstaande dirigenten, waarbij ze worden begeleid door leden van het orkest. Ook geven academisten met elkaar en met orkestleden kamer-muziekconcerten op diverse locaties.

De academieleergang van het Concertgebouworkest bestond in 2023 uit de volgende onderdelen:

- ◆ Twintig individuele lessen bij aanvoerders en overige leden van het orkest
- ◆ (Individuele) lessen bewegingstechnieken
- ◆ Individuele en groepsessies mentale training
- ◆ Een masterclass met de artist in residence en/of een dirigent
- ◆ Auditietraining, uitmondend in twee proefaudities met auditiegordijn

- ◆ Educatie (creative learning): een improvisatieworkshop en een driedaagse educatieworkshop, uitmondend in een uitvoering op een school voor blinde en slechtziende kinderen (Koninklijke Visio-school)

De Academie bestond in 2023 uit 12 posities.

Academisten 2022/2023

- Nadia Ettinger** viool
- Cord Koss** viool
- Michael Nodel** viool
- Pablo Flores Regidor** viool
- Noemí Funez Palencia** altviool
- Francisco Javier Rodas Sánchez** altviool
- Izak Hudnik** cello
- Marie Velin-Langlamet** cello
- Sasha Witteveen** contrabas
- María Victoria Muñoz Zaragoza** hobo
- Emile Souvagie** klarinet
- Gerard Sánchez Safont** hoorn

Academisten 2023/2024

- Esther Frey** viool
- Marie Duquesnoy** viool
- Tobias Staub** viool
- Selma Spahiu** viool
- Alice Sinacori** altviool
- Felicitas Frücht** altviool
- Killian White** cello
- Florianne Remme** cello
- Riccardo Baiocco** contrabas
- Justin Cherry** fagot
- Álvaro García Martín** trompet
- Elias Blanco del Prado** slagwerk

Meer weten over de Academie van het Concertgebouworkest?

Scan de QR-code

Alle academisten ontvangen een salaris gelijk aan het wettelijk minimumloon. Positieve afronding van de academieleerangang geeft de academist drie jaar recht op een voorrangspostie bij het proefspel voor het Concertgebouworkest.

Een greep uit de activiteiten van de Academie die in 2023 plaatsvonden

Academie 2022/2023, januari - juni

- ◆ Masterclasses van cellosoliste Sol Gabetta (11 januari, in het bijzijn van een geselecteerde groep schenkers) en door artist in residence Martin Fröst (4 april, in het bijzijn van schenkers, vanaf Fellow-niveau)
- ◆ Kamermuziekconcerten in Dalfsen (5 maart) en Maarn (18 maart)
- ◆ Samenwerking met elf blinde of slechtziende leerlingen tussen de 12 en 16 jaar van de Visio-school. Er werd gewerkt aan composities op basis van materiaal dat de jongeren zelf aandroegen (27-30 maart)
- ◆ Lunchconcerten in Het Concertgebouw en Muziekgebouw aan 't IJ
- ◆ Deelname aan het Masterclassfestival in de Tolhuistuin (15 april)
- ◆ Meespelen met verschillende schoolconcerten in de Amsterdamzaal
- ◆ Uitwisseling met twee studenten van de BRSO (Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks)
- ◆ Kamermuziekconcert en certificaatuitreiking in de Amsterdamzaal (21 juni)
- ◆ Concert tijdens de Season Celebration in de Kleine Zaal van Het Concertgebouw (29 juni)

Academie 2023/2024, september - december

- ◆ Verblijf van de nieuwe academisten in De Schuur (Herpt) met onder andere kamermuziekrepetities en coachingsgesprekken met Monica Luijendijk (28-30 september)
- ◆ Een lezing over auditeren en slim studeren door aanvoerder hoorn Katy Woolley en Associate Professor Learning and Performing in Sports Raoul Oudejans (16 oktober)
- ◆ Workshop presenteren door televisiepresentator Floris Kortie (11 oktober)

- ◆ Verschillende kamermuziekconcerten (voor de Foundation in Parijs en Londen; het Kinderconcert in de Kleine Zaal; Kerstconcert in de Amsterdamzaal)
- ◆ Masterclass door toekomstig chef-dirigent Klaus Mäkelä (19 december)

Zoals elk seizoen konden coaches en mentoren van de academisten (orkestleden) groepssessies volgen bij coach Monica Luijendijk over het geven van feedback en het begeleiden van kamermuziekrepetities.

Het Concertgebouworkest vindt het belangrijk dat de Academie en de academisten zichtbaar zijn voor het publiek. Om die reden werden de nieuwe academisten voor aanvang van het concert op 14 september officieel voorgesteld aan het publiek.

20 jaar Academie van het Concertgebouworkest

In 2023 vierde de Academie haar twintigjarig bestaan. Ter gelegenheid van dit jubileum was er op 6 juni een concert in de Kleine Zaal van Het Concertgebouw. Oud-academisten van verschillende seizoenen speelden eenmalig samen in een feestelijk kamermuziekprogramma.

Na de Academie

De Academie van het Concertgebouworkest heeft sinds de oprichting in 2003 veel succesvolle beroepsmusici voortgebracht. Maar liefst vijftien van hen maken inmiddels deel uit van het Concertgebouworkest. In 2023 heeft oud-academist Nadia Ettinger (2022/2023) een tutti tweede vioolpositie gewonnen en heeft Alessandro Di Giacomo (2021/2022) de aanvoerder tweede-vioolpositie verworven.

De volgende oud-academisten hebben in 2023 een orkestpositie elders verworven:

- ◆ Hoornist Gerard Sánchez Safont (2022/2023) werd aangenomen in het Orquesta Filarmónica de Gran Canaria.
- ◆ Violist Pablo Flores Regidor (2022/2023) won een positie bij de eerste violen bij het Real Orquesta Sinfónica de Sevilla.
- ◆ Klarinettist Emile Souvague (2022/2023) werd benoemd tot solo klarinettist bij de Het Symfonisch Orkest van Opera Ballet Vlaanderen.

Masterclass voor academisten door Klaus Mäkelä, in het bijzijn van schenkers

Regelmatig spelen voormalig academisten als remplaçant in het Concertgebouworkest. Recentelijk onder meer Anneliek de Bruin, Marlene Dijkstra, Igor Pollet, Fiorenzo Ritoro, Alberto Rodríguez Rodríguez, Isobel Warmelink, Anna Maria Wunsch, Michael Nodel, Cord Koss, Emile Souvague, Liesbeth Bosboom, Hannah Gramms, Tim Ouwejan, Luna Vigni, Miranda Nee, Javier Rodas en Noemí Fúnez.

Jaarlijks wordt vanuit het Bernard Haitink Fonds voor Jong Talent een beurs uitgereikt aan een van de academisten die een aansprekend projectplan heeft ingediend. In 2023 werd deze beurs door de jury van dit Fonds op Naam toegekend aan contrabassist Sasha Witteveen.

De Academie wordt volledig mogelijk gemaakt door de Foundation Concertgebouworkest die daarvoor donaties ontvangt van onder meer Ammodo, de Dutch Masters Foundation, Swiss Friends of the Concertgebouworkest, Don Quixote Foundation, De Salon, particuliere schenkers en een aantal Fondsen op Naam.

Sweelinck Academie

Het Concertgebouworkest werkt al jaren samen met de Sweelinck Academie, het jongtalentprogramma van het Conservatorium van Amsterdam. Martina Forni (altviool), Benedikt Enzler en Honorine Schaeffer (cello) hebben de

ensembles in 2023 gecoacht en speelden mee. Fluitist van de Sweelinck Academie, Friso van Kuijk heeft de Gerda Schunck-Cremers beurs gewonnen.

Concertgebouworkest Young

Het Europese jeugdorkest Concertgebouworkest Young dat in 2019 onder de vleugels van het Concertgebouworkest is opgericht, is voor de komende jaren als 'speciaal project' een belangrijk wervingsdoel van de Foundation. Na vier edities vindt het talentprogramma vanaf 2023 eens in de twee jaar plaats.

Achtergrond en doelstelling

Concertgebouworkest Young is vooral bedoeld voor 'verborgen' talenten: jonge Europese musici van 14 tot en met 17 jaar die een steuntje in de rug verdienen en die te weinig zichtbaar zijn in de Europese jeugdorkesten.

Met Young onderstreept het Concertgebouworkest het belang van de ontwikkeling van toptalent. Daarnaast beoogt het orkest met Young via de muziek ook het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling, gemeenschapszin en democratisch denken. Hiervoor is samen met United World Colleges Nederland een speciaal programma ontwikkeld. Het idee is ook dat de deelnemers ambassadeurs worden; dat zij hun liefde voor klassieke muziek uitdragen en dat zij de gedach-

Concertgebouworkest Young onder leiding van Andrés Orozco-Estrada in Het Concertgebouw, 23 augustus

Academiste Felicitas Frücht naast Jeroen Woudstra

te achter Young met betrekking tot talentontwikkeling, diversiteit en verbinding met de maatschappij mee terugnemen naar hun eigen land en actief delen.

Op deze manier slaat dit nieuwe jeugdorkest een brug tussen de maatschappij en een cultureel topinstituut.

Concertgebouworkest Young onderscheidt zich van andere Europese jeugdorkesten omdat het onder de hoede is van één orkest, dat bovendien behoort tot de wereldtop. Daarnaast zijn de focus op 'verborgen' talent, het sociale programma, en het ontwikkelen van ambassadeurschap voor klassieke muziek uniek.

Editie 2023

De vierde editie van Concertgebouworkest Young vond plaats van 9 tot 25 augustus. Het orkest stond onder leiding van dirigent Andrés Orozco-Estrada.

Werving en selectie

Op basis van selectie en auditie zijn voor de vierde lichter van Young 84 jongeren aangenomen uit 22 landen (op basis van 416 aanmeldingen). Om zoveel mogelijk jongeren te bereiken, worden in beginsel deelnemers geselecteerd die niet eerder mee hebben gedaan met Concertgebouworkest Young. De werving wordt gerealiseerd door een omvangrijke social-mediacampagne in de verschillende Europese landen

(op land en op instrument) en een uitgebreide mailing naar muziekscholen in alle Europese landen.

Programma

Pjotr Tsjaikovski - *Fantasie-ouverture Romeo en Julia*
 Max Bruch - *Violconcert nr. 1* met soliste Maria Dueñas
 Carlijn Metselaar - *The Muscle that Raises the Wing* (nieuw werk, 2023)
 Modest Moesorgsky - *Schilderijen van een tentoonstelling*

Concerten

23 augustus - Het Concertgebouw, Amsterdam
 25 augustus - Konzerthaus, Berlijn

Kamermuziekconcerten

18 augustus - verschillende kamermuziekensembles traden gelijktijdig op in het Amsterdam UMC, op de locaties AMC en VUmc
 19 augustus - de blazers speelden in Openluchttheater De Pinkenberg in Velp, de strijkers in Akoesticum in Ede

Summer school

Tijdens de Young Summer school volgden de jongeren een intensief programma in Akoesticum in Ede. Naast de orkestrepetities, oefenden ze per instrumentengroep, werden ze gecoacht in kamermuziek en volgden ze masterclasses.

Allemaal onder leiding van musici van het Concertgebouw-orkest.

Naast deze muzikale onderdelen was er het sociaal programma dat is ontwikkeld met United World Colleges Nederland. Professionele trainers begeleidden de jongeren in een programma gericht op persoonlijke groei, democratie en ambassadeurschap. Aan de hand van verschillende werkvormen waren er trainingen waarin deze thema's de leidraad vormden, steeds met oog voor zowel elkaars overeenkomsten als verschillen.

Online activiteiten

Naar aanleiding van het succes van de individuele online masterclasses tijdens de coronacrisis, kregen alle deelnemers van 2023 twee online lessen van orkestleden voorafgaand aan de Summer school, om hun partijen al onder begeleiding te kunnen oefenen. Ook was er een online "kick-off sessie" om iedereen informatie te geven en om elkaar te leren kennen.

Alumniprojecten

De educatieafdeling van het Concertgebouworkest volgt de alumni van Young sinds 2019 en stimuleert hun ambassadeurschap voor Young en klassieke muziek. In 2023 hebben alumni 'Concerten in de wijk' gegeven. Het betrof vier

concerten in Nellenstein, Amsterdam-Zuidoost. Daarnaast heeft een groep alumni meegewerkt aan een educatief project voor de Muziekschool Waterland in Purmerend.

Fondsenwerving

In het voorjaar zijn alle bij eerdere edities van Young betrokken fondsen en schenkers geïnformeerd over de editie Young 2023. Naast de al lopende schenkingen, kwam dit jaar steun voor Young van corporate partner Booking.com en van een aantal nieuwe fondsen en stichtingen die nog niet eerder bijdroegen aan het project. Daardoor werd de wervingsdoelstelling voor 2023 gehaald; de Foundation kon het project volledig financieren.

De volgende evenementen werden georganiseerd speciaal voor schenkers en potentiële schenkers:

- ♦ 21 augustus - Bezoek aan een groepsrepetitie in Akoesticum, Ede
- ♦ 23 augustus - Bijwonen van het concert in Het Concertgebouw met na afloop een ontvangst met de dirigent, componist en Young-deelnemers

‘Bij Young is het nauwelijks te geloven dat je naar tieners luistert.’

De Volkskrant, Merlijn Kerkhof, 24 augustus 2023

Bestedingen

De besteding van de Foundation aan Young 2023, kwamen ten goede aan:

- ♦ Masterclasses: zowel online als tijdens de Summer school
- ♦ Artistieke kosten: assistent-dirigent, dirigent, solist
- ♦ Voor alle deelnemers: reiskosten, verblijf en maaltijden in Akoesticum, Ede
- ♦ Programma i.s.m. United World Colleges Nederland: online workshop (aftrap in juni) en tijdens de Summer school
- ♦ Coördinatiekosten

Communicatie

De communicatie rondom de werving voor Concertgebouworkest Young is onder meer ondersteund door:

- ♦ Een persbericht bij de start van de kaartverkoop
- ♦ Nieuws en wervende oproepen voor Young in muziek-magazine *Preludium* en in online nieuwsbrieven van het Concertgebouworkest
- ♦ Blogs in de aanloop naar en tijdens Young 2023: drie korte films met een respectievelijk een deelnemende violist, fagottist en tubaïst en een blog over een Young-alumna uit 2021 en de impact van Young na twee jaar
- ♦ Online nieuwsbrief geheel gewijd aan Young (juli)
- ♦ Een doneerpagina op de website van het orkest
- ♦ Interview met componist Carlijn Metselaar
- ♦ Interviews met musici uit het Concertgebouworkest betrokken bij Young

Team Concertgebouworkest Young

- ♦ **Staf:** Lili Schutte - *projectleider*, Dorien de Bruijn - *productieleider*, Eefje Witvliet - *productie*, José de Haan - *productente*, Marieke Mulder - *coördinator mentoren*, Pétrie de Vries - *social media* en de afdeling Development van het Concertgebouworkest
- ♦ **Musici betrokken bij het selectieproces:** Hans Alting, Arndt Auhagen, Borika van den Booren, Guus Jeukendrup, Fons Verspaandonk, en Théotime Voisin zaten in de commissie. Bij de voorselectie waren ook andere musici betrokken.
- ♦ **Musici betrokken bij de individuele (online) masterclasses:** *Viool:* Arndt Auhagen, Borika van den Booren, Leonie Bot, Jane Piper, Caroline Strumphler,

Mirelys Morgan Verdecia, Michael Waterman *Altviool:* Martina Forni, Michael Gieler, Guus Jeukendrup, Edith van Moergastel *Cello:* Joris van den Berg, Benedikt Enzler, Gregor Horsch *Contrabas:* Léo Genet *Fluit:* Kersten McCall *Hobo:* Miriam Pastor, Yvonne Wolters *Klarinet:* Annemiek de Bruin *Fagot:* Ronald Karten *Hoorn:* Fons Verspaandonk, Laurens Woudenberg, Katy Woolley *Trompet:* Hans Alting *Trombone:* Nico Schippers *Tuba:* Perry Hoogendijk *Slagwerk:* Herman Rieken *Saxofoon:* Femke IJlstra *Harp:* Petra van der Heide, Anneleen Schuitemaker *Piano:* Daan Kortekaas, Ksenia Kouzmenko

- ♦ **Musici betrokken bij de groepsrepetities:** Hans Alting, Arndt Auhagen, Borika van den Booren, Léo Genet, Petra van der Heide, Guus Jeukendrup, Ronald Karten, Clément Peigné, Herman Rieken, Caroline Strumphler
- ♦ **Musici betrokken bij ensemble coaching:** Hans Alting, Arndt Auhagen, Borika van den Booren, Annemiek de Bruijn, Perry Hoogendijk, Guus Jeukendrup, Ronald Karten, Jos de Lange, Edith van Moergastel, Arno Piters, Herman Rieken, Caroline Strumphler, Paulien Weierink-Goossen
- ♦ **Mental coaching:** Hans Alting

Evaluatie 2019-2023

Urban Paradoxes heeft als extern onderzoeksbureau Concertgebouworkest Young inmiddels vier jaar gemonitord en geëvalueerd. Dit onderzoek wordt financieel mogelijk gemaakt door een van de fondsen die Young ondersteunt. Hiervan is een handzame samenvatting gemaakt voor de volgende edities van Young.

Uit het onderzoek blijkt dat Young een bijdrage levert aan de bevordering van een diversere instroom in de klassieke muziekwereld. Tegelijkertijd wordt ook duidelijk dat het begrip ‘diversiteit’ complex is, en om een genuanceerdere benadering vraagt dan alleen de focus op culturele achtergrond.

Op basis van de onderzoeksresultaten heeft het orkest samen met Urban Paradoxes en de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten een wetenschappelijk artikel gepubliceerd in *Sage Journal, Research Studies of Music Education*. “Who has access to a career in Western classical music? Building a tool to evaluate intersectionality in barriers to music education and careers.”

Vooruitblik 2024-2025

Als gevolg van de positieve resultaten van het onderzoek door Urban Paradoxes (2019-2023) is besloten om Young voort te zetten. Vanwege de financiële en productionele haalbaarheid op langere termijn, is de frequentie aangepast van een jaarlijks naar een tweejaarlijks project. De volgende Summer school zal dus plaatsvinden in augustus 2025. De voorbereidingen zijn in volle gang.

Voor 2024 staat een nieuw alumni-project in de steigers: ‘String Fling’ met een verdiepend vijfdaags programma in Nederland voor twintig Young-alumni.

Concertgebouworkest Young 2023 werd mede mogelijk gemaakt door donaties aan de Foundation van een groot aantal particuliere schenkers, corporate partner Booking.com en fondsen en stichtingen: Art Mentor Foundation Lucerne, Stichting Careduca Foundation, Dutch Masters Foundation, Porticus, Familiestichting Sanders, Stichting Tabernaleporis, Vogelgezang Foundation, enkele anonieme fondsen en de volgende Fondsen op Naam: Frances Fonds, Ingrid-F.M. Goossens Fonds, Pieter Houbolt Fonds, Het Mozartgenootschap, Ben Pauw Fonds, Irwan Rachman Fonds, Richter Fonds, Christine Schunck Fonds, Wealthon Fonds en het De Witt Wijnen Fonds.

Opbouw en beheer instrumentencollectie

De klank van het Concertgebouworkest ontstaat niet zomaar. Daar werken de musici continu aan: spelen, luisteren, verfijnen. Iedere dag opnieuw, met de beste instrumenten. Om de unieke klankkleur en het artistieke topniveau te behouden, bouwt de Foundation aan een collectie hoogwaardige muziekinstrumenten. Deze worden in bruikleen gegeven aan de musici van het Concertgebouworkest - de Foundation is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van deze instrumenten.

In de afgelopen vijf jaar kwamen er in totaal veertien nieuwe musici in het orkest. Deze meestal jonge orkestleden beschikken zelden over een muziekinstrument van de gewenste kwaliteit. Ook bij musici die al langer aan het orkest zijn verbonden, bestaat nog altijd behoefte aan verbetering of vervanging van hun instrument en het onderhoud daarvan.

Meer weten over
Concertgebouworkest Young?

Scan de QR-code

Inmiddels speelt ruim de helft van alle musici van het Concertgebouworkest op een instrument uit de collectie van de Foundation of op een instrument dat door derden in bruikleen is gegeven en door de Foundation wordt beheerd. Sommige aankopen zijn kansen die onverwacht voorbijkomen, maar meestal is de aanschaf van een instrument het resultaat van een zorgvuldig en soms langdurig proces. Een nieuw instrument moet niet alleen bijdragen aan de unieke klank van het orkest, maar ook naadloos passen bij de musicus die het bespeelt. Het nieuwe instrument geeft de musicus weer extra mogelijkheden en leidt tot nieuwe klankkleuren. Uiteindelijk komt dat uiteraard de klankkwaliteit van het Concertgebouworkest ten goede.

Aanwinsten 2023

In 2023 kon onder meer het volgende aan de collectie worden toegevoegd:

- ♦ Cello voor Maartje-Maria den Herder - Italië, 18e eeuw
- ♦ Altviool voor Guus Jeukendrup - Giovanni Pistucci, Italië, ca. 1920
- ♦ Altviool voor Jeroen Quint - Ansaldo Poggi, Italië, 1970,
- ♦ Vioolstrijkstok voor Borika van den Booren - Grand Adam, ca. 1850
- ♦ Harp voor Anneleen Schuitemaker - Camac
- ♦ Klarinetset en mondstukken voor Olivier Patey - Buffet Crampon
- ♦ Bastuba CC voor Perry Hoogendijk - Fa. Adams
- ♦ Houten fluit met kopstuk (Mancke) voor Mariya Semotyuk - mopane hout, Powell
- ♦ Tenortrombone voor Martin Schippers - Vincent Bach 36G
- ♦ Hobo voor Nicoline Alt - Marigaux, Parijs
- ♦ Hoorn voor Fons Verspaandonk - Alexander 103B/F
- ♦ Hoorn voor Jaap van der Vliet - Alexander 1106B/F
- ♦ Vier c-trompetten en vier b-trompetten voor Omar Tomassoni, Bert Langenkamp, Hans Alting en Jacco Groenendijk - Peter Oberrauch
- ♦ Tamboerijn (2x) voor de slagwerkgroep
- ♦ Enkele instrumentkisten en -koffers

De Foundation draagt onder andere ook bij aan de kosten van de verzekeringspremies, aan onderhoud en reparatie van de instrumenten en aan ‘snaar- en rietengeld’ (kosten voor nieuwe snaren voor strijkers en harpisten, en rieten voor houtblazers).

Op een speelse en interactieve manier introduceert het orkest symfonische muziek bij een jong publiek.

Actrice Lotte van Dijk met violiste Eke van Spiegel tijdens de Kindermuziekdag in de Amsterdamzaal

Binnen deze doelstelling zijn sommige particuliere schenkingen besteed aan specifieke instrumenten. Ook Ammodo maakt de aanschaf van diverse instrumenten mogelijk met een substantiële bijdrage.

Educatie en publieksverbreding

Met steun van de Foundation heeft het orkest een educatieprogramma ontwikkeld voor het basis- en voortgezet onderwijs. Om duurzaam te investeren in het publiek van de toekomst zijn er daarnaast de jaarlijkse Kinderconcerten en werkt het orkest met concertformules die een ander publiek aanspreken.

Kinderconcerten

Voor kinderen vanaf zes jaar organiseert het orkest, gesteund door de Foundation, jaarlijks twee Kinderconcerten in Het Concertgebouw. Op een speelse en interactieve manier introduceert het orkest symfonische muziek bij een jong publiek.

Romeo en Julia - 19 maart, twee voorstellingen, Grote Zaal Concertgebouw

In een aansprekend concert voor kinderen van 6 jaar en ouder staat een eigentijdse versie van *Romeo en Julia* centraal. Het concert stond onder leiding van Nuno Coelho, met acteurs Amy van Weerden en Jacob de Groot, tekst van Sanne Schuhmacher en regie door Caecilia Thunnissen.

Voor dit concert zette ING een kortingsactie in waarmee circa 800 bezoekers naar het concert kwamen - onder hen vooral gezinnen die voor het eerst naar een concert in Het Concertgebouw kwamen.

Koning Klimboom - 19 november, twee voorstellingen, Kleine Zaal Concertgebouw

Dit Kinderconcert was een herneming uit 2017. Hierin wordt het ongelofelijke verhaal verteld van boomklimmer Peer, vertolkt door acteur Rogier van Erkel. Tekst en regie waren in handen van Lotte van Dijk.

Kindermuziekdag

22 januari en 15 oktober, Amsterdamzaal

Voor de allerjongsten organiseerde het orkest met steun van de Foundation tijdens de Kindermuziekdag een speciaal ochtend- en een middagprogramma in RCO House. Ochtendprogramma - een 'muzikale ontdekkingsstocht' voor kinderen van 2 - 4 jaar met actrice Lotte van Dijk, Eke van Spiegel, Sanne Hunfeld en pianist Jeroen Bal. Het programma bestond uit een interactieve workshop Het Klankkastje, daarna een kort voorleesverhaaltje uit de reeks Daantje Dirigentje en afsluitend twee slaapliedjes uit de reeks Ssst...lekker slapen dat het orkest in samenwerking met Zwitsal produceerde.

De vijf educatieve apps die met steun van de Foundation zijn ontwikkeld worden veelvuldig gebruikt op basisscholen in Nederland en Vlaanderen.

Violiste Marleen Asberg met acteur Rogier van Erkel tijdens het Kinderconcert Koning Klimboom in de Kleine Zaal van Het Concertgebouw

Middagprogramma - vier concerten voor kinderen van 4 - 8 jaar met *Carnaval der Dieren* of *Peter en de Wolf* met acteur Benjamin Murck en tekst en regie van Lotte van Dijk. Tussen de miniconcerten in konden de kinderen in een instrumententuin kennismaken met slagwerk- en strijkinstrumenten. Verder was er een minibioscoop met muziekfilmmpjes, een digitaal muziekmemoryspel en een luister- en tekenhoek.

Familieserie

Voor kinderen in de leeftijdscategorie 8 tot en met 16 jaar ondersteunde ook in 2023 de Foundation de Familieserie van het orkest. Een serie van drie concerten op zondagmiddag met aansprekende concertprogramma's waarin ouders en grootouders hun (klein)kinderen konden laten kennismaken met de wereld van het Concertgebouworkest.

Voorafgaand aan de concerten was er een inleiding speciaal gericht op kinderen. Een workshopbegeleider vertelde over het programma en gaat ging actief met de groep aan de slag. Er was zoals altijd een musicus uit het orkest, een solist of dirigent aanwezig die vertelde over het concertprogramma en/of over zijn of haar instrument. En er was uiteraard gelegenheid vragen te stellen. Abonnementhouders kregen zitplaatsen op de podia achter het orkest, zodat de kinderen de musici en de dirigent goed konden zien

Educatieprogramma's Digitaal

De vijf educatieve apps die met steun van de Foundation zijn ontwikkeld worden veelvuldig gebruikt op basisscholen in Nederland en Vlaanderen: inmiddels worden ze door 3000 scholen ingezet.

Een nieuw project is het onderzoek naar de ontwikkeling voor een game voor jongeren van 11-16 jaar. Dit is een samenwerking tussen het Concertgebouworkest en de ELJA Foundation. Accenture Song heeft dit onderzoek uitgevoerd en aanbevelingen gegeven over de doelgroep, vormgeving, het platform en de financiële haalbaarheid. In 2024 moet de game gerealiseerd worden met dezelfde samenwerkingspartners.

Projecten voor middelbare scholen

In samenwerking met Het Concertgebouw kunnen leerlingen uit het voortgezet onderwijs een repetitie bijwonen van het orkest gecombineerd met een rondleiding door Het Concertgebouw: On Stage and Backstage. Ook kunnen middelbare schoolklassen ervoor kiezen een workshop te volgen in combinatie met een concert van het Concertgebouworkest.

Theo Loevendie tijdens de repetitie van zijn *Six Turkish Folk Poems*

Bijlmer Klassiek: Solohornist Laurens Woudenberg laat in de muziek de muzikale verwantschappen tussen Zuidoost- en West-Europa doorklinken. Met medewerking van onder meer danser Rutkay Özpınar

Schoolconcerten 2023

- ◆ 16 en 17 maart *Romeo en Julia*, 5 concerten Grote Zaal Het Concertgebouw i.s.m. het Concertgebouw
- ◆ 1 en 2 juni 2023 *Carnaval der dieren*, 6 concerten Amsterdamzaal
- ◆ 15 en 16 juni *Peter en de Wolf*, 6 concerten Amsterdamzaal
- ◆ 8 en 9 juni *Schilderijtentoonstelling*, 6 concerten Amsterdamzaal

Bereik

Schoolconcerten in Het Concertgebouw

De schoolconcerten in maart, in samenwerking met Het Concertgebouw hadden een bereik van 3251 leerlingen uit groepen 7-8 en 437 begeleiders. De scholen kwamen uit Amsterdam en omstreken.

Schoolconcerten in de Amsterdamzaal:

Aantal scholen: 15 (inclusief Stichting ThuisZIJN)
Uit: Amsterdam (8), Purmerend (2), Zwolle (1), Monnickendam (2), Hilversum (1). Van alle scholen waren er drie uit het speciaal onderwijs.

Aantal leerlingen: 942 leerlingen uit het basisonderwijs en thuisonderwijs.

Alle klassen hebben een voorbereidende les gehad door een vakleerkracht en een musicus van het orkest.

ING verzorgde het busvervoer voor bijna 1000 kinderen van scholen buiten Amsterdam.

Mbo-inspiratiedagen

Op 5 april en 12 december 2023 kregen negen mbo-klassen een kijkje achter de schermen bij Het Concertgebouw en het Concertgebouworkest. De inspiratiedagen laten de studenten zien wat een carrière in de culturele sector inhoudt. De jongeren kregen drie inspiratiesessies van mensen die werken bij Het Concertgebouw en het Concertgebouworkest. Verder waren ze aanwezig bij een klein deel van de repetitie van het orkest. Het bereik was ongeveer 170 studenten per ochtend. De leerlingen van de mbo-opleidingen kwamen uit het hele land.

Fondsen die bijdragen aan educatie: Maecenata Stifting, Jacobson Fonds, Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds, In memoriam Hester Maria van Kralingen Fonds, Pan Fonds, Alfred Nijkerk Fonds, Ben Pauw Fonds en Helen Wieringa Fonds.

Essentials

Essentials is al vanaf 2014 een succesvolle reeks van inmiddels zes concerten per seizoen waarbij steeds één meesterwerk centraal staat, een stuk dat iedereen beslist gehoord moet hebben. De serie is ontwikkeld in samenwerking met

ING en Unilever. Presentator Thomas Vanderveken geeft vanaf het podium een toelichting op het programma. De serie is met name gericht op bezoekers die niet eerder naar het Concertgebouworkest kwamen luisteren.

Na afloop van het concert organiseert Entrée, de jongerenvereniging van het Concertgebouworkest en Het Concertgebouw, een borrel met live muziek. Ook voor young professionals van de corporate partners is er twee keer per seizoen een borrel na afloop van een van deze concerten.

Bijzondere artistieke projecten

De Foundation ondersteunt bijzondere producties die zich artistiek onderscheiden en passen bij de internationale status van het orkest. Dat kunnen kleinschalige projecten zijn van een enkele musicus, maar ook bijzondere producties voor het hele orkest.

De Foundation maakte in 2023 de volgende bijzondere artistieke producties mogelijk:

Bijlmer Klassiek

Vanaf seizoen 2022/2023 werkt het Concertgebouworkest samen met het Bijlmer Parktheater in een reeks grensverleggende concerten, waarbinnen verschillende muziekstijlen en podiumkunsten naadloos in elkaar overgaan. In 2023

vonden de volgende concerten in deze serie plaats.
28 januari - *Bossanova* met cellist Johan van Iersel
12 maart - *Deep River* met solist Martin Fröst, klarinet
14 mei - *Zuidoost thuis in Zuidoost* met solohornist Laurens Woudenberg
1 oktober - *Surinaamse Romantiek* met pianist Roderigo Robles de Medina
3 december - *Caribbean meets classical* met violiste Coraline Groen

Oprachtc composities

In de loop van het seizoen zijn onder meer opdrachtc composities uitgebracht van:

- ◆ Anna Clyne - *Weathered* (klarinetconcert)
- ◆ Xavier van de Poll - *Madhouse*
- ◆ Tan Dun - *Requiem for Nature*
- ◆ Sally Beamish - *Distans*
- ◆ Matthias Pintscher - *Shirim, deel IV*
- ◆ Jimmy López-Bellido - *Aino*
- ◆ Theo Loevendie/Wilbert Bulsink - *Six Turkish Folk Poems*
- ◆ Andro Biswane - nieuw werk voor strijkkwartet, ngoni en percussie
- ◆ Carlijn Metselaar - *The muscle that raises the wing* - voor Concertgebouworkest Young

Opening Night op de NDSM-werf

Concertante opera: op 5, 6 en 8 januari voerde het orkest het eerste bedrijf uit van Richard Wagner's *Die Walküre* onder leiding van Jaap van Zweden.

Inside Out: op 9 februari en 5 oktober dirigeerde Ivan Fischer het orkest op de vlakke vloer van de Grote Zaal van Het Concertgebouw, terwijl de musici rondom hem opgesteld waren. Het publiek kreeg de gelegenheid tussen de musici plaats te nemen, voor een ervaring van het orkest van binnenuit.

Balletpantomime De wonderbaarlijke mandarijn: op 14 april speelde het orkest *De wonderbaarlijke mandarijn* van Béla Bartók. Het verhaal kwam tot leven met de levensgrote dansende poppen van de Duda Paiva Company.

Brahms-cyclus: op 3 en 5 mei werd na twee seizoenen de Brahms-cyclus afgesloten met twee concerten en alle vier de symfonieën, onder leiding van Sir Eliot Gardiner.

Requiem for Nature: op 30 juni en 1 juli sloot het orkest het Holland Festival 2023 af met een wereldpremière in de Gashouder in Amsterdam. Tan Dun leidde het orkest in zijn nieuwe opdrachtwerk, *Requiem for Nature*. Met medewerking van creatief partner Pierre Audi, Laurens Symfonisch en solisten uit verschillende regio's in Oost-Azië. Deze productie kwam tot stand met steun van Ammodo en de Foundation voor hedendaagse programmering.

Opening Night 2024: samen met duizenden bezoekers opende het orkest op 8 september het nieuwe seizoen op de NDSM-werf. Met dit gratis toegankelijke openluchtconcert - een cadeau aan de stad Amsterdam - wil het orkest een breed en nieuw publiek trekken.

De feestelijke Opening Night werd mede mogelijk gemaakt door onze global partners Booking.com, ING en Unilever. Tijdens de wereldpremière van *Madhouse* van Xavier van de Poll maakte Niels Shoe Meuleman een groot kunstwerk. Deze live-action painting kwam tot stand met steun van het Fonds Jan Raes.

Bruckner-cyclus: op 4 september 2024 is het 200 jaar geleden dat Anton Bruckner werd geboren. Dat viert het orkest met een unieke cyclus: binnen anderhalf jaar speelt het de symfonieën 1 tot en met 9 onder leiding van negen vooraanstaande dirigenten. Op 17 december vond het eerste concert in de cyclus plaats met de *Derde symfonie* onder leiding van Iván Fischer.

Endowment

Om ervoor te zorgen dat het orkest ook bij tegenvallende kaartverkoop of subsidie-inkomsten op het allerhoogste niveau kan blijven presteren, nu en in de toekomst, wordt bij de Foundation al decennialang een vermogen opgebouwd dat in onvoorziene omstandigheden kan worden aangewend.

Het idee van endowment is om dit zogenaamde stamvermogen zodanig te verhogen dat het rendement kan worden besteed aan het orkest. Hoe hoger het stamvermogen - hoe hoger het rendement.

Eind 2023 heeft het Foundationbestuur besloten om vanaf 2024 daadwerkelijk rendement van een vastgesteld deel van het vermogen te besteden aan het orkest om daarmee een structurele bestedingsstroom te creëren.

Hoewel het orkest in 2023 geen beroep hoefde te doen op de reserves, bevestigt de huidige situatie van kostenstijgingen en aangekondigde verminderingen van de subsidies de financiële kwetsbaarheid van de culturele sector en dus ook van het orkest. Daarmee is het urgent de opbouw van een nog grotere en renderende reserve te versnellen. Bijdragen vanuit de private sector blijven hiervoor essentieel. Doel is uiteraard om op lange termijn de kwaliteit van het orkest op wereldniveau te houden. Dit is niet alleen goed voor de werving en het behoud van muzikaal toptalent, maar ook voor de internationale positie in brede zin voor Amsterdam en Nederland.

Bijzondere wervingsdoelen

In 2023 heeft de marketingafdeling van het orkest een nieuwe huisstijl en merkidentiteit ontwikkeld vanuit de groeiende ambitie om alle leeftijden en diverse achtergronden te bereiken. Omdat een sterk merk essentieel is voor zowel

corporate als private werving, heeft de Foundation bijgedragen aan dit merkontwikkelingstraject.

Fonds Toonaangevende vrouwen in muziek

Het Concertgebouworkest wil bijdragen aan een betere vertegenwoordiging van vrouwelijke dirigenten en componisten in de wereld van de klassieke muziek. Met name aan de internationale top van de symfonieorkesten verloopt de ontwikkeling naar meer vrouwen op deze posities niet vanzelfsprekend. In het najaar is daarom het Fonds Toonaangevende vrouwen in muziek opgericht. Met dit fonds zal de Foundation bijdragen aan Concertgebouworkestproducties met vrouwelijke dirigenten en componisten.

Wervingscomité

Julienne Straatman (voorzitter)
Sophie Al Shihabi-Dreesmann
Martijn Ruding
Naomi Sedney

Programma voor assistent-dirigenten

In aanvulling op de tweejaarlijkse Ammodo Masterclass dirigeren in 2023 en 2025, worden (oud)deelnemers uitgenodigd om terug te komen bij het Concertgebouworkest als assistent-dirigent. Tijdens een of meerdere producties krijgen zij zo de kans zich in de praktijk verder te ontwikkelen. In 2023 traden Holly Choe en Anna Rakitina (kandidaten van de masterclass 2022) op als assistent-dirigent.

Groot en kwetsbaar

Het gebeurde in de pauze. Er klonk een enorme knal en vervolgens vlogen de onderdelen van Mariëtta’s contrabas over het podium. De eeuwenoude lijmverbinding tussen klankkast en hals had het begeven. Inmiddels, ruim een jaar verder, is de opluchting groot: het instrument is gerestaureerd en klinkt weer als vanouds.

Basbouwer Melle van Wondergem in zijn atelier tijdens de reparatie van de contrabas van Mariëtta Feltkamp

Tovenaar

Mariëtta Feltkamp is heel blij. ‘We waren allemaal bang dat het instrument na zo’n enorme operatie nooit meer zou klinken als vanouds; hij lag echt helemaal uit elkaar! Maar Melle Wondergem (contrabasbouwer, red.) is een tovenaar. Het is weer helemaal mijn instrument, hij klinkt fantastisch. De bassisten om me heen hoorden het meteen. Als je in het publiek zit, ervaar je één groot contrabasgeluid, maar wij horen zelf de klank van elk individueel instrument. Ook tijdens tuttipassages hoorden we dat de bas enorm goed resoneert en een groot mooi geluid heeft. Bijna alle collega’s hebben er al even op gespeeld. Eigenlijk lijkt het wel of hij beter klinkt dan ooit...’

Verantwoordelijkheid

Mariëtta bespeelt een contrabas van J.J. Stadlmann, gebouwd in 1767 uit de collectie van de Foundation Concertgebouworkest. Wat maakt haar instrument zo bijzonder? Mariëtta: ‘Een instrument dat zo oud is, en van deze hoge kwaliteit, heeft een ongelofelijke resonantie. Als je speelt, voel je het hout overal trillen. Dat kan nog niet bij nieuwe instrumenten van jonger hout. Die leeftijd en de geschiedenis van mijn bas zijn natuurlijk ook heel bijzonder. Ik heb

een Weens instrument dat door Mozart waarschijnlijk nog gehoord is. Wie zouden erop gespeeld hebben? Je voelt het verhaal achter de bas.’

Het bespelen van zulke waardevolle instrumenten brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Bassen zijn door hun grootte bovendien extra kwetsbaar. ‘Ik vind dat moeilijk’, zegt Mariëtta, ‘Je bent op het podium eigenlijk voortdurend bezig met zorgen dat je bas niet beschadigd raakt. Extra voorzichtig zijn tijdens een changement, trappen op, trappen af, op hakken, en vaak is er weinig ruimte.’

Schuldgevoel

Die avond, nadat haar bas uit elkaar sprong, was Mariëtta dan ook ‘totaal van de leg’ zoals ze zelf zegt. ‘Hoewel er een reservebas was, kon ik na de pauze niet meer spelen, het was verschrikkelijk. De eerste gedachte was: ik heb hem niet goed neergelegd en iemand heeft hem aangestoten. Een mengeling van shock en schuldgevoel.’ Een collega kwam meteen met een ander scenario. Zij hoorde eerst een knal en zag pas daarna vanuit haar ooghoeken de stukken in het rond vliegen.

Basbouwer Melle bevestigt dit verhaal. De bas van Mariëtta heeft een zogenaamde gambaverbinding - de hals is met een platte houtverbinding aan de klankkast gelijmd. Mariëtta: ‘De snaren staan onder een enorme spanning - wel duizend kilo gewicht, en omdat de lijm na tweehonderd jaar verzwakt was, is de hals gewoon losgeschoten. De bas is in feite geëxplodeerd en gevallen. Stel je voor - die snaren zijn dikke kabels - dat het gebeurd was tijdens het concert...’

Mengelbergs grote contrabassen

Alle bassisten van het Concertgebouworkest hebben hun instrument in bruikleen van de Foundation Concertgebouworkest. Ze zijn met steun van schenkers aangekocht en helemaal afgestemd op de individuele orkestleden. De instrumenten blijven in een speciale ruimte in Het Concertgebouw en worden door de orkestbodes verplaatst als het orkest bijvoorbeeld op tournee gaat. Thuis hebben de musici een andere contrabas.

Instrumenten ‘op maat’ - dat is wel eens anders geweest. Willem Mengelberg, chef-dirigent van het orkest van 1895 tot 1945, vond dat zijn contrabassen vooral geschikt moesten zijn voor zware partijen zoals bij Mahler, Strauss en

Bruckner. Dus werden er speciaal tien grote vijfsnarige* bassen gebouwd door Louis Otto uit Düsseldorf. In de praktijk bleken de meeste te zwaar en log om er ook nog Mozart en Bach op te kunnen spelen. Het orkest heeft ze inmiddels bijna allemaal verkocht. De paar beste instrumenten zijn aangepast en worden gebruikt door remplaçanten en ingezet als tijdelijke vervanging van instrumenten in reparatie.

Vrij spelen

Mariëtta speelde een half jaar op een van de Otto-bassen. ‘Het zijn natuurlijk inmiddels ook heel oude instrumenten. Ze klinken goed, maar mijn Stadlmann is een ander verhaal. Ik kan er veel meer mee en hoe beter je instrument is, hoe minder hard je hoeft te werken en hoe vrijer je je voelt om te bereiken wat je voor ogen hebt. Baas boven baas.’

* Veel contrabaspartijen in werken van bijvoorbeeld Strauss, Mahler en Bruckner staan vol extreem lage noten die met een viersnarige bas niet bereikt kunnen worden. Bassisten lossen dat vaak op met behulp van een C-extensie: een verlengd stukje toets bovenaan de bas. Hiermee kan de onderste snaar, de E-snaar, langer en dus lager worden. Die wordt dan een C-snaar. Een andere optie is een extra vijfde snaar - zoals de bas van Mariëtta heeft. Vooral de snelle passages zijn dan beter speelbaar.

Klaus Mäkelä met pianiste Yuja Wang in het *Pianoconcert in G* van Ravel

3. Donateurs in Nederland

Het Koninklijk Concertgebouworkest kon in 2023 rekenen op veel steun van particulieren. De betrokkenheid van particuliere schenkers betekent veel voor het orkest.

Werving

In 2023 zijn er diverse events op maat georganiseerd in RCO House ten behoeve van nieuwe schenkers, in het bijzonder gericht op Patrons en Companions.

Schenkingsprogramma

Donateurs worden - afhankelijk van de hoogte van hun jaarlijkse bijdrage: Patron (vanaf € 1.500), Fellow (vanaf € 5.000), Master (vanaf € 10.000) of Trustee (vanaf € 50.000). Voor deze schenkersgroepen is een programma op maat ontwikkeld.

Daarnaast is in 2021 een nieuw schenkingsprogramma gelanceerd voor schenkers tussen de 30 en 45 jaar: Companions. Zij schenken jaarlijks € 750 aan het orkest.

Het doel van de programma's is om schenkers nog meer bij het orkest te betrekken door hen toegang te bieden tot de wereld van het orkest in Amsterdam en soms ook in het buitenland.

Daarnaast wordt het orkest nog steeds gesteund door schenkers van het eerste uur verenigd in het Gouden Gilde.

Ook worden er nog enkele periodieke donaties gedaan ten behoeve van de totstandkoming van RCO House in 2019.

Aantallen schenkers

- ◆ Companions: 84 (2022: 61)
- ◆ Patrons: 218 (2022: 185)
- ◆ Fellows: 31 (2022: 27)
- ◆ Masters: 28 (2022: 29)
- ◆ Trustees: 2 (2022: 3)
- ◆ Leden van het Gouden Gilde: 72 (2022: 75)
- ◆ Schenkers aan RCO House: 7 (2021: 116)
- ◆ Houders van de Fondsen op Naam: 42 (2021: 39)

De Foundation ontving in 2023 ook weer veel eenmalige schenkingen.

Activiteiten voor schenkers

Schenkers komen dicht bij het orkest. De Foundation organiseerde in 2023 daarvoor verschillende evenementen:

- ◆ 11 januari - Masterclass voor academisten door Sol Gabetta
- ◆ 20 en 23 januari - Auditietraining Academie
- ◆ 28 maart - Companions Campus
- ◆ 4 april - Masterclass voor academisten door Martin Fröst
- ◆ 5 april - Repetitiebezoek
- ◆ 29 juni - Season Celebration
- ◆ 21 augustus - Repetitiebezoek Concertgebouworkest Young
- ◆ 23 augustus - Concert Concertgebouworkest Young
- ◆ 3 oktober - Companion Fall Drinks
- ◆ 10 oktober - Een avond met...
- ◆ 20 oktober - Essentialsconcert met Fellows
- ◆ 1-9 november - Masterreis Japan
- ◆ 24 november - Essentialsconcert Companions
- ◆ 29 november - Masterdiner
- ◆ 8 december - Kerstconcert Academie
- ◆ 19 december - Masterclass voor academisten door Klaus Mäkelä

Het orkest steunen middels een Fonds op Naam is een heel persoonlijke manier van schenken.

Fondsen op Naam

Voor wie een schenking met een specifieke bestemming in gedachten heeft die aansluit bij de doelstellingen en de programma's van het orkest, is een Fonds op Naam een ideale en heel persoonlijke vorm van schenken. Oprichters van een Fonds op Naam kunnen zelf de naam van het fonds bedenken: bijvoorbeeld de naam van een componist, een dierbare, of een inspirerend persoon. Bijna alle fondsen staan open voor giften van derden die zich aangesproken voelen door de gekozen doelstelling.

In 2023 beheerde de Foundation 42 Fondsen op Naam.

Hieronder leest u over de bestaande Fondsen op Naam en hun bestedingen in 2023:

Annemarijn Fonds: jong talent | Academie van het Concertgebouworkest

De masterclass die klarinettist Martin Fröst gaf aan de leden van de Academie kon dankzij dit fonds worden gerealiseerd. Daarnaast werd bijgedragen aan de kosten van lessen van de orkestmusici aan de leden van de Academie.

Anoniem Fonds: Academie van het Concertgebouworkest

Dankzij dit Fonds op Naam kon in 2003 de Academie van het Concertgebouworkest worden opgericht. Sindsdien ondersteunt deze muziekliefhebber jaarlijks met veel enthousiasme de Academie met een royale bijdrage.

Anoniem Fonds: Academie van het Concertgebouworkest

Vanuit dit Fonds op Naam wordt jaarlijks een besteding gedaan ten behoeve van de Academie van het Concertgebouworkest.

Sjoerd van den Berg Fonds: jong en nieuw publiek

Dankzij een bijdrage uit het Sjoerd van den Berg Fonds werd de randprogrammering mogelijk gemaakt bij het Essentials-concert in december. Ook werd bijgedragen aan het concert onder leiding van Iván Fischer in de Brucknercyclus.

Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds: kinderen kennis laten maken met klassieke muziek

Het doel van dit fonds is om kinderen die door omstandigheden minder kans krijgen om in aanraking te komen met klassieke muziek, kennis te laten maken met het Concertgebouworkest. In 2023 werden kaarten beschikbaar gesteld voor het kinderconcert *Koning Klimboom*. Daarnaast werd deelname mogelijk gemaakt voor alumni van Concertgebouworkest Young aan de uitvoering van Kinderopera *De vuurpijl* van Kees Olthuis (componist en oud fagottist Concertgebouworkest) door Muziekschool Waterland. Met deze uitvoering won Muziekschool Waterland de nationale muziekwedstrijd van het Prinses Christina Concours 2023.

Ook droeg het fonds bij aan een van de mbo-inspiratiedagen die in samenwerking met Het Concertgebouw werden georganiseerd om leerlingen van het mbo kennis te laten maken met het werken voor een culturele instelling.

Burgerhout Fonds: de houtblazers van het orkest

Dankzij een flinke bijdrage vanuit dit fonds kon een nieuwe set klarinetten worden aangekocht voor Olivier Patey ter vervanging van zijn oude set.

Familie Van Ees-Havenstein Fonds: de toekomst van het orkest

De opbrengst van dit fonds komt volledig ten goede aan het Endowment fonds, voor de toekomst van het Concertgebouworkest.

Für Elise Fonds: Japanse musici in het orkest | (concertante) opera-uitvoeringen

Tot ons grote verdriet overleed in 2023 de naamhouder van dit fonds, Elise Wessels. De komende periode zal haar fonds nog bestedingen doen ten behoeve van de door haar gekozen doelstellingen.

Frances Fonds: jong talent | Academie van het Concertgebouworkest

Het Frances Fonds steunde opnieuw de Academie met een bijdrage aan het Visio project en aan de coaching en begeleiding van de academisten door mentoren (musici) uit het orkest.

Bewonderaars van het Concertgebouworkest die het orkest opnemen in hun testament worden lid van het Kroongilde.

Daarnaast ondersteunde het fonds Concertgebouworkest Young met een bijdrage ten behoeve van de coaching van mentoren die betrokken waren bij de vierde editie.

Ingrid-F.M. Goossens Fonds | jong talent

Dankzij dit in 2023 ingestelde Fonds op Naam kon naast Concertgebouworkest Young, ook het persoonlijk ontwikkelweekend voor de nieuwe lichte academisten worden ondersteund.

Bernard Haitink Fonds voor Jong Talent: jong (dirigeer)talent

Dit fonds geeft jonge dirigeertalenten de mogelijkheid als assistent-dirigent repetities en uitvoeringen bij te wonen van het Concertgebouworkest. Tot aan het overlijden Bernard Haitink in 2021 was dat tijdens de concerten die onder zijn leiding stonden. Assistent-dirigent Giuseppe Mengoli kon in 2023 dankzij een bijdrage uit dit fonds ervaring opdoen bij het Concertgebouworkest.

Daarnaast kunnen oud-deelnemers van de Academie eenmalig een extra beurs aanvragen om zich verder te ontwikkelen als orkestmusicus. In 2023 werd de beurs toegekend aan contrabassist Sacha Witteveen.

Haitink Chair: jonge dirigenten

Naar de wens van de in 2021 overleden Bernard Haitink, is door zijn weduwe een Fonds op Naam opgericht. Met dit fonds zal vanaf seizoen 2024/2025 een veelbelovende jonge dirigent ondersteund kunnen worden in zijn of haar muzikale en persoonlijke ontwikkeling. De positie zal de naam Bernard Haitink Associate Conductor dragen. Audities hiervoor hebben begin 2024 plaatsgevonden.

Helstone Fonds: composities van componisten uit voormalige koloniale gebieden

Het Helstone Fonds is opgericht door Astrid Helstone en Diederik Burgersdijk. Het heeft tot doel het werk van de Surinaamse schrijver, componist en musicus Johannes N. Helstone, zijn leerlingen en andere componisten uit voormalige koloniale gebieden uit te voeren en bekend te maken.

Pieter Houbolt Fonds: jong talent en educatie

Vanuit dit fonds werd zowel bijgedragen aan de vierde editie van Concertgebouworkest Young als aan de kosten van de Academie.

Jacobson Fonds: educatie

In 2023 werden vanuit dit fonds schoolconcerten in RCO House mogelijk gemaakt.

Huib Kersten Fonds: kamermuziek binnen de Academie van het Concertgebouworkest | jongtalentprogramma

In 2023 droeg het Huib Kersten Fonds bij aan de kamermuziek-coaching voor academisten en werd het kerstconcert door de Academisten door dit fonds mogelijk gemaakt.

Kirill Kondrashin Fonds: ontwikkeling van dirigeertalent

In 2021 werd de Kirill Kondrashin Stichting geliquideerd. De Foundation ontving het liquidatiesaldo om in de toekomst te besteden aan de Ammodo masterclass dirigeren. Deze masterclass vond in 2023 niet plaats, derhalve werd in dit jaar geen bijdrage gedaan. In 2024 vindt de masterclass opnieuw plaats.

In memoriam Hester Maria van Kralingen Fonds: kinderen in aanraking laten komen met muziek

In 2023 werd bijgedragen aan het schoolconcert, *Peter en de Wolf*, dat in juni 2023 plaatsvond.

Van Lith-Dumont Fonds: noodfonds musici

Musici kunnen een beroep doen op het Van Lith-Dumont Fonds bij tegenslagen. In 2023 werden met steun vanuit dit fonds weer een aantal individuele orkest- en stafleden zeer geholpen.

Maanwaterfonds: jong talent | educatie | betrekken nieuw en jong publiek

Het Maanwaterfonds werd in december 2023 ingesteld.

Willem Mengelberg Fonds: jong talent

Het Willem Mengelberg Fonds ondersteunt conservatoriumstudenten met een bijdrage voor een aanvullende opleiding of cursus in binnen- of buitenland. In 2023 honoreerde het fonds maar liefst 27 aanvragen met een beurs.

Meer weten over nalaten aan het Concertgebouworkest?

Scan de QR-code

Fonds Pieter van der Meij: jong talent | Academie van het Concertgebouworkest

In 2023 werd vanuit dit fonds bijgedragen aan de kosten voor de auditietraining aan de leden van de Academie.

Els Mosler Fonds: koperblazers

Met een royale bijdrage uit dit fonds konden nieuwe bes- en c-trompetten voor vier trompettisten worden aangekocht, gebouwd door Peter Oberrauch.

Het Reni en Egon Mosler Fonds: de dubbelrietblazers

Dankzij dit fonds werd een nieuwe hobo voor Nicoline Alt aangekocht, gebouwd door de Franse bouwer Marigaux.

Het Mozartgenootschap: jong talent | educatie

Het Mozartgenootschap heeft in 2023 bijgedragen aan de vierde editie van Concertgebouworkest Young.

Agnes Nijboer Fonds: bijzondere composities, dirigenten en solisten

Met een bijdrage uit dit fonds werd het concert op 24 november met werk van Vaughan Williams en Elgar mogelijk gemaakt.

Alfred Nijkerk Fonds: jong talent | Academie van het Concertgebouworkest

Vanuit dit fonds werd bijgedragen aan de Academie, onder meer ten behoeve van coaching door Monica Luijendijk.

Pan Fonds: kinderen met een beperking inspireren met klassieke muziek

Het kinderconcert *Romeo en Julia* mocht op een bijdrage rekenen uit dit fonds en een grote groep kinderen kon dankzij dit fonds het concert bijwonen in maart 2023 met een voor- en naprogramma.

Ben Pauw Fonds: voor musici en jong publiek

Ook voor de vierde editie van Concertgebouw Young kon op een royale bijdrage vanuit dit fonds worden gerekend; daarnaast ondersteunde dit fonds een editie van Bijlmer Klassiek en het kinderconcert Koning Klimboom. Ook mocht een bedrag worden gereserveerd voor de voorbereidingen van een korte film over het orkest ten behoeve van educatie.

Eduard Planting en Marke Joosten Compositiefonds: compositieopdrachten

Met een wederom royale bijdrage uit dit fonds konden tal van opdrachtcomposities voor het Concertgebouworkest worden ondersteund en gerealiseerd.

Irwan Rachman Fonds: jong talent | instrumenten

Dit fonds maakte in 2023 de masterclass onder leiding van Klaus Mäkelä mogelijk voor de leden van de Academie. Ook kon dankzij een bijdrage uit dit fonds een tenortrombone worden aangekocht voor Martin Schippers en werd bijgedragen aan de vierde editie van Concertgebouworkest Young.

Fonds Jan Raes: interdisciplinaire projecten

In 2023 kon met een bijdrage uit dit fonds de graffitikunstenaar Niels 'Shoe' Meulman live tijdens de spectaculaire Opening Night een kunstwerk creëren.

Richter Fonds: jong talent en educatie

Het Richter Fonds ondersteunde de vierde editie van Concertgebouworkest Young.

Mr. Cornelis Roozen Fonds: Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest

Het Mr. Cornelis Roozen Fonds droeg ook in 2023 bij aan het jaarprogramma van de Academie.

Christine Schunck Fonds: Nederlands muzikaal erfgoed op topniveau behouden

Jaarlijks wordt door dit fonds de Gerda Schunck-Cremers Beurs uitgereikt aan jong Nederlands talent aan de Sweelinck Academie van het Conservatorium van Amsterdam. In 2023 ontving Friso van Kuijk deze beurs. Ook werd bijgedragen aan de vierde editie van Concertgebouworkest Young.

Sonnevaert Fonds: jong talent | Academie van het Concertgebouworkest

Vanuit dit fonds werd bijgedragen aan de mentale coaching van de academisten door Monica Luijendijk en aan de trainingen Alexandertechniek voor deze jonge musici.

Sopraan Chen Reiss tijdens de Kerstmatinee onder leiding van Klaus Mäkelä

Greta Steneker-van der Drift Fonds: muziek-instrumenten | ondersteuning orkest

Dit fonds is gericht op de algemene ondersteuning van het orkest en de verwerving van muziekinstrumenten.

Fréan Visscher Fonds: Concertgebouworkest Young

Tot ons groot verdriet overleed Fréan Vischer in 2023. Vanuit het Fréan Visscher Fonds werden de schoolconcerten en musici in de klas ondersteund.

Christiaan Vlek Fonds: de cellogroep van het orkest en jong talent

Dankzij dit fonds kon de cellopositie voor de Academie worden bekostigd. Daarnaast werden arrangementen mogelijk gemaakt voor het concert op 7 januari 2024 in de Grote Zaal van Het Concertgebouw georganiseerd door de gehele cellosectie, aangevuld met Klaus Mäkelä als solist.

Wealtheon Fonds: talentontwikkeling | Concertgebouworkest Young

De vierde editie van Concertgebouworkest Young kon in 2023 rekenen op een royale bijdrage vanuit dit fonds.

Helen Wieringa Fonds: educatie

Na het overlijden van Helen Wieringa kon ook in 2023 weer worden bijgedragen aan educatieprojecten van het orkest.

De Witt Wijnen Fonds: educatieve projecten van het orkest

Concertgebouworkest Young mocht ook in 2023 weer rekenen op een bijdrage vanuit dit fonds.

Nalaten | Kroongilde

Bewonderaars van het Concertgebouworkest die het orkest opnemen in hun testament worden lid van het Kroongilde. Deze schenkers dragen bij aan de essentiële basis voor een gezonde toekomst van het Concertgebouworkest. De nalatenschappen worden toegevoegd aan het vermogen, zullen mee-renderen en zo zekerheid bieden voor een volgende generatie orkestmusici.

De leden van het Kroongilde ontvangen maandelijks een digitale nieuwsbrief en worden jaarlijks uitgenodigd bij een repetitie of masterclass met een informele lunch na afloop daarvan.

In 2023 werd wederom een aantal waardevolle nalatenschappen aanvaard. Ook werden weer vele bijzondere gesprekken gevoerd met geïnteresseerde particulieren over nalaten aan het Concertgebouworkest. De Foundation is bijzonder dankbaar voor de soms onverwachte steun van zoveel liefhebbers.

Verlenging van het leven

Johnny ten Theije en Theo Soons zijn enthousiaste muzikliefhebbers en kunstverzamelaars. Zij besloten een groot deel van hun vermogen na te laten aan het Concertgebouworkest, het andere deel gaat naar het Rijksmuseum ten behoeve van de fotografiecollectie. ‘Het geeft ons rust te weten dat onze nalatenschap goed terecht komt.’

Escapisme

Veertien jaar geleden besloten Johnny en Theo samen hun testament op te stellen. Het was niet vanzelfsprekend aan wie hun nalatenschap zou toekomen. Johnny vertelt: ‘We hebben geen kinderen en de relatie met onze families is helaas niet optimaal, ik heb die van mij sinds mijn 21ste niet meer gezien.’ Theo vult aan: ‘Als je dan zaken wilt vastleggen voor het geval er iets met je gebeurt, raak je een gevoelig punt.’ Ze stelden zichzelf de vraag: wat raakt ons het meest in ons leven? Onafhankelijk van elkaar schreven ze hun antwoord op papier: ‘Muziek’. Terwijl ‘beeldende kunst’ volgens Johnny destijds misschien meer voor de hand lag.

Johnny en Theo kunnen hun keuze inmiddels goed uitlegen. Voor beiden is de liefde voor muziek onlosmakelijk verbonden met de vrijheid die ze in Amsterdam vonden toen ze hun achtergrond ontvluchtten. Theo: ‘Als homoseksueel uit de provincie kon ik hier mezelf zijn. Die vrijheid is samen met de explosie aan cultuur in Amsterdam intens belangrijk voor ons.’ Johnny ging uit huis toen hij 21 was, afgewezen door zijn familie vanwege zijn homoseksualiteit. ‘Ik kwam als een soort vluchteling in Amsterdam. Al snel ontdekte

ik Het Concertgebouw en vanaf dat moment voelde dat als mijn tweede thuis.’

Hun muzieksmaak is heel verschillend. Theo is liefhebber van pop en jazz, en neemt Johnny mee naar Queen in de Ziggo Dome. Door Johnny is hij ook klassieke muziek gaan waarderen. ‘Ik houd inmiddels van zowel Wagner als Rammstein, en als ik Het Concertgebouw binnenkom, heb ik het gevoel dat ik vanuit het drukke leven in een wereld van magie stap.’

Volgens Johnny is het luisteren naar muziek voor hen beiden een vorm van prettig escapisme. Theo is het met hem eens: ‘In muziek vind je voor even alles. Alle stemmingen en emoties. Of je je nou vrolijk of weemoedig voelt, met muziek ontsnap je uit de realiteit. Mijn singletjes vormden vroeger mijn wereld. In de echte wereld moest ik mijn weg zoeken, maar in de muziek en de tekst herkende ik van alles.’

Johnny: ‘Muziek geeft mij moed. Ik draai elke dag Mahlers *Tweede symfonie*. Dat iemand deze muziek in 1904 heeft gecomponeerd en dat ik daar nu door geraakt word, is bijna goddelijk. En hoe is het mogelijk dat ik op mijn twintigste

Johnny ten Theije en Theo Soons

Richard Strauss vreselijk vond en nu geweldig? Het is als een taal die je leert verstaan.’

Ons orkest

Na zich breed georiënteerd te hebben, kozen Johnny en Theo voor nalaten aan het Concertgebouworkest. Johnny benadrukt graag het onderscheid tussen Het Concertgebouw en het Concertgebouworkest: ‘Het was voor mijzelf lange tijd niet duidelijk dat het twee organisaties waren. Hoewel het gebouw echt mijn muziektempel is, wilde ik uiteindelijk nalaten aan het orkest. Aan de mensen, aan de muziek.’ In gesprek met het orkest besloten Johnny en Theo in het bijzonder na te laten ten behoeve van de aankoop van instrumenten en de Academie van het Concertgebouworkest.

Johnny en Theo vertellen graag aan vrienden en bekenden dat hun nalatenschap ten goede zal komen aan muziek en kunst. Johnny: ‘We willen anderen inspireren tijdens hun leven al bezig te zijn met hun nalatenschap.’ Theo: ‘Veel mensen vinden dat griezelig. Een testament maken is überhaupt niet vanzelfsprekend. Terwijl het ons juist rust geeft te weten dat ons vermogen op een plek terecht komt die bij ons past.’

Johnny legt uit dat nadenken over hun nalatenschap verder gaat: ‘Het heeft eigenlijk te maken met het vormgeven van een verlenging van ons leven. Dat voelt kwetsbaar, we maken de keuze om niet aan familie te schenken, maar zoeken misschien wel iets ‘familie-achtigs’. Theo: ‘We willen een verbintenis aangaan en die vinden we bij het Concertgebouworkest waar we zo professioneel en persoonlijk begeleid worden.’

Sinds Johnny en Theo hun wensen vastgelegd hebben, gaan ze graag naar de lunchconcerten van de Academie. Johnny: ‘We zien dan wat er later met ons geld gaat gebeuren, zo krijgen we er nu al iets van mee.’ Ze kijken ook anders naar het orkest. ‘We zitten met enige trots bij de concerten - het is *ons* orkest - we voelen ons bevoorrecht.’

Tijdens de tournee naar Azië rijdt er een bus met KLM- en Concertgebouworkest branding door Tokio

4. Donateurs in het buitenland

Bijzondere verbondenheid met het internationale publiek komt tot uitdrukking in de relatie van het orkest met zijn Global Friends.

In 2023 is deze groep buitenlandse donateurs vrijwel gelijk gebleven. Inmiddels heeft het orkest zestig Global Friends (in België, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Singapore en de Verenigde Staten), naast de ruim 50 leden van de vriendenkring in Zwitserland en circa 35 donateurs in het Verenigd Koninkrijk, verenigd in de Dutch Masters Foundation. Een verbintenis als Global Friend en het lidmaatschap van de vriendenkringen geldt in de meeste gevallen voor een (echt)paar voor minstens een jaar. Ook heeft het orkest enkele Global Fans, liefhebbers in het buitenland die met kleinere donaties hun betrokkenheid laten blijken.

Vergelijkbaar met het programma voor schenkers in Nederland is het internationale schenkingsprogramma gedifferentieerd. Ook Global Friends kunnen afhankelijk van hun bijdrage Patron, Fellow, Master of Trustee worden en deelnemen aan exclusieve activiteiten van het orkest.

In de landen waar het orkest actief fondsen werft, heeft het bestendige relaties met vooraanstaande Europese concertzalen in bijvoorbeeld Parijs, Brussel, Luxemburg, Frankfurt en Hamburg. Ook bij verschillende Europese festivals, zoals in Luzern, trekt het orkest jaarlijks volle zalen. Naast de reguliere concerten geeft het orkest regelmatig kamermuziekconcerten en workshops voor jonge talentvolle musici in de diverse steden in het buitenland.

Global Friends ondersteunen onder meer de internationale tournees, de Academie van het Concertgebouworkest, Concertgebouworkest Young en zij dragen bij aan de aanschaf van instrumenten van topkwaliteit voor orkestleden.

In 2023 ondersteunden de Global Friends de aankoop van de nieuwe fluit van Mariya Semotyuk-Schlaffke.

Activiteiten

Global Friends krijgen voorrang bij de toewijzing van kaarten voor internationale concerten van het orkest en zij kunnen ter plekke repetities bezoeken. Lokaal worden regelmatig kleine bijeenkomsten georganiseerd rondom een kamermuziekconcert of op een avond waar een musicus centraal staat. Ook ontvangen deze schenkers twee kaarten voor het jaarlijkse gala waar zij andere Global Friends, deelnemers aan het schenkingsprogramma in Nederland en orkestleden kunnen ontmoeten. Global Friends worden regelmatig op de hoogte gehouden met een nieuwsbrief.

Event voor Global Friends uitgelicht

- ◆ 29 juni - Bij de Season Celebration waren circa 50 donateurs woonachtig in het buitenland aanwezig (uit Duitsland, Frankrijk, België, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten). Er was een speciale na-ontvangst voor de Global Friends waar Mariya Semotyuk-Schlaffke haar nieuwe fluit liet zien. Deze fluit is aangekocht met onder andere donaties van de Global Friends. Zaterdagochtend 30 juni was er de 'morning after coffee' in RCO House met ongeveer vijftien Global Friends.

Organisatie per land

België - Brussel

Evenementen in 2023

- ◆ Op 13 januari trad het orkest op in Bozar in Brussel. De Global Friends België werden uitgenodigd voor een receptie voorafgaand aan het concert.
- ◆ Op 21 december waren de Global Friends België te gast bij een concert van een ensemble met onder andere Sylvia Huang (voormalig orkestlid) en haar zusje Stephanie. Dit vond plaats in het Muziekinstrumenten Museum te Brussel.

De Swiss Friends of the Concertgebouworkest richten zich op de ontwikkeling van jong talent.

Meer weten over de Global Friends en internationaal schenken?

Scan de QR-code

Global Friends Comité België 2023

Eric ter Hark, *voorzitter*

Peter Callens

Leonardus Hendriks

Marianne van der Mersch-Doyer

Victor Zwart

Duitsland – Frankfurt

Evenementen in 2023

- ♦ Op 28 september waren de Global Friends Duitsland uitgenodigd bij het Kronberg Festival voor een receptie en optreden van musici van de Kremerata Baltica Orchestra in de Forumzaal van de Kronberg Academie te Frankfurt.

Global Friends Comité Duitsland

Sascha Schmidt, *voorzitter*

Michael Ksoll

Ekaterina Ksoll

Dutch Masters Foundation

De Dutch Masters Foundation is een gezamenlijke donateursvereniging opgezet in Londen door het Koninklijk Concertgebouworkest, het Nederlands Dans Theater (NDT) en de Stichting Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis. De opbrengst van deze stichting wordt verdeeld onder de drie instellingen. Het Concertgebouworkest ontving in 2023 een royale bijdrage ten behoeve van Concertgebouworkest Young.

Evenementen in 2023

- ♦ Op 20 juni vond een kamermuziekconcert plaats bij Hannah en Eric Heerema in de tuin. Leontine Bot (viool) speelde samen met Anastasia Feruleva (cello).
- ♦ Het Annual Gala Dinner vond plaats op 21 november in The Steel Yard in Londen in aanwezigheid van Foundation Patron Prinses Mabel van Oranje-Nassau, met optredens van alle drie de Masters. Namens het Concertgebouworkest speelden Bert Langenkamp (trompet) en academisten Álvaro Garcia Martin (trompet) en Elías Blanco del Prado (slagwerk).

In 2023 zijn de donateurs via e-mail op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen bij de drie Dutch Masters via de DMF Newsletter.

Bestuur Dutch Masters Foundation 2023

Stephanie Kogels, *Chairman en Trustee tot april 2023*

Sabine Taal, *NDT Nominated Trustee tot april 2023*

en *Chairman en Trustee vanaf april 2023*

Guy America, *Trustee en NDT Nominated Trustee*

vanaf april 2023

Jogchum Brinksma, *Trustee*

Tjalling Halbertsma, *Mauritshuis Nominated Trustee*

Daan Knottenbelt, *Trustee vanaf mei 2023*

Jeannette Smits van Oyen, *Concertgebouworkest*

Nominated Trustee

Frankrijk – Parijs

Evenementen in 2023

- ♦ Op 12 oktober 2023 waren de Global Friends uitgenodigd bij de voorzitter van het comité Global Friends France Imme Kam thuis in Parijs. In aanwezigheid van ongeveer veertig gasten traden Caroline Strumphler (viool) en academist Esther Freij (viool) op. Ook bestuurslid Naomi Sedney was hierbij aanwezig.

Global Friends Comité Frankrijk

Imme Kam, *voorzitter*

Valérie Judels

Constance de Royère, *tot 1 oktober*

Friso Wijnen, *tot 1 juli*

Luxemburg - Luxemburg

Evenementen in 2023

- ♦ Op 11 mei waren de Global Friends uit Luxemburg en België uitgenodigd voor het concert in de Philharmonie in Luxemburg. Voorafgaand was er een receptie op de residentie van ambassadeur Bansema waar Nadia Ettinger (net in dienst van het orkest) werd geïnterviewd door directievoorzitter van het orkest Dominik Winterling.

Global Friends Comité Luxemburg

Laura en François-Carlos Bovagnet

Swiss Friends of the Concertgebouworkest

Sinds 2007 kan het Concertgebouworkest rekenen op genereuze steun van de Zwitserse vrienden. Deze Swiss Friends of the Concertgebouworkest richten zich op de ontwikkeling van jong talent. Zo kunnen getalenteerde Zwitserse muziekstudenten masterclasses bijwonen van orkestleden wanneer het orkest tijdens het Luzern Festival optreedt. Ook vergoeden de Zwitserse vrienden de reiskosten van Zwitserse auditanten voor de Academie van het Concertgebouworkest voor hun audities in Amsterdam. In 2023 hebben de Swiss Friends royaal bijgedragen aan de deelname van Tobias Staub (viool) aan de Academie van het Concertgebouworkest.

Evenementen in 2023

- ♦ 22 maart: kamermuziekconcert op de Ambassadors Residency in Coppet
- ♦ 25 april: Algemene Ledenvergadering gehouden in Van Lanschot villa in Zürich
- ♦ 10 juni: Barn Event, kamermuziekconcert, in Prangin
- ♦ 18 juni: Barn Event, kamermuziekconcert in Langnau am Albis
- ♦ 27 augustus: concert en repetitiebezoek en Aperó Riche, KKL Luzern
- ♦ 22-25 september: culturele reis rondom het concert van het orkest in Boekarest
- ♦ 23 november: Extraordinary members meeting

Bestuur Swiss Friends of the Concertgebouworkest 2023

Ronald Wijs, *voorzitter*

Marije Fleur Dwarshuis, *penningmeester tot april*

Laura Cieraad, *penningmeester vanaf april*

Anne van den Bergh, *algemeen bestuurslid tot november*

John-Patrick Broekhuijsen, *algemeen bestuurslid*

Belle van Lith, *algemeen bestuurslid*

Dominik Winterling (directievoorzitter Concertgebouworkest), *algemeen bestuurslid*

Patronage Committee

Mr. Paul Bekkers, *Permanent Representative of the Kingdom of the Netherlands to the United Nations Office*

Mr. Koos Vink, *Honorary Consul General of the Kingdom of*

the Netherlands, Zürich area, President

Mrs. Corine Mauch, *Mayor of Zürich*

Mr. Mischa Damev, *Director Musik Migros-Genossenschafts-Bund*

Verenigde Staten

Om fondsen te werven voor de tour naar de Verenigde Staten in 2024 zijn er in 2023 verschillende kamermuziekconcerten georganiseerd in New York en Washington D.C. voor onder andere de Global Friends.

Evenementen in 2023

- ♦ 22 mei: Ontvangst met kamermuziekconcert voor genodigde Global Friends bij Global Friends Jan Joosten en Brunhilde Vergouwen in New York
- ♦ 23 mei: Ontvangst met kamermuziekconcert voor genodigde Global Friends bij Global Friends Martin en Anne Smit in New York
- ♦ 24 mei: Kamermuziekconcert bij Ambassadors Awards Dinner in de Mayflower Hotel in Washington D.C., georganiseerd door de Netherlands America Foundation (NAF) en de ambassade
- ♦ 14-18 november: Diverse afspraken met Global Friends ter promotie/werving van de US2024 Tour. Deelname NAF Seminar en Gala

Global Friends Comité Verenigde Staten van Amerika

Max Rijkenberg, *voorzitter*

Karen van Bergen, Paul Heule, Floortje Huinink,

Eelco de Jong, Barry Nieuwenhuijs, Martin Smit

Transnational Giving Europe

Door de samenwerking van het Concertgebouworkest met stichtingen verbonden aan het netwerk Transnational Giving Europe zijn de giften van Global Friends in alle landen waar zij wonen fiscaal aftrekbaar. In België is dat de Koning Boudewijn Stichting, in Frankrijk de Fondation de France, in Duitsland de Maecenata Stiftung, in de VS de Netherlands America Foundation, in Luxemburg de Fondation de Luxembourg. Deze stichtingen brengen 5% van de donatie als kosten in rekening. Sommige schenkers verhogen hun schenking om in deze kosten te voorzien.

Postercampagne in samenwerking met ING voor Opening Night

5. Corporate partnerships

Het Concertgebouworkest heeft een groot netwerk van zakelijke relaties. Voor veel bedrijven binnen dat netwerk is het waardevol om de relatie met het orkest en de onderlinge relaties verder te verdiepen door het te steunen en gezamenlijk initiatieven te ontplooiën. Zij gaan een duurzame verbintenis aan met het orkest in de vorm van een corporate partnership.

Algemeen

Bedrijven kunnen met het partnership diverse strategische doelstellingen bereiken: van relatiemanagement en business development tot HR en marketingactiviteiten. Daarnaast geven corporate partners aan belang te hechten aan de maatschappelijke bijdrage die ze leveren door het ondersteunen van het orkest als uniek Nederlands erfgoed. De maatschappelijke activiteiten op het gebied van educatie en talentontwikkeling, diversiteit, inclusie en duurzaamheid zijn voor bedrijven extra redenen om zich te binden aan het orkest.

De corporate partners ondersteunen de algemene doelstelling van het Concertgebouworkest en maken specifiek de excellentie van het orkest mogelijk. Zo kan het orkest blijven spelen met de beste solisten en dirigenten, in de mooiste zalen van de wereld. Daarnaast maakt de organisatie van het orkest regelmatig gebruik van de inhoudelijke expertise van de partners, bijvoorbeeld op het gebied van marketing, diversiteit en inclusie, conceptontwikkeling, digitalisering, branding en procesoptimalisatie. Een belangrijk aspect van de samenwerking met onze (global) partners is het gezamenlijk ontwikkelen van concepten om klassieke muziek toegankelijker te maken voor een breder publiek.

Het orkest biedt zijn corporate partners zeer diverse tegenprestaties: van exclusieve ontvangsten en events, programma's op het gebied van talentontwikkeling, inspiratiesessies, meet & greets met musici, kamermuziekconcerten, tot het bijwonen van (internationale) concerten. Vaak gelegen-

heden om mensen die niet regelmatig in aanraking komen met klassieke muziek kennis te laten maken met het genre en het Concertgebouworkest.

Steeds wordt gezocht naar een tegenprestatie op maat met een exclusief kijkje achter de schermen. Met iedere partner wordt zorgvuldig gekeken naar specifieke behoeften en hoe het Concertgebouworkest daarop kan inspelen.

2023 - Loyaliteit en betrokkenheid

In 2023 zijn alle corporate partnerships bestendigd. Met de drie advocatenkantoren kon 15 jaar partnerships gevierd worden. Het orkest is trots op de verbintenissen met zijn loyale partners, zeker gezien de financieel onzekere tijden voor het orkest en de cultuursector als geheel. De partners blijken steeds weer bereid mee te denken en hun expertise in te zetten in het kader van de strategische uitdagingen van het orkest.

In het kader van belangrijke maatschappelijke vraagstukken heeft het orkest in 2023 met onze partners samengewerkt en ervaringen uitgewisseld. Met enkele partners is een werkgroep gestart die zich richt op diversiteit en inclusie en op hoe wij met elkaar een bijdrage kunnen leveren en onze rol als leider kunnen oppakken. Ook over het thema duurzaamheid zijn gesprekken gevoerd met alle partners. Wat is hun rol, wat zijn de plannen richting verduurzaming? Voor het orkest is streven naar duurzaamheid belangrijk. De corporate partnerships moeten daarbij aansluiten.

De schemer valt in tijdens Opening Night op NDSM-werf

Azië-tournee: trompettist Omar Tomasoni met Japanse luisteraars tijdens een pop-up concert door de koperblazers onder Tokyo Tower

Partner activiteiten

- ◆ Dankzij de grote financiële en inhoudelijke bijdragen van onze global partners werd Opening Night 2023 op de NDSM-werf een groot succes. Om een zo groot mogelijk publiek naar de locatie te trekken zijn de partners actief betrokken geweest in de activatie en communicatie. Daardoor hebben duizenden mensen van het gratis open luchtconcert kunnen genieten.
- ◆ De tournee naar Azië werd gesponsord door KLM in de vorm van vliegtickets. Met als doel de aandacht te vestigen op deze samenwerking, is er een grootschalige activatie opgezet in samenwerking met KLM Japan. Gedurende vijf dagen reed een bus met KLM- en Concertgebouworkest-branding door Tokyo, waarmee KLM Japan zichtbaarheid kon geven aan de vliegverbinding tussen Japan en Amsterdam, terwijl het orkest aandacht kreeg voor zijn aanwezigheid. RCO Brass verzorgde een gratis popup-concert onder de Tokyo Tower als onderdeel van deze activatie. Deze actie ging viral en behaalde 19 miljoen views, wat aanzienlijk hoger is dan het gebruikelijke aantal views van KLM-posts in Japan, dat rond de 60K ligt.

Value in kind

De bijdrage van de partners bevat steeds vaker een 'Value in kind' component, waarbij partners hun kennis en

expertise beschikbaar stellen voor het orkest. Belangrijke thema's hierbij zijn branding, positionering, duurzaamheid en diversiteit en inclusie. Verschillende partners hebben het orkest geadviseerd bijvoorbeeld over de interne bedrijfsvoering (PwC), het versterken van merkidentiteit en branding (Accenture) en over juridische zaken (Loyens & Loeff en De Brauw Blackstone Westbroek).

De (global) partners

Het team is verheugd dat de verbintenissen met alle partners bestendig zijn en dat de samenwerkingen met Stibbe, Accenture, KLM en Loyens & Loeff zijn verlengd.

In 2023 heeft het orkest drie global partners, negen partners, en twee samenwerkingsovereenkomsten.

Global partners

Booking.com ◆ ING ◆ Unilever

Partners

Accenture ◆ Arcadis ◆ De Brauw Blackstone Westbroek FrieslandCampina ◆ KLM ◆ Loyens & Loeff ◆ PwC Stibbe ◆ TBI Holdings

Samenwerkingspartner

Privium ◆ SparkOptimus B.V.

Een greep uit de activiteiten voor partners:

- ◆ C-level diner in RCO House (5 juni) - tijdens dit jaarlijkse evenement met de managing directors/CEO's van onze partners waren bijna alle partners vertegenwoordigd. Er werd gesproken over de uitdagingen bij het Concertgebouworkest. Naar aanleiding van dit diner vonden er bij een aantal partners verdiepende gesprekken plaats.
- ◆ Season Celebration (29 juni) - voor de feestelijke afsluiting van het seizoen, met een muzikaal programma waren alle partners en Salonleden uitgenodigd samen met particuliere schenkers.
- ◆ Tijdens twee Essentials-concerten werden zoals elk seizoen young professionals van corporate partners uitgenodigd om kennis te maken met klassieke muziek. Achteraf was er in de Koorzaal de gelegenheid elkaar te ontmoeten tijdens een netwerkbijeenkomst, de zogenaamde Lounge. Ook dit jaar waren beide avonden een groot succes.
- ◆ Op 19 september vond het jaarlijkse repetitie-ontbijt met contactpersonen van corporate partners plaats.

Enkele activiteiten met specifieke partners uitgelicht

- ◆ Orkestleden verzorgden kamermuziek tijdens de gala-avond voor directeuren en commissarissen van TBI Holdings in Depot Boijmans van Beuningen in Rotterdam (13 januari). Dit was voor de meeste gasten een kennismaking met het Concertgebouworkest en het partnership

met TBI. Op woensdag 5 april is nog een event georganiseerd voor klanten van TBI.

- ◆ *Eve of Change* (26 januari) - een avond in de Spiegelzaal met de belangrijkste klanten en relaties van Accenture. Een trio van academisten verzorgde kamermuziek, waarbij een celliste gekloond in een holobox verscheen en zo het ensemble aanvulde tot een kwartet. Hiermee werd muzikaal invulling gegeven aan de ontwikkelingen in AI. Daarnaast gaf Dominic Seldis een keynote speech voor de groep.
- ◆ Klanten van ING Private Banking konden concerten bijwonen voorafgegaan door een ontvangst met toelichting op het programma door een musicus.
- ◆ *Societal Impact Diner Booking.com* (23 augustus) - vanuit de interesse van Booking.com voor maatschappelijk projecten van het orkest, vond er een diner plaats in de Amsterdamzaal, voorafgaand aan een gezamenlijk concertbezoek aan Concertgebouworkest Young. Booking.com draagt extra bij aan dit project. Tijdens dit diner presenteerden nieuwe societal impact partners van Booking.com zich aan elkaar.
- ◆ Tijdens de viering van 15 jaar partnership met Loyens & Loeff (1 september), verzorgden musici kamermuziek. Tijdens deze vrijdagmiddagborrel werd ook getekend voor verlenging van het partnership met vier jaar.

Jaarlijks Rondetafel-diner met de corporate partners in de huiskamer van RCO House

- ◆ In het kader van de *Learning Month* (september) bij FrieslandCampina, heeft het orkest Spotifylijsten op maat samengesteld, passend bij de vier *skills* waar FrieslandCampina op focust: *Learning mindset*, *Data driven*, *Problem solving* en *Resilience*. Om aandacht te geven aan de kracht van coaching en mentoring is er een video geproduceerd waarin deelnemers van Concertgebouworkest Young aan het woord komen, gekoppeld aan het eigen trainingsprogramma van FrieslandCampina.
- ◆ Om medewerkers van Booking.com op een toegankelijke manier kennis te laten maken met klassieke muziek, heeft het orkest inleidingen op de concerten in de Bruckner-cyclus georganiseerd.
- ◆ Op 6 april organiseerde het orkest een exclusief diner voor de Raad van Bestuur van PwC voorafgaand aan een concert in Het Concertgebouw. Het orkest droeg ook bij aan de kerstboodschap van de leden van de Raad voor Bestuur waarin ze de vergelijking maakten tussen hun werknemers en de musici. De video was bedoeld voor medewerkers, maar werd zo goed ontvangen dat hij later breder is gedeeld via LinkedIn.

Internationaal

Het orkest heeft veel gereisd in 2023. Rondom de concerten werden ontvangsten georganiseerd voor gasten van ING, Stibbe, De Brauw Blackstone Westbroek, Accenture en

Loyens & Loeff in Brussel, Wenen, Frankfurt, Parijs, Lyon, Hamburg, Luxemburg, Berlijn, Ljubljana en Boekarest.

Tijdens de Azië tournee waren corporate partners ING, Unilever, Booking.com, Accenture, KLM en Loyens & Loeff aanwezig in verschillende steden, waaronder Kawasaki, Nagoya, Kyoto, Tokyo en Seoul.

Net als voorgaande jaren worden de meeste concertbezoeken in het buitenland omlijst met een introductie van een musicus of meet & greet backstage. Alles om de gasten dichterbij het orkest te laten komen en zo een bijzondere ervaring te bieden.

De Salon

Naast de partnerships heeft het Concertgebouworkest een business club, genaamd De Salon. Circa dertig Salonleden uit diverse sectoren treffen elkaar meerdere keren per seizoen rondom bijzondere concerten en exclusieve evenementen waarbij zij de gelegenheid krijgen elkaar te ontmoeten en orkestleden te leren kennen.

Met een lidmaatschap van De Salon worden de topprestaties van het orkest gestimuleerd. De Salon draagt bij aan de ontwikkeling van jong talent in de Academie van het Concertgebouworkest en ondersteunt musici in hun individuele

Grand Salon met contrabassist Théotime Voisin en pianist Maurice van Schoonhoven in de Koorzaal van Het Concertgebouw

ontwikkeling met bijdragen uit het Salon Fonds. In 2023 heeft solocontrabassist Théotime Voisin uit dit fonds een bijdrage ontvangen voor het muziekstuk *Spicy Odyssey*, dat speciaal voor hem en een pianist werd gecomponeerd.

Evenementen voor Salonleden:

- ◆ 22 maart - Grand Salon
- ◆ 17 mei - Prix de Salon
- ◆ 29 juni - Season Celebration
- ◆ 3 oktober - Repetitiebezoek
- ◆ 30 november - Grand Salon

Voor seizoen 2023/2024 is het tarief van het lidmaatschap van De Salon verhoogd naar € 5.000 euro per seizoen. Omdat er behoefte was aan meer gezamenlijke momenten is er een repetitiebezoek toegevoegd als extra privilege.

Met de komst van een nieuwe accountmanager voor De Salon eind 2023 wil de business club verder groeien en investeren in de toekomst van het Concertgebouworkest.

Leden business club De Salon

In 2023 hebben veel leden hun lidmaatschap verlengd en mocht De Salon ook nieuwe leden verwelkomen. Het overzicht hiernaast geeft weer welke bedrijven lid waren van de business club in 2023.

Sommige bedrijven hebben meerdere lidmaatschappen. Dat betekent dat er meer mensen uit de organisatie kunnen deelnemen.

AKD ◆ AM ◆ Booking.com ◆ Boontje Advocaten
 Capital A Management ◆ Cornerstone Real Estate Groep
 Crystal Cable ◆ Damsté Advocaten
 De Brauw Blackstone Westbroek ◆ DHL eCommerce
 Endymion Amsterdam ◆ EQT Life Sciences
 Eversheds Sutherland ◆ EY Nederland ◆ FrieslandCampina
 HC Partners ◆ Hete Peper ◆ H. Holding
 IK Investment Partners ◆ ING ◆ Koninklijke De Gruijter & Co ◆ LIME Search ◆ Loyens & Loeff ◆ Lumen Lawyers
 Polestar Netherlands ◆ PwC ◆ Rabobank
 Rollz International ◆ Stanton Chase ◆ Stek Advocaten
 Stibbe ◆ TBI Holdings

Muziek raakt en verbindt

‘Ambitieuze, supergekwalficeerde mensen, gemotiveerd om het beste uit zichzelf te halen. Dat zie ik bij de musici van het orkest en daar spiegelen we ons graag aan.’ Patrick van Oppen, partner bij Loyens & Loeff is trots op het 15-jarig partnership van zijn kantoor met het Koninklijk Concertgebouworkest. ‘Met dit orkest hebben we als klein land een van de beste orkesten ter wereld.’

Loyens & Loeff is een gerenommeerd Nederlands juridisch en fiscaal advieskantoor, met een internationale praktijk en kantoren over hele wereld, van New York tot Tokio. Patrick van Oppen: ‘Net als het Concertgebouworkest streven we naar de hoogste kwaliteit en willen we het beste uit onze mensen halen. Het gaat om leren, ontdekken, hard werken en gestimuleerd worden. Bijvoorbeeld door medewerkers de gelegenheid te geven internationale ervaring op te doen bij onze buitenkantoren.’

Het kantoor ondersteunt het Concertgebouworkest niet alleen financieel, maar ook pro bono, zoals het juridisch begeleiden van donaties van waardevolle instrumenten. Patrick: ‘De samenwerking en financiële ondersteuning geven ons de kans om onze cliënten uit te nodigen voor concerten en evenementen, en om onze medewerkers kennis te laten maken met klassieke muziek. De relatie blijft zich ontwikkelen, vooral gezien de internationale mogelijkheden om cliënten van onze buitenlandse kantoren mee te nemen wanneer het orkest op tournee is.’

Wat brengt het Loyens & Loeff - cliënten meenemen naar concerten? Patrick vertelt: ‘In de waan van de dag vind ik

het belangrijk om af en toe stil te staan en om relaties met cliënten te verdiepen door achter mijn bureau vandaan te komen. Het Concertgebouworkest helpt daarbij. Het is waardevol om samen met een klant naar een concert te gaan. De entourage is prachtig, ik denk aan Het Concertgebouw, maar ook internationaal zijn de locaties indrukwekkend. Je voelt dat je naar een toporkest gaat. Uiteindelijk is het natuurlijk de muziek die raakt en verbindt.’

Tijdens de Azië-tournee van het orkest in november bezocht Patrick met twintig lokale Japanse cliënten een repetitie en concert in Tokio. Na afloop was er een borrel met orkestleden. ‘Dat is een indrukwekkende ervaring voor onze gasten. Je ziet die geweldige musici op het podium en vervolgens sta je naast ze en hoor je hoe het is om eerste viool te spelen in het Concertgebouworkest.’

‘Ik vind het ook belangrijk het Concertgebouworkest hier op kantoor uit te nodigen en onze eigen mensen de ervaring van een klassiek concert te bieden - voor sommigen is het wellicht de eerste keer, voor anderen is het meer bekend. Als er kaarten onverwacht beschikbaar komen, geven we deze vrij voor onze medewerkers. Laatst kwam een medewerker

‘In de waan van de dag vind ik het belangrijk om af en toe stil te staan en om relaties met cliënten te verdiepen. Het Concertgebouworkest helpt daarbij.’

Patrick van Oppen, partner bij Loyens & Loeff is trots op het 15-jarig partnership van zijn kantoor met het Koninklijk Concertgebouworkest.

naar me toe die kaarten gekregen had voor een concert, ze was nog niet eerder bij een klassiek concert geweest en vertelde dat ze na afloop helemaal verkocht was. Dan ben ik heel blij - je wilt die ervaring toch delen! De Essentials-concerten zijn daarvoor heel geschikt (compacte concerten waarin één stuk centraal staat, met een inleiding en een borrel na afloop. red.). Het programma is behaarder en niet meteen complex. Je kunt ontdekken wat je mooi vindt.’

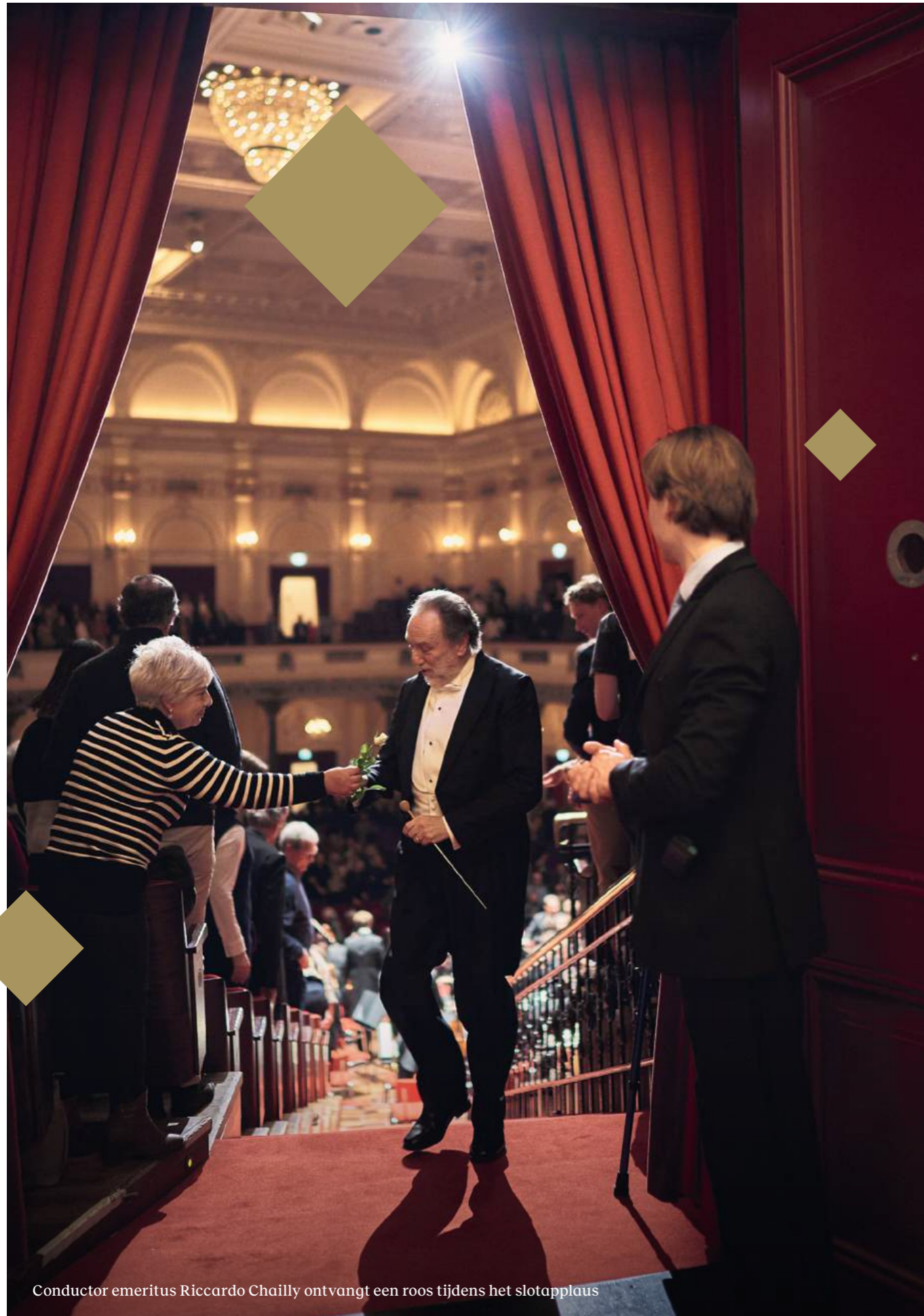
‘Ook de kamermuziekconcerten hier op kantoor vind ik voor onze medewerkers verrassend en interessant,’ vertelt Patrick. ‘Vorig jaar vierden we het 15-jarig jubileum van ons partnership met het orkest met een miniconcertje door een ensemble van orkestleden. De musici speelden niet alleen, maar vertelden ook hoe de muziek hen zelf raakt en wat ze willen overbrengen. Dat biedt weer een heel andere ervaring dan een concert in de Grote Zaal.’

‘Ik herinner me zelf een kamermuziekoptreden met zo’n hele grote fagot - de contrafagot. Ik was onder de indruk, van het bereik en het geluid van het instrument: zo laag dat je het helemaal van binnen voelt. Dat iemand dat kan voort-

bringen! Het is fascinerend om dan te horen hoe dat werkt en wat de musicus moet doen om aan de top te blijven.’

In 2023 is het partnershipcontract weer met vier jaar verlengd. Patrick: ‘Natuurlijk denken we daar dan even goed over na, zoals je dat doet wanneer je in iets investeert. Maar we vinden als organisatie de ondersteuning van het orkest maatschappelijk relevant en zien het belang van de duurzaamheid van de goede relatie. Ik hoop dan ook dat we ons partnership nog heel lang verder kunnen ontwikkelen!’

Conductor emeritus Riccardo Chailly ontvangt een roos tijdens het slotapplaus

6. Verantwoording en organisatie

Bestuur Foundation Concertgebouworkest 2023

Anita Nijboer, *voorzitter*
Jakob Treffers, *penningmeester*
Oswald Coene
Ellen Cramer-de Jong
Marc Diepstraten
Dolf Hogewoning
Gregor Horsch
Naomi Sedney
Dominik Winterling

Het bestuur van de Foundation Concertgebouworkest is samengesteld op basis van profielen. Hierbij is onder meer rekening gehouden met de behoefte van het bestuur aan specifieke kennis en kunde en met de relatie van de leden tot verschillende doelgroepen.

Directievoorzitter van het orkest Dominik Winterling vult de statutair bepaalde zetel van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest in. Daarover is onder meer bepaald dat bij besluiten over concrete bestedingen van de Foundation aan het orkest de vertegenwoordiger van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zich onthoudt van stemming.

Interne controle en toezicht

Geen van de bestuursleden heeft een dienstverband met de Foundation of ontvangt een financiële vergoeding. Aan hen, noch aan het hoofd Development, zijn leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen eenmaal herbenoemd worden. Als een bestuurslid op het moment van aftreden onvervangbaar is, of als het voor de continuïteit van de Stichting belangrijk is, kan het bestuur besluiten de zittingstermijn met maximaal twee keer twee jaar te verlengen.

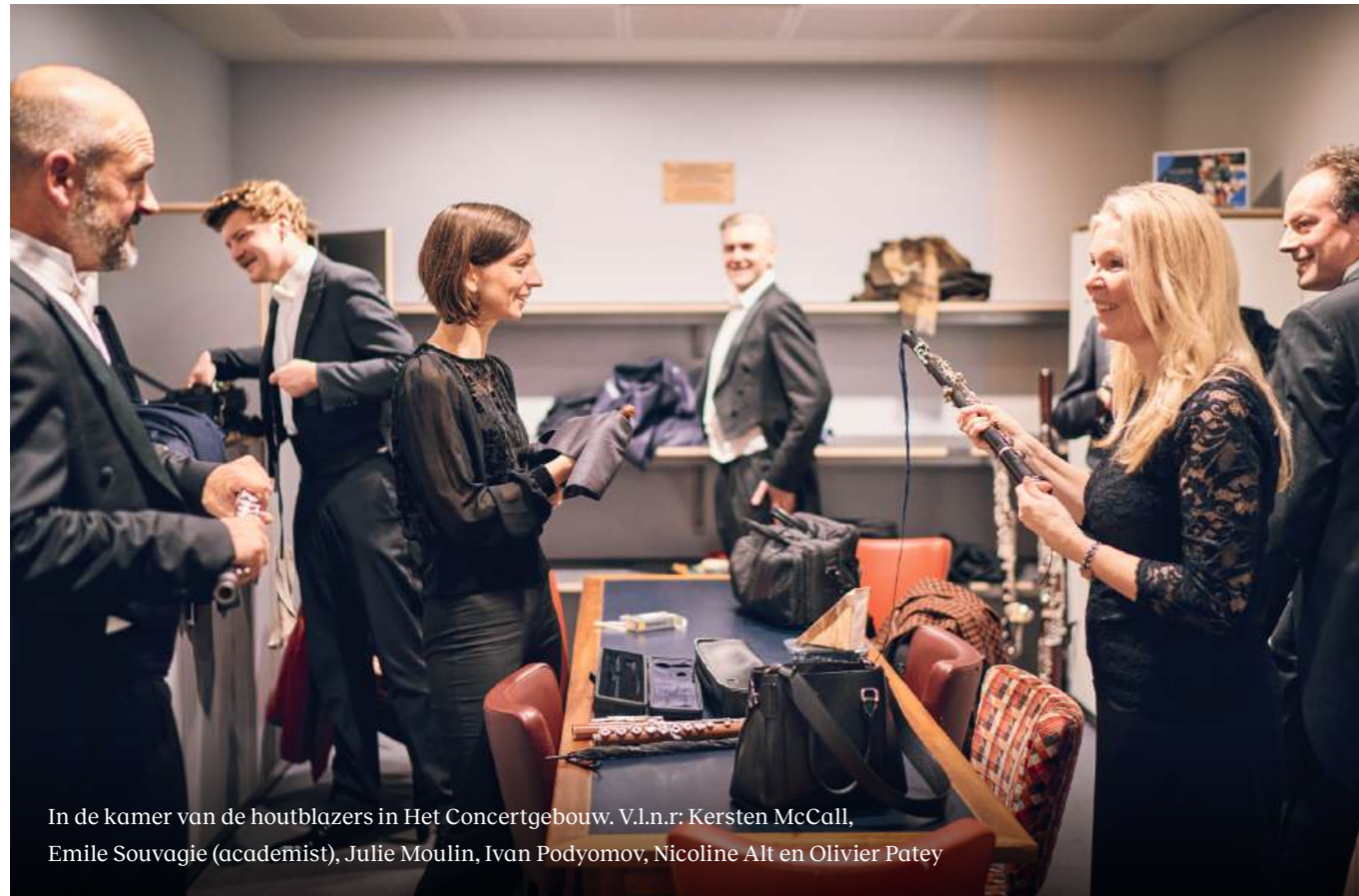
Het bestuur benoemt zelfstandig nieuwe bestuursleden, met uitzondering van het bestuurslid dat zitting heeft als afgevaardigde van het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest, zoals in de statuten bepaald. Er heeft altijd een orkestlid zitting in het bestuur. Dit lid behartigt onder meer de belangen rondom de aanschaf van instrumenten en is lid van de instrumentencommissie.

De Foundation hanteert het model waarbij het hoofd Development verantwoordelijk is voor de dagelijkse operatie en rapporteert aan het bestuur. Het bestuur werkt met ad hoc commissies in wisselende samenstelling, naast de vaste functies van voorzitter en penningmeester.

Het bestuur van de Foundation vergaderde in 2023 vier keer: op 21 maart, 27 juni, 19 september en 19 december. Op de agenda van de bestuursvergaderingen staan vaste onderwerpen zoals wervingsbeleid, financiële resultaten, resultaat uit beleggingen, behandeling van aanvragen tot steun, aankoop van instrumenten en de jaarbegroting. Verder adviseert het bestuur over de werving van nieuwe sponsors, donateurs en fondsen en de wervingsinitiatieven. Ook zijn de individuele bestuursleden actief betrokken bij de wervingsactiviteiten in binnen- en buitenland en zijn er regelmatig gesprekken van een of meerdere bestuursleden met de medewerkers van de afdeling Development.

De afdeling Development en het bestuur van de Foundation zijn direct betrokken bij alle bestedingen en betrachten hierbij de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Gedurende het jaar en bij de uitvoering van de diverse projecten en activiteiten vindt voortgangsrapportage plaats en zo nodig (bij)sturing tijdens de bestuursvergaderingen.

Evaluatie van projecten en activiteiten maakt deel uit van de bestuursvergaderingen. Ook reflecteert het bestuur op zijn eigen handelen en op dat van de afdeling Development. Incidenteel overleggen de bestuursleden onderling.

In de kamer van de houtblazers in Het Concertgebouw. V.l.n.r: Kersten McCall, Emile Souvague (academist), Julie Moulin, Ivan Podyomov, Nicoline Alt en Olivier Patey

Koperblazers v.l.n.r: Bert Langenkamp, Álvaro García Martín (academist), Omar Tomasoni, Bart Claessens, Nico Schippers

Functies en nevenactiviteiten 2023 bestuursleden Foundation Concertgebouworkest

Anita Nijboer

- ◆ Vice voorzitter Raad van Toezicht Amsterdam UMC, voorzitter benoemingsadviescommissie, lid audit- en huisvestingscommissie
- ◆ Voorzitter Raad van Commissarissen DPG Media BV
- ◆ Voorzitter board of directors Berlingske Media Denemarken
- ◆ Voorzitter Raad van Commissarissen Amsterdam Skills Centre
- ◆ Ambassadeur Amsterdam AI, coalitie Amsterdamse kennisinstellingen en gemeente Amsterdam

Oswald Coene

- ◆ Lid Raad van Commissarissen van TBI Holdings
- ◆ Lid Raad van Commissarissen van Visma
- ◆ Senior Industry Advisor van HG Capital
- ◆ Voorzitter Raad van Toezicht van amsterdam&partners
- ◆ Lid Raad van Commissarissen Booking.com Holding

Ellen Cramer-de Jong

- ◆ Notaris en partner Allen & Overy LLP
- ◆ Commissaris Musoni BV
- ◆ Bestuurder Stichting IVP Instituut voor Pensioeneducatie

Marc Diepstraten

- ◆ Partner PwC Nederland, lid van het PwC EMEA Executive Leadership Team
- ◆ Lid bestuur van de Stichting tot behoud van het Friese jacht

Dolf Hogewoning

- ◆ Ambassadeur van het Koninkrijk der Nederlanden in Libië (30 juli 2023 met pensioen)
- ◆ Voorzitter raad van toezicht stichting GRACA die zich inzet voor emancipatie van vrouwen en meisjes in Syrië en Syrische diaspora
- ◆ Lid raad van commissarissen Nucleus, een bedrijf dat in start-ups investeert op de Noord-Amerikaanse markt en ze helpt met (financiële) strategie
- ◆ Voorzitter raad van toezicht stichting E-Systems (ontwikkeling en beheer van projecten op het gebied van renewable energy)

Gregor Horsch

- ◆ Eerste solocellist van het Koninklijk Concertgebouworkest
- ◆ Professor Violoncello Robert Schumann Hochschule Düsseldorf
- ◆ Bestuurslid van Stichting SEM

Naomi Sedney

- ◆ Founder The Inclusion Factory
- ◆ Jurylid Young Talent Award, Stichting Topvrouw van het Jaar
- ◆ Ambassadeur Stichting Johannes Ferrier Foundation
- ◆ Lid Comité van Aanbeveling Koken Verbindt - Koken voor Daklozen
- ◆ Lid van het wervingscomité Toonaangevende vrouwen in muziek

Jakob Treffers

- ◆ Director IK Partners
- ◆ Secretaris Nederlands Jeugd Strijkorkest

Dominik Winterling

- ◆ Directievoorzitter Koninklijk Concertgebouworkest
- ◆ Bestuurslid Entrée, Vereniging Jong Publiek van het Koninklijk Concertgebouw en het Koninklijk Concertgebouworkest
- ◆ Lid Musikgremium des Kulturkreises der deutschen Wirtschaft im BDI e.V.
- ◆ Lid Comité Artistique Concours international Long-Thibaud Parijs

Afdeling Development

Het adequaat en alert initiëren en opvolgen van schenkings- en sponsormogelijkheden staat centraal binnen de afdeling Development. De verantwoordelijkheid voor zowel het formuleren van beleid als voor de uitvoerende taken ligt bij het hoofd Development, ondersteund door de secretaris Development, de manager corporate partnerships en de manager fondsenwerving particulieren.

Naast reguliere voortgangsrapportages tijdens de bestuursvergaderingen zorgt het hoofd Development ieder kwartaal voor financiële rapportage aan het bestuur van de Foundation.

Op alle functies binnen de afdeling is de Arbeidsvoorwaardenregeling (AR) van het Koninklijk Concertgebouworkest van toepassing.

De financiële administratie van de Foundation wordt, onder verantwoordelijkheid van het hoofd Development, grotendeels uitgevoerd door de afdeling Financiën van het orkest. Dubois & Co Registeraccountants trad ten aanzien van de jaarrekening over 2023 op als externe accountant. Het hoofd Development beschikt over kwartaalrapportages die financiële kerncijfers bevatten zoals het exploitatieoverzicht, de inkomsten sponsor- en fondsenwerving ten opzichte van de

Team Development tijdens het Annual Gala, v.l.n.r.: Dorinde de Tempe, Harmina Snoodijk, Magali van Voorst Vader, Hanna Philips, Yvonne Borghans, Leontine van Eerden, Barbara Ruding, Sanne van den Brink, Anne Christin Erbe, Félice Dekkers, Patty Nobrega, Katinka Canté

kosten sponsor- en fondsenwerving en percentage beheer en administratie. De kwartaalrapportages en ook de jaarrekening en het jaarverslag zijn de primaire beleidsinstrumenten voor de interne beheersing.

Voor de procentuele verhouding tussen gemaakte kosten en baten uit eigen sponsor- en fondsenwerving wordt de richtlijn van het CBF gevolgd. Daarbij geldt dat de tegenprestaties voor zakelijke relaties over het algemeen meer inzet vergen dan die voor particuliere donateurs. Schenkingen van particuliere donateurs komen veelal voort uit vrijgevigheid en persoonlijke betrokkenheid. Bedrijven gaan de samenwerking niet alleen aan ter ondersteuning van het orkest. Ze zijn ook op zoek naar een passende return on investment, waarbij het partnership dus een bijdrage levert aan hun eigen strategie. Het partnership wordt gezien als kans voor netwerken, het gezamenlijk organiseren van activiteiten en relatiebeheer rondom concerten. Ook wordt de geldelijke bijdrage steeds vaker voor een deel vervangen door een bijdrage in natura. Het percentage wervingskosten ligt bij de zakelijke relaties dan ook hoger dan bij particuliere donateurs.

Samenstelling afdeling Development 2023

Anne Christin Erbe, *hoofd Development*

Katinka Canté, *manager fondsenwerving particulieren*

Patty Nobrega, *manager corporate partnerships*

Yvonne Borghans, *secretaris Development*

Sanne van den Brink, *senior relatiebeheerder particulieren*

Laura Creemer, *supportmedewerker Development*

Félice Dekkers, *junior accountmanager corporate partnerships*

Leontine van Eerden, *evenementenorganisator particulieren en senior accountmanager De Salon (vanaf 1 november)*

Hanna Philips, *senior relatiebeheerder particulieren en instrumenten*

Charlie dos Reis Borges Rodrigues, *senior accountmanager corporate partnerships (tot 1 juni)*

Barbara Ruding, *senior relatiebeheerder speciale projecten*

Harmina Snoodijk, *evenementenorganisator corporate partnerships*

Magali van Voorst Vader, *senior relatiebeheerder particulieren (vanaf 16 maart)*

Tijdelijke krachten:

Dorinde de Tempe, *supportmedewerker Development (vanaf 1 juni)*

Instrumentencommissie

De instrumentencommissie speelt een belangrijke rol tijdens het verwerven van muziekinstrumenten voor de collectie van de Foundation. De commissie bestaat uit orkestleden

en wordt voorgezeten door een lid van de directie van het orkest.

De aankoop van een instrument verloopt volgens een vaste procedure:

- ◆ een musicus dient een aanvraag in voor een specifiek instrument;
- ◆ op basis van vergaarde kennis, ervaring en minimaal één luistersessie brengt de commissie advies uit over de aankoop aan het bestuur van de Foundation;
- ◆ de staf van de Foundation voert technisch onderzoek uit en laat het instrument taxeren door minimaal twee onafhankelijke experts;
- ◆ op basis van het advies van de commissie en het onderzoek neemt het bestuur van de Foundation het besluit om tot aankoop over te gaan.

Belangrijke afwegingen in het proces zijn de klank van het instrument; de mate waarin het past in de klankcultuur van de betreffende instrumentgroep en het totale orkest; de technische staat van het instrument; de verbinding tussen het instrument en de musicus die het zal gaan bespelen en uiteraard de prijs en de mogelijke financiering van het instrument uit donaties en/of de daartoe geormerkte reserves van de Foundation.

Ook wanneer een muziekinstrument in bruikleen wordt aangeboden, speelt de Instrumentencommissie een rol bij toewijzing aan een van de musici. Hierbij spelen naast een 'perfect match' met de betreffende musicus ook urgentie en positie in het orkest een rol. De voorwaarden van en de afspraken over de bruikleen worden vastgelegd in een overeenkomst tussen bruikleengever(s) en de Foundation.

Vrijwilligers

Er is geen sprake van een vrijwilligersbeleid om de doelstelling van de Foundation te verwezenlijken. De Foundation kan echter al jarenlang rekenen op doorlopende steun van een aantal donateurs dat zich persoonlijk met veel energie en overtuiging inzet voor de fondsenwerving. Het bestuur van de Foundation en de besturen van de buitenlandse steunverenigingen verlenen allen hun steun op vrijwillige, onbezoldigde basis.

Met de levensgrote poppen van de Duda Paiva Company kwam het verhaal van *De wonderbaarlijke mandarijn* tot leven. Het orkest speelde het werk van Bartók onder leiding van Matthias Pintscher

7. Meerjarenbeleid

Bestedingsplan

Sinds de oprichting van de afdeling Development slaagt de Foundation erin om ieder jaar meer gelden aan het orkest te besteden. Om het orkest zoveel mogelijk zekerheid te bieden, is er een meerjarig bestedingsplan. In nauw overleg met het orkest wordt gekeken aan welke projecten gelden worden besteed. Voor speciale nieuwe projecten kan het orkest een separate aanvraag indienen bij het bestuur.

De inkomsten vanuit corporate partnerships gaan na aftrek van de kosten rechtstreeks naar het orkest. Deze zijn niet per se gekoppeld aan een van de individuele schenkingsdoelen.

Voor alle bijdragen vraagt de Foundation een jaarlijkse financiële verantwoording door het orkest en een jaarlijks geactualiseerd overzicht van de financiële noden van het orkest.

Inspelen op de realiteit

Sinds een aantal jaar is het duidelijk dat het voor het orkest steeds moeilijker wordt om de begroting sluitend te krijgen. Door de explosieve stijging van kosten van onder meer zaalhuur, reis- en personeelskosten dekken de subsidies en publieksinkomsten de vaste lasten niet meer. De afhankelijkheid van vaak onvoorspelbare inkomsten wordt steeds groter en maakt het orkest kwetsbaar. Het orkest is hierdoor genoodzaakt zich steeds meer te focussen op zijn kernactiviteiten.

De Foundation zal zich de komende jaren bij het werven van derdengelden nog meer richten op het direct verlichten van de druk op de orkestbegroting. De Foundation biedt het orkest daarnaast zoveel mogelijk steun door bij te dragen aan projecten die cruciaal zijn voor het voortbestaan, zoals talentontwikkeling en vernieuwende artistieke producties. Het vergroten van het Endowment fonds blijft een belangrijk wervingsdoel, zodat in de toekomst structurele bijdragen vanuit het rendement kunnen worden verstrekt aan het orkest.

Structurele bijdragen

Talentontwikkeling

Het Concertgebouworkest heeft met zijn Academie en Concertgebouworkest Young twee internationaal erkende jongtalentprogramma's ontwikkeld. De Foundation financiert deze projecten volledig. Naast particulieren en vermogensfondsen zal er in de toekomst meer gezocht worden naar ondersteuning vanuit de corporate sector. De rol van de buitenlandse steungroepen wordt hierbij groter wanneer het orkest jong talent uit het betreffende land zal opleiden.

Educatie en publieksverbreding

Het educatieprogramma van het orkest voor het basis- en voortgezet onderwijs wordt steeds verder uitgebreid, vooral dankzij de mogelijkheden die RCO House biedt. Veel schenkers zijn geïnteresseerd in het educatieprogramma, waardoor de Foundation in staat is om diverse educatie-activiteiten financieel te ondersteunen.

Met bijvoorbeeld het ondersteunen van terugkerende programma's zoals het openluchtconcert *Opening Night* kan de Foundation bijdragen aan het bereiken van een breder en diverser publiek. Hetzelfde geldt voor nieuwe concertformules, zoals de concerten in de serie *Essentials*.

Bijzondere artistieke projecten

Ook de komende jaren zal de Foundation projecten ondersteunen waarmee het Concertgebouworkest zich artistiek profileert. Concertante opera's, compositieopdrachten, of samenwerkingsprojecten met andere culturele instellingen in binnen- of buitenland.

Endowment

De reserves van de Foundation groeien, verdienen uit rendement en enkele grotere nalatenschappen hebben daar de laatste jaren aan bijgedragen.

Inside Out: het publiek zit tijdens het concert tussen de musici op de vlakke vloer van de Grote Zaal. Dirigent Iván Fischer geeft een toelichting vanaf de bok in het midden

Tan Dun leidt zijn *Requiem for Nature* in de Gashouder

Dit vermogen dient enerzijds als reserve in het geval van calamiteiten. Anderzijds is groei van het vermogen noodzakelijk om op lange termijn meer financiële zekerheid te kunnen bieden aan het orkest. Een grote wens is het vermogen zodanig te verhogen dat het orkest in de toekomst structureel kan worden gesteund vanuit het rendement van een vastgesteld deel van het vermogen. Uit het rendement dat dit Endowmentfonds jaarlijks oplevert, kunnen bijvoorbeeld de honoraria van bijzondere dirigenten en solisten worden gefinancierd.

Het bestuur heeft besloten om vanaf 2024 jaarlijks een deel van het rendement van dit vermogen te besteden aan het orkest. Om het zogenaamde stamvermogen te kunnen laten groeien, is het voornemen om in het eerste jaar 1 procent van het rendement ter beschikking te stellen aan het orkest, daarna gaat het percentage idealiter elk jaar met 1 procent omhoog tot maximaal 5 procent. Uiteraard is dit afhankelijk van de groei van het vermogen door donaties en de beleggingsresultaten. Op deze manier wordt een evenwicht bereikt tussen het ondersteunen van het orkest en het behoud van het endowment(stam)vermogen voor toekomstige groei.

Ook is het voornemen om zoveel mogelijk ongeoormerkte nalatenschappen toe te voegen aan het endowmentvermo-

gen. Dat geldt ook voor schenkingen die specifiek geoormerkt zijn aan endowment.

De Foundation zal zich in de komende jaren sterk maken voor de groei van het fonds en daarvoor extra aandacht vragen bij bepaalde schenkersgroepen.

Opbouw en beheer instrumentencollectie

De doelstellingen van de Foundation, zoals eerder geformuleerd, blijven ongewijzigd. Volgens zowel het bestuur als de directie en de musici van het Concertgebouworkest blijft met instroom van jonge musici de behoefte aan muziekinstrumenten van de hoogste kwaliteit onverminderd groot.

Bijzondere speerpunten

Binnen het beleid van het orkest zal de komende jaren bijzondere aandacht uitgaan naar duurzaamheid en diversiteit en inclusie. Projecten die aansluiten bij deze speerpunten zullen naar verwachting om extra financiering door de Foundation vragen.

Duurzaamheid

Veel aandacht gaat uit naar de reisbewegingen van het orkest tijdens tournees. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om samen te werken met vervoersbedrijven en naar tourneepanningen met minder reisbewegingen zodat de

CO2 uitstoot die met de orkestreizen gepaard gaat, verlaagd wordt.

In het kader van het streven naar duurzaamheid worden ook gesprekken gevoerd met onze corporate partners over de rol die zij vervullen op dat gebied.

Diversiteit en inclusie

Het orkest werkt actief aan diversiteit en inclusie door het streven naar publieksverbreding, het betrekken van nieuwe doelgroepen en door het personeelsbeleid aan te passen. Ook in de werving is er aandacht voor dit onderwerp. Er is door de Foundation zelf een wervingscomité gevormd dat zich richt op het werven van financiële middelen voor het programmeren van vrouwelijke dirigenten en componisten.

Wervingsstrategie

De Foundation zal zich komende jaren nog meer richten op het direct verlichten van de druk op de orkestbegroting. Dat kan door middel van het steunen van bijvoorbeeld media-registraties, audio-opnamen, bijzondere dirigenten en solisten en tournees, of door posities in het orkest te laten financieren. Een voorbeeld hiervan is het bekostigen van de positie van een concertmeester, een aanvoerder, of een tutti-speler.

Fondsenwerving particulieren

- ◆ Om de kritieke financiële situatie van het orkest te verbeteren, vragen we onze begunstigers om extra schenkingen te overwegen, met een focus op het verhogen van bijdragen van deelnemers aan het schenkingsprogramma.
- ◆ Daarnaast zullen we de verschillende groepen binnen het schenkingsprogramma uitbreiden door nieuwe schenkers aan te trekken.
- ◆ We zullen voortdurend nieuwe schenkersproposities ontwikkelen voor nieuwe doelgroepen, met als doel het bouwen aan een toekomstige generatie schenkers en het vergroten van het publieksbereik.
- ◆ We zullen extra aandacht vragen voor de mogelijkheden om de Foundation op te nemen in het testament.
- ◆ We zullen ons richten op aantrekkelijke wervingsdoelen die de orkestbegroting kunnen verlichten. We ontwikkelen proposities waarin - naast de posities in de Academie - posities in het orkest financieel ondersteund worden, zoals bijvoorbeeld de concertmeesterspositie. Dit model, dat in Nederland nog niet gebruikelijk is maar wel gangbaar is in de Verenigde Staten, kan direct bijdragen aan het verlichten van de financiële druk.
- ◆ Met het oog op de toekomstbestendigheid van het Concertgebouworkest zal meer aandacht gaan naar het vergroten van het Endowment fonds. Er zal gekeken worden naar de mogelijkheid om de komende jaren een deel van elke

Jaap van Zweden met aanvoerder tweede violen Caroline Strumphler tijdens de repetitie

schenking te bestemmen voor endowment. Met het vergroten van het stamvermogen, zal de Foundation in staat zijn om het orkest te ondersteunen met toenemende structurele bijdragen uit het rendement.

- ♦ Er wordt steeds kritisch gekeken naar de wervingskosten en naar de kosten van ons erkentelijkheidsprogramma.

Corporate partnerships

Het team corporate partnerships blijft zich actief richten op het werven van partners die passen bij de drie Global partners ING, Unilever en Booking.com en de andere corporate partners. Het langdurige karakter van iedere verbintenis met een corporate partner en de zekerheid van een substantiële bijdrage voor een aantal jaar komt de lange termijnstrategie van het orkest ten goede. De nieuwe merkstrategie van het Concertgebouworkest helpt bij het zoeken naar geschikte partners die bij de merkwaarden van het orkest passen.

Komend jaar wordt er extra aandacht gegeven aan het werven van Salonleden.

In 2023 is er veel aandacht geweest voor het orkest mede door de komst van Klaus Mäkelä als toekomstig chef-dirigent. Dit heeft positieve invloed op de interesse in zakelijk steunen. Grote projecten, zoals de tournee door de Verenigde

Staten in 2024, Opening Night en andere bijzondere concertproducties staan de komende jaren centraal bij het benaderen van potentiële partners.

Vermogensfondsen

Er zal nog meer tijd gemaakt worden voor het benaderen van vermogensfondsen in binnen- en buitenland. Ondanks dat een aanvraagtraject complex kan zijn, liggen er kansen, ook bij vermogensfondsen die nog nooit benaderd zijn. Hierbij gaat de voorkeur uiteraard uit naar een meerjarige samenwerking, waarvoor zorgvuldig vooronderzoek vereist is.

Internationale kansen

De Foundation blijft investeren in haar internationale relaties, via de diverse buitenlandse vriendenverenigingen en op persoonlijke basis. Global Friends en leden van de vriendenverenigingen in het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland zorgen niet alleen voor een financiële bijdrage, maar vervullen ook een bredere ambassadeursrol voor het orkest in hun land.

Door de samenwerking tussen de teams fondsenwerving particulieren en corporate partnerships binnen de afdeling Development kan de komende jaren ook effectiever gezocht worden naar mogelijkheden voor partnerships met

De Foundation zal zich komende jaren nog meer richten op het direct verlichten van de druk op de orkestbegroting.

bedrijven in het buitenland. Een aantal Global Friends is werkzaam bij bestaande of potentiële partners - dat biedt uiteraard kansen voor het aangaan en versterken van internationale relaties.

Marketing

De afdeling Development zal komende jaren nog nauwer samenwerken met team PR en team Marketing, communicatie en verkoop, vooral waar het gaat om campagnes die bijdragen aan de bekendheid en het imago van het Concertgebouworkest. Een sterk merk helpt om nieuwe schenkers en sponsors te interesseren. Deze samenwerking wordt ook versterkt door de ondersteuning van de global partners bij het vergroten van het publieksbereik en de verkoop van concertkaarten.

Vooruitblik 2024

Gezien de steeds grotere behoeften van het orkest en de druk op de begroting is in de begroting voor 2024 een nog grotere target opgenomen dan in 2023.

In 2024 zal er meer helderheid komen over de voor het orkest cruciale subsidies en daarmee over de financiële situatie van het orkest in de komende jaren. Het zal duidelijk worden of de gemeente vasthoudt aan de eerder aangekondigde subsidiekorting. Tijdens het schrijven van dit verslag wacht het orkest ook op de reactie op de aanvraag voor rijkssubsidie voor de periode 2025-2028.

In het Jaarplan 2024 is voorgesteld dat de Foundation, na aftrek van alle kosten (inclusief salarissen van de afdeling Development), € 4 miljoen aan het orkest zal besteden. Dit bedrag wordt verkregen van particuliere schenkers, zakelijke partners en vermogensfondsen.

Bedreigingen

Het is lastig te voorspellen wat de impact zal zijn van de huidige (geo)politieke ontwikkelingen op de financiële markten en op de corporate partners en particuliere begunstigers - nu, en mogelijk op termijn. Het orkest zal steeds moeten beoordelen wat de gevolgen hiervan zijn en daarop waar mogelijk anticiperen door beleid aan te passen en de financiële situatie op peil te houden, zodat het orkest kan blijven behoren tot de internationale wereldtop

De huidige situatie heeft mogelijk vergaande gevolgen voor de inkomsten van de Foundation:

- ♦ Als gevolg van hogere vaste lasten zal de financiële situatie van particuliere schenkers mogelijk onder druk komen staan wanneer zij moeten inleveren op hun vermogen. Het risico bestaat dat een deel van hen niet meer bereid is te schenken of dat zij het bedrag van hun schenkingen verminderen.
- ♦ De verdere verlaging van de belastingaftrek voor giften (van 40% in 2022 naar 36,93 % in 2023) zou gevolgen kunnen hebben voor de bereidheid van particulieren om te schenken.
- ♦ Het inkorten of veranderen van het tourneebeleid, bijvoorbeeld als gevolg van het duurzaamheidsbeleid, heeft gevolgen voor de geefbereidheid van onze Global Friends.
- ♦ Bedrijven zullen natuurlijk kritisch blijven kijken naar (potentiële) partnerships. Deze moeten bij uitstek waardevol zijn binnen de eigen strategie en in specifieke behoeften voorzien. Dit kan invloed hebben op de kansen voor het aangaan en bestendigen van partnerships.
- ♦ Daarnaast is het mogelijk dat het orkest nog extra financiële steun zal vragen aan de Foundation. Bijvoorbeeld naar aanleiding van de mogelijke korting van de gemeentesubsidie en de gevolgen voor de subsidieverstrekking aan de culturele sector van een nieuw kabinet. Dan is de kans aanwezig dat de Foundation aanspraak moet maken op haar vermogen om de beloofde steun aan het orkest te kunnen realiseren. Extra bestedingen aan het orkest betekenen onder andere een verlaging van het stamvermogen en daarmee een verlaging van het rendement uit endowment.
- ♦ Noodgedwongen beleidswijzigingen en/of bezuinigingen bij het orkest kunnen betekenen dat bepaalde wervingsmogelijkheden en/of wervingsactiviteiten wegvallen.

Klaus Mäkelä overlegt met soliste Sol Gabetta tijdens de repetitie

8. Financieel beleid en financiële administratie

Reserves en bestemmingsfondsen

De Foundation Concertgebouworkest is een fondsenwervende organisatie met vermogen. Het eigen vermogen van de stichting bedroeg op 31 december 2023 € 31.342.809 (2022: € 30.063.379). Hiervan is € 20.559.857 beschikbaar als vrije reserve.

Daarnaast is een bedrag van € 8.461.763 (2022: € 7.788.283) vastgelegd in muziekinstrumenten en € 2.311.166 (2022: € 2.026.752) beschikbaar middels 42 (2022: 38) Fondsen op Naam. Het volledige eigen vermogen staat ter beschikking van de doelstelling van de Foundation.

De Foundation stelt zich ten doel jaarlijks baten uit eigen sponsor- en fondsenwerving te realiseren die de jaarlijkse kosten van de organisatie ruimschoots overstijgen. Het resulterende batig saldo wordt vervolgens optimaal aan de vijf structurele bestedingsdoelen besteed. Alleen in tijden van nood kunnen de reserves van de Foundation aangesproken worden. De hoogte van die reserve moet zodanig zijn om een forse terugval in inkomsten van het orkest (bijvoorbeeld uit subsidies) te kunnen opvangen. Vanwege langetermijnplanning van de programmering (circa twee jaar) en de vaste lasten (o.a. personeelslasten), is er veel tijd en geld nodig om de organisatie in een dergelijk geval af te bouwen naar een ander niveau van inkomsten.

Instrumentencollectie

De Foundation investeert in muziekinstrumenten van hoge kwaliteit. De totale boekwaarde van de eigen instrumentencollectie steeg in 2023 als gevolg van o.a. het aankopen van enkele instrumenten met € 673.479 (2022: € 443.899). Per einde 2023 bedroeg de aankoopwaarde van de muziekinstrumenten in eigendom van de Foundation € 8.461.763 die allen in bruikleen zijn gegeven aan leden van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

De Foundation heeft daarnaast haar vermogen belegd in

kwalitatief hoogwaardige financiële waarden. Het beleggingsbeleid van de Foundation is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het gekozen risicoprofiel is matig defensief. Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 4%.

Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 42,5%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 0%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën binnen een bandbreedte belegd van respectievelijk plus of minus 12,5%-12,5%, 17,5%-27,5%, 40%-5% en 0%-0%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten. Beleggingen in aandelen zijn gestructureerd via zogenaamde index trackers. Er wordt in principe niet in individuele aandelen van bedrijven belegd.

In 2023 werd het vermogen van de Foundation beheerd door ABN AMRO Bank binnen de vastgestelde bandbreedtes voor de allocatie naar zakelijke en vastrentende waarden en liquide middelen. Er uitsluitend belegd in beleggingen die voldoen aan de Global Compact van de Verenigde Naties. Rapportage door de vermogensbeheerder aan het bestuur vond plaats op maandelijkse basis.

Gezien de resultaten over de afgelopen jaren, kiest de Foundation ervoor om haar gedefinieerde beleggingsbeleid te continueren. Het ingezette beleid wordt door het bestuur doorlopend getoetst aan de ontwikkelingen op de financiële markten.

Het totaal van de beleggingen en liquide middelen nam in het verslagjaar met € 613.664 af tot € 20.791.449 (2022: € 21.405.113). Voornaamste reden hiervan betreft het verstrekken van een lening van € 2.500.000,- aan Stichting

Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest. Het resultaat op de beleggingen bedroeg 8,8%, (2022: 13,4% negatief).

Werkkapitaal

Het saldo van vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden per eind 2023 bedroeg € 2.976.839 (2022: € 6.075.896). Eind 2022 waren er enkele grote vorderingen uit hoofde van sponsorcontracten en nalatenschappen.

Resultaat 2023

De baten uit eigen fondsenwerving bedroegen in 2023 in totaal € 6.031.420 (2022: € 6.108.938). Hiervan betreft € 2.505.609 (2022: € 2.050.454) sponsorgelden en (bedrijfs-) lidmaatschappen van de Salon. In 2023 werden minder nalatenschappen ontvangen dan in voorgaand jaar. De sponsorgelden namen toe. Er werden minder aanvragen bij vermogensfondsen gedaan dan begroot.

Een groot deel van deze baten is afkomstig uit periodieke schenkingen behorend bij het schenkingsprogramma, stichters van Fondsen op Naam en van vermogensfondsen.

De som van de lasten bedroeg in 2023 € 6.505.490 (2022: € 5.991.545). Hierin zijn begrepen corporate wervingskosten van € 555.960 (2022: € 480.742).

In 2023 werd € 4.477.794 (2022: € 4.299.690) besteed aan de doelstelling. Dit is bijna € 300.000 meer dan de begroting. Het resultaat uit sponsorcontracten was hoger vanwege nieuwe contracten en lagere wervingskosten. De kosten van de eigen organisatie (uitvoeringskosten) waren in 2023 € 1.421.411 (2022: € 1.118.598), € 340.000 hoger dan de begroting vanwege enkele vacatures gedurende het jaar en een dotatie aan de voorziening omzetbelasting van € 410.000 (excl. rente).

Toerekening kosten aan activiteiten

De kosten eigen organisatie worden toegerekend aan de verschillende activiteiten van de Foundation, conform de daarvoor geldende handreiking van Goede Doelen Nederland. Goede Doelen Nederland is de branchevereniging van landelijk wervende goede doelen. Deze activiteiten bestaan

uit het besteden van gelden, het werven van fondsen en beheer en administratie.

Besteding aan doelstelling

In 2023 was de bestedingsratio 73,4% (2022: 58,9%). Dit betekent dat bijna 75% van de totale ontvangen baten uit fondsenwerving in 2023 werd besteed aan het doel van de Foundation. Het bestedingspercentage is hoger dan begroot vanwege de corporate activiteiten.

In deze percentages zijn echter niet meegenomen de investeringen die door de Foundation werden gedaan in 2023 bij de verwerving van hoogwaardige muziekinstrumenten. Die groei van de instrumentencollectie wordt uiteraard ook tot een primaire doelstelling van de Foundation gerekend. De bestedingsratio inclusief investeringen was 87,1% in 2023 (2022: 68,3%).

Kosten van fondsenwerving

De Foundation hanteert als norm voor de kosten van fondsenwerving, als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving, een gemiddelde over drie jaar van maximaal 25%. In 2023 bedroegen de kosten als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving voor de Foundation 24,5%. Het gemiddelde over de afgelopen drie jaar komt daarmee op 21,3%.

Kosten beheer en administratie

De Foundation hanteert als norm dat het percentage kosten beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten op langere termijn minder is dan 3,5%. In 2023 werd een percentage gerealiseerd van 8,5% wegens een incidentele dotatie aan de voorziening omzetbelasting, waarmee het 3-jaars gemiddelde uitkomt op 4,6%.

Kosten van beleggingen

De kosten van beleggingen bedroegen in 2023 € 51.607 (2022: € 54.686). De kosten van vermogensbeheer bedragen ongeveer 0,3% van de totaal beheerde effectenportefeuille inclusief liquiditeiten per ultimo 2022. Daarnaast zijn er indirecte kosten, die in de koersen van de producten verwerkt zitten van circa 0,1%.

Risico's

De Foundation heeft de volgende risico's geïdentificeerd, die

een bedreiging kunnen vormen voor de continuïteit:

- ◆ Vervanging van instrumenten - De instrumenten die de Foundation bezit, zijn verzekerd. Het grootste deel van de waarde van deze instrumentencollectie betreft uitzonderlijke instrumenten. In geval van een verzekeringsuitkering, bijvoorbeeld in geval van verlies of ernstige schade, zal het vervangen van dergelijke instrumenten tijd en moeite kosten. Het vinden van vervangings- of leeninstrumenten zal dan een mogelijke oplossing moeten bieden. Hierin kan echter niet op voorhand volledig in worden voorzien.
- ◆ Rendement van beleggingen - De omvang van de effectenportefeuille bedraagt circa € 18 miljoen. Aan het houden van effecten zijn risico's verbonden. Op basis van een langetermijnvisie, strategische uitgangspunten en economische verwachtingen kiest de Foundation voor een afgewogen verhouding tussen risico en rendement. Daarbij moet een brede spreiding over diverse beleggingscategorieën zorgen voor het verminderen van ondernemings-, land- of valutaspecifieke beleggingsrisico's. Het beleggingsbeleid wordt periodiek in het bestuur besproken.
- ◆ Kredietrisico - Het kredietrisico heeft betrekking op het oninbaar worden van een vordering die de Foundation heeft op een tegenpartij.
- ◆ De obligaties en spaarfaciliteiten waarin belegd wordt, worden doorgaans door rating agencies beoordeeld. Van de portefeuille obligaties en spaarfaciliteiten wordt een zeer klein deel belegd in High Yield obligaties. Het kredietrisico van de gehele vastrentende portefeuille wordt beperkt door een goede spreiding over obligaties en het grotendeels toepassen van actief beheer van de portefeuille. Een deel van de portefeuille is geïnvesteerd in spaarfaciliteiten bij banken die voldoen aan strikte eisen met betrekking tot het tegenpartijrisico (waaronder de credit rating). De liquide middelen, met uitzondering van liquide middelen die onderdeel zijn van een beleggingsmandaat, zijn ondergebracht bij twee banken: ABN AMRO en ING.
- ◆ Valutarisico - Het valutarisico is het risico van schommelingen in de waarde van vreemde valuta luidende posten als gevolg van wijzigingen in valutakoersen. Het valuta-

risico in de effectenportefeuille wordt beperkt door de beleggingen te spreiden over vaste en zakelijke waarden in verschillende wereldregio's met daaraan gerelateerde valuta (Europa, Verenigde Staten, Azië en opkomende markten).

- ◆ Renterisico - Renterisico is de invloed die schommelingen in de rente hebben op de toekomstige winstgevendheid. Het renterisico is voornamelijk geconcentreerd in de portefeuille vastrentende waarden. Een stijging van de rente zal koersverlies veroorzaken. Het renterisico wordt beperkt door een goede spreiding over looptijden in de portefeuille, beleggingen in bedrijfsobligaties (waarvan het koersverloop tevens afhankelijk is van de bedrijfsresultaten) en een actief beheer van de portefeuille. Een deel van de portefeuille is geïnvesteerd in spaarfaciliteiten met een beperkt renterisico.
- ◆ Terugtrekkende overheid - Vanwege onder andere de terugtrekkende overheid zal het risico bestaan dat het Koninklijk Concertgebouworkest een groter beroep moet doen op de Foundation. De Foundation bevindt zich vanwege de terugtrekkende overheid in een steeds competitiever landschap van fondsenwerving en sponsoring.
- ◆ Tot slot - verminderde bereidheid bij corporate sponsors om een partnership aan te gaan of te verlengen als het orkest als gevolg van een (nieuwe) pandemie of andere calamiteiten niet kan optreden in binnen- en buitenland. Ook bij particuliere schenkers in Nederland en in het buitenland zou dan de bereidheid tot schenken kunnen afnemen.

De Foundation heeft voor alle geïdentificeerde risico's passende maatregelen genomen met als gevolg dat de resterende risico's aanvaardbaar zijn. De risicoanalyse vindt periodiek plaats binnen het bestuur. In 2023 is de impact van de risico's vooralsnog beperkt gebleven. Er zijn er geen wijzigingen aangebracht in het systeem van risicomanagement door de Foundation.

Amsterdam, 29 mei 2024

A.J.M Nijboer, *voorzitter*, J. Treffers, *penningmeester*

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na resultaatbestemming)

Activa	31 december 2023	31 december 2022
1. Materiële vaste activa		
Activa benodigd voor de doelstelling (muziekinstrumenten)	8.461.763	7.788.283
2. Financiële vaste activa	20.423.757	16.311.291
3. Vorderingen en overlopende activa	976.906	2.405.620
4. Liquide middelen	2.887.692	5.093.822
Totaal	32.750.118	31.599.016
Passiva		
5. Reserves en fondsen		
Reserves		
Stichtingskapitaal	23	23
Reserve als bron van inkomsten	20.559.857	20.248.321
Reserve financiering activa (muziekinstrumenten)	8.461.763	7.788.283
	29.021.643	28.036.627
Fondsen		
Bestemmingsfondsen op naam	2.311.166	2.026.752
Overige bestemmingsfondsen	10.000	0
	31.342.809	30.063.379
6. Voorzieningen		
Voorziening omzetbelasting	460.000	0
7. Langlopende schulden		
Vooruitontvangen schenkingen	59.550	112.092
8. Kortlopende schulden		
Crediteuren	47.460	76.615
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	320.088	793.964
Rekening-courant Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest	10.000	35.127
Belastingen	66.799	218.781
Vakantiedagen en -geld	13.271	6.523
Vooruitontvangen schenkingen	58.542	67.042
Overige schulden	371.599	225.493
	887.759	1.423.545
Totaal	32.750.118	31.599.016

Staat van baten en lasten

Baten	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022	
1. Baten uit eigen fondsenwerving				
Baten van particulieren	2.713.299	2.386.600	3.987.091	
Baten van bedrijven	2.505.609	2.492.338	2.050.454	
Baten van andere organisaties zonder winststreven	812.511	1.230.000	1.153.406	
Som van de geworven baten	6.031.420	6.108.938	7.190.951	
2. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	68.034	65.000	114.886	
Som der baten	6.099.454	6.173.938	7.305.837	
Lasten				
3. Besteed aan doelstelling				
Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	4.275.561	3.986.044	4.076.013	
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	202.233	215.846	223.677	
	4.477.794	4.201.889	4.299.690	
4. Wervingskosten				
Kosten eigen fondsenwerving:				
(In)directe verwervingskosten	808.519	1.106.267	796.934	
Uitvoeringskosten	667.615	714.690	738.348	
	1.476.133	1.820.957	1.535.282	
5. Kosten beheer en administratie	551.563	151.092	156.574	
Som der lasten	6.505.490	6.173.938	5.991.545	
Saldo voor financiële baten en lasten	-406.037	0	1.314.292	
6. Financiële baten en lasten	1.685.467	140.000	-2.061.438	
Saldo van baten en lasten	1.279.430	140.000	-747.147	
Overschot is toegevoegd/onttrokken aan:				
Vrij besteedbaar vermogen (restant winstverdeling)	311.536	pm	-1.541.736	
Vastgelegd vermogen:				
Reserve financiering activa	673.479	pm	443.899	
Fonds op naam	284.415	pm	350.690	
Overige bestemmingsfondsen	10.000	0	0	
	1.279.430	0	-747.147	
Opbouw ratio's	3-jaars gemiddelde	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022
Kosten eigen fondsenwerving als percentage van baten uit eigen fondsenwerving*	21,3%	24,5%	29,8%	21,4%
Bestedingsratio van de totale baten	66,5%	73,4%	68,1%	58,9%
Percentage beheer en administratie	4,6%	8,5%	2,4%	2,6%
Kosten fondsenwerving totaal als percentage van totale baten	21,0%	24,2%	29,5%	21,0%
Bestedingsdeel van de totale lasten	72,5%	68,8%	68,1%	71,8%

* Volgens CBF richtlijn geldt een maximum 3-jaars gemiddelde van 25%

Kasstroomoverzicht

*) 1.000

	2023	2022
1. Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	1.279	-747
Ongerealiseerde koersresultaat effecten	-1.506	2.334
	-227	1.587
Bij:		
Mutatie voorzieningen	460	0
Afschrijving materiële vaste activa	122	108
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	355	1.695
Mutatie vorderingen	1.429	-1.741
Mutatie kortlopende schulden	-536	-971
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	1.248	-1.017
2. Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-798	-687
Desinvesteringen in materiële vaste activa	3	134
Mutatie effecten - netto inleg/onttrekking	-244	-3.716
Mutatie effecten - herbelegging inkomsten	138	3.502
Mutaties in langlopende schulden	-53	-67
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-954	-833
3. Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutaties in leningen u/g	-2.500	0
Mutatie liquide middelen	-2.206	-1.850
Liquide middelen einde boekjaar	2.888	5.094
Liquide middelen begin boekjaar	5.094	6.944
Mutatie liquide middelen	-2.206	-1.850

Algemene toelichting

Activiteiten

De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (hierna Concertgebouworkest) en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords.

Richtlijn verslaggeving fondsenwervende organisaties

Het financieel jaarverslag is ingericht volgens Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties die is gepubliceerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en de besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650 Fondsenwervende organisaties vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen

maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen (uitgangspunten) zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenduidige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden jaarlijks beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

Foundation Concertgebouworkest is gevestigd op de Gabriël Metsustraat 16 te Amsterdam.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van RJ 650 Fondsenwervende organisaties en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen actuele waarde. Indien geen specifieke waarderinggrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

Met betrekking tot de waardering van de muziekinstrumenten wordt onderscheid gemaakt tussen strijkinstrumenten, blaasinstrumenten en overige instrumenten. De strijkinstrumenten worden gewaardeerd tegen de aankoopwaarde, respectievelijk verkrijgingsprijs bij schenking. Over de strijkinstrumenten wordt niet afgeschreven. De blaasinstrumenten en de overige instrumenten worden gewaardeerd tegen aankoopwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.

De materiële vaste activa worden per balansdatum beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen. Eventuele waardeverminderingen worden direct ten laste gebracht van het resultaat.

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Alle effecten zijn opgenomen in de handelsportefeuille. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Transactiekosten die toe te rekenen zijn aan effecten worden rechtstreeks verantwoord in de staat der baten en lasten.

Vorderingen

De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen de ge-

amortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves en fondsen

Reserves en fondsen bestaan uit het stichtingskapitaal, een reservering als bron van inkomsten, een reserve voor financiering activa, bestemmingfondsen op naam en overige bestemmingsfondsen. De reserve als bron van inkomsten heeft het karakter van een algemene reserve. De reservering financiering activa betreft vermogen dat is vastgelegd in activa die worden aangewend voor de doelstelling (muziek-instrumenten). Bestemmingsfondsen worden gevormd voor toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Voor de besteding van deze gelden zijn door derden beperkingen opgelegd.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen met een verwachte looptijd van maximaal een jaar worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. De overige voorzieningen waarop het effect van tijdschaarde materieel is, worden gewaardeerd tegen contante waarde. De mutatie in de voorziening als gevolg van rentetoevoeging wordt gepresenteerd als rentelast.

Lang- en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van langer respectievelijk korter dan een jaar. De schulden zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat Begroting

Overeenkomstig de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwerende organisaties is in het financieel jaarverslag naast de vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar de begroting van het verslagjaar opgenomen in de staat van baten en lasten. Deze begroting is door het bestuur van de Foundation goedgekeurd.

Baten

De baten bestaan uit donaties van particulieren, donaties van andere organisaties zonder winststreven, donaties van bedrijven en financiële baten.

Een onderdeel van de overige baten betreft de verhuur van instrumenten aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest.

De toegezegde periodieke uitkeringen worden als baten verantwoord in het jaar van ontvangst. Baten uit legaten en nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit legaten en nalatenschappen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Dividenden

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde effecten worden verantwoord zodra het recht hierop is verkregen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Lasten

De lasten betreffen de op het jaar betrekking hebbende kosten en worden onderverdeeld naar de volgende drie categorieën:

- ◆ bestedingen aan de doelstelling
- ◆ wervingskosten
- ◆ kosten van beheer en administratie

Kantoor- en personeelskosten worden middels een verdeelsleutel op basis van geschatte urenbesteding van het personeel toegewezen aan de volgende drie categorieën: 66% wordt toegerekend aan wervingskosten, 20% aan lasten

besteed aan de doelstelling en de overige 14% aan beheer- en administratielasten.

Afschrijvingen

Afschrijvingen op materiële vaste activa worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde en op basis van de verwachte economische levensduur.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds ABP. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. Foundation Concertgebouworkest heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangst en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december

Vaste activa

1. Materiële vaste activa

Bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering

Door Foundation Concertgebouworkest worden de hoogwaardige instrumenten verhuurd aan Stichting Koninklijk Concertgebouworkest. Het verloop van de bedrijfsmiddelen ten behoeve van de doelstelling is als volgt:

Materiële vaste activa	Stijk- instrumenten	Blaas- instrumenten	Overige instrumenten	Totaal
Stand per 1 januari 2023				
Aanschafwaarde	7.113.922	1.106.223	935.146	9.155.292
Cumulatieve afschrijvingen	0	-663.048	-703.961	-1.367.008
	7.113.922	443.176	231.186	7.788.283
Mutaties 2023				
Investeringen	656.818	130.372	10.740	797.930
Desinvesteringen	aanschafwaarde 0	-14.358	0	-14.358
	cum. afschrijving 0	11.724	0	11.724
Afschrijvingen	0	-76.968	-44.849	-121.817
	656.818	50.770	-34.109	673.479
Stand per 31 december 2023				
Aanschafwaarde	7.770.740	1.222.237	945.887	9.938.864
Cumulatieve afschrijvingen	0	-728.291	-748.810	-1.477.101
Boekwaarde	7.770.740	493.945	197.077	8.461.763
Afschrijvingspercentages	0	10%	10%	

De afschrijvingen van de blaas- en overige instrumenten worden naar tijdsgelang vanaf het moment van ingebruikneming berekend. Op strijkinstrumenten wordt niet afgeschreven, omdat deze in beginsel waardevast zijn. In 2023 is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen.

2. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	2023	2022
Lening uitgegeven gelden	2.500.000	0
Aandelen Concertgebouw N.V.	20.000	0
Effecten	17.903.757	16.311.291
	20.423.757	16.311.291

In 2023 werden uit een nalatenschap twee aandelen in het Concertgebouw verkregen.

Lening uitgegeven gelden

De lening uitgegeven gelden is aangegaan in december 2023 en betreft een 2,5% lening aan Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest. De rente wordt in principe jaarlijks ontvangen. De looptijd van de lening bedraagt 30 jaar of eerder indien Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest RCO House overdraagt, bezwaart met beperkte rechten en/of aan derden anders dan het Concertgebouworkest verhuurt of in gebruik geeft. Als zekerheid voor de terugbetaling van deze lening heeft de Foundation gezamenlijk met Stichting Koninklijk Concertgebouworkest een eerste recht van hypotheek op het pand van de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest. Indien de lening opeisbaar is geworden doch niet wordt afgelost, kan de Foundation van de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest verkoop van het gebouw eisen om met de verkoopopbrengst de lening en rente af te betalen. Het verschil tussen een lagere verkoopopbrengst en de vordering zal worden kwijtgescholden. Deze post is als volgt samengesteld:

Lening uitgegeven gelden	2023	2022
Stand per 1 januari	0	0
Uitgeven gelden	2.500.000	0
Aflossing	0	0
Subtotaal	2.500.000	0
Kortlopend deel	0	0
Stand 31 december	2.500.000	0

3. Effecten

Het verloop van de effectenportefeuille is als volgt:

Effecten	Beurswaarde ultiomo 2023	Beurswaarde ultiomo 2022
Stand per 1 januari	16.311.291	18.431.308
Stortingen/(onttrekkingen)	86.061	214.059
Koers- en valutaresultaat	1.506.405	-2.334.076
Stand per 31 december	17.903.757	16.311.291

De effecten zijn voor rekening en risico van Foundation Concertgebouworkest in beheer gegeven aan ABN AMRO Bank en staan ter vrije beschikking van de Stichting. Er wordt in principe uitsluitend belegd in beleggingen die voldoen aan de Global Compact van de Verenigde Naties.

Het beleggingsbeleid van Concertgebouworkest Foundation is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het risicoprofiel van de beleggingen kan omschreven worden als matig defensief. Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 4%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 42,5%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 0%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën binnen een bandbreedte belegd van respectievelijk plus of minus circa 12,5%-12,5%, 17,5%-27,5%, 40%-5% en 0%-0%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten. Het resultaat op de beleggingen bedroeg in 2023 8,8% (2022: -/13,4%).

3. Vlottende activa

4. Vorderingen

Deze post is als volgt samengesteld:

Vorderingen	31 december 2023	31 december 2022
Belasting	51.873	25.844
Debiteuren	433.614	968.708
Overige vorderingen	491.419	1.411.067
Totaal	976.906	2.405.620

Overige vorderingen hebben voornamelijk betrekking op vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen, waaronder legaten en nalatenschappen. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar. Het maximale kredietrisico per balansdatum is de reële waarde van elke post uit de vorderingen zoals bovenstaand omschreven.

5. Liquide middelen

Dit betreft gelden bij bankinstellingen, de rekeningcourant-saldi en deposito's. Het totaal aan liquide middelen op 31 december 2023 bedraagt € 2.887.692. Hiervan maakt € 408.443 deel uit van de effectenportefeuille. De overige tegoeden zijn direct opeisbaar.

6. Reserves en fondsen

De mutaties in reserves en fondsen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Mutaties in reserves en fondsen	1 januari 2023	Exploitatie saldo	31 december 2023
Reserves			
Stichtingskapitaal	23	0	23
Reserve als bron van inkomsten	20.248.321	311.536	20.559.857
Reserve financiering activa (muziekinstrumenten)	7.788.283	673.479	8.461.763
	28.036.627	985.015	29.021.643
Fondsen			
Bestemmingsfondsen op naam	2.026.752	284.415	2.311.166
Overige bestemmingsfondsen	0	10.000	10.000
	2.026.752	294.415	2.321.166
Totaal	30.063.379	1.279.430	31.342.809

Reserve als bron van inkomsten; Om de continuïteit in de steunverlening aan het Concertgebouworkest te kunnen waarborgen is gekozen voor de opbouw van een vermogensfonds. Het opbouwen van deze reserve is een hoofdactiviteit van de Foundation: met het rendement van dit vermogen kunnen concrete projecten gefinancierd worden. Het verworven vermogen blijft, ook op de lange termijn, in stand door te investeren in instrumenten die passen bij de unieke klankkleur van het Concertgebouworkest en te beleggen in hoogwaardige financiële waarden. Vervolgens kan met het rendement van het besteedbaar vermogen jaarlijks een aantal concrete projecten worden gefinancierd. In samenspraak met het bestuur van het Concertgebouworkest is besloten te allen tijde een gezamenlijk buffervermogen van € 14 miljoen aan te houden dat vooralsnog 50%/50% wordt verdeeld. Op 31 december 2023 voldoet de Foundation aan dit interne vermogensbeleid.

Reserve financiering activa; geeft het bedrag aan dat duurzaam is vastgelegd in muziekinstrumenten.

Bestemmingsfondsen	1 januari 2023	Toevoeging boekjaar	Onttrekking boekjaar	31 december 2023
Specificatie/ verloop bestemmingsfondsen op naam:				
N.N. / bestemd voor educatieve activiteiten	60.566	6.500	7.500	59.566
N.N. / bestemd voor educatieve activiteiten	22.100	0	4.000	18.100
Bernard Haitink Fonds voor jong talent	102.806	2.749	7.507	98.048
Willem Mengelberg Fonds	187.215	0	29.705	157.510
Christiaan Vlek Fonds	71.978	10.000	22.000	59.978
Van Ees-Havenstein Fonds	50.500	0	0	50.500
Jacobson Fonds	15.040	1.500	5.000	11.540
Els Mosler Fonds	51.318	0	33.820	17.498
Willem & Wihelmina Bouwes Fonds	22.909	0	6.587	16.322
Irwan Rachman Fonds	42.314	7.500	10.000	39.814
Für Elise Fonds	20.000	0	0	20.000
Huib Kersten Fonds	38.474	0	4.000	34.474
De Witt Wijnen Fonds	36.050	10.000	7.500	38.550
In Memoriam Hester Maria van Kralingen Fonds	24.000	0	2.000	22.000
Pan Fonds	52.752	1.004	8.500	45.257
Alfred Nijkerk Fonds	52.000	25.000	15.000	62.000
Frances Fonds	23.000	30.000	30.000	23.000
Christine Schunck Fonds	7.436	5.000	5.000	7.436
Het Mozartgenootschap	12.938		5.000	7.938
Kirill Kondrashin Fonds	19.580	1.804	0	21.384
Sjoerd van den Berg Fonds, voor jong & nieuw publiek	32.804	0	5.000	27.804
Ben Pauw Fonds	82.558	15.000	25.000	72.558
Greta Steneker-van der Drift Fonds	40.000	5.000	0	45.000
Burgerhout Fonds	23.680	5.000	14.678	14.002
Reni en Egon Mosler Fonds	43.184	0	12.500	30.684
Mr. Cornelis Roozen Fonds	60.000	0	15.000	45.000
Richter Fonds	27.500	0	5.000	22.500
Fréan Visscher Fonds	41.000	0	4.000	37.000
Helen Wieringa Fonds	10.800	0	5.000	5.800
Van Lith-Dumont Fonds	75.027	0	7.370	67.657
Fonds Jan Raes	44.075	0	5.000	39.075
Eduard Planting en Marke Joosten Compositiefonds	500	50.000	50.000	500
Agnes Nijboer Fonds	15.000	12.500	5.000	22.500
Sonnevaert Fonds	45.000	25.000	25.000	45.000
Annemarijn Fonds	75.000	10.000	7.500	77.500
Fonds Pieter van der Meij	17.650	14.209	4.185	27.674
Wealthon Fonds	0	20.000	20.000	0
Pieter Houbolt Fonds	480.000	0	20.000	460.000
Ingrid - F.M. Goossens Fonds	0	70.000	10.000	60.000
Haitink Chair	0	250.000	0	250.000
Helstone Fonds	0	100.000	0	100.000
Maanwater Fonds	0	50.000	0	50.000
Totaal	2.026.752	727.766	443.351	2.311.166
Specificatie/verloop bestemmingsfondsen: Aankoop instrumenten	0	10.000	0	10.000
Totaal	0	10.000	0	10.000

In 2023 zijn voor de aankoop van instrumenten geoordeelde schenkingen ontvangen die niet geheel zijn besteed in 2023. Het restant is toegevoegd aan een bestemmingsfonds. De doelstellingen van de fondsen worden in het jaarverslag toegelicht.

7. Voorzeningen

Deze post is als volgt samengesteld:

Voorziening omzetbelasting	2023	2022
Stand 1 januari	0	0
Dotatie	460.000	0
Stand 31 december	460.000	0

In juni 2023 is door de Belastingdienst een boekenonderzoek ingesteld naar de omzetbelasting over het boekjaar 2021. Dit onderzoek is het gevolg van een steekproef en kent geen aanleiding of oorzaak. Ten tijde van het opmaken en vaststellen van de jaarrekening 2023 is dit onderzoek nog gaande. De verwachting is dat de uitkomst van het onderzoek leidt tot een financiële correctie voor de jaren 2019-2023 voornamelijk op het thema vooraftrek op niet-economische prestaties zoals giften en schenkingen. Besloten is om van deze financiële correctie een beste inschatting te maken en dit bedrag te doteren aan de voorziening omzetbelasting.

Bovenstaand bedrag is inclusief een beste inschatting van wettelijke rente en mogelijke boetes.

8. Langlopende schulden

Langlopende schulden bestaan uit schenkingen die vooruit ontvangen zijn in de vorm van een lening. De jaarlijkse aflossing wordt geschonken aan Foundation Concertgebouworkest. De looptijd van de leningen bedraagt vijf jaar.

Deze post is als volgt samengesteld:

Langlopende schulden	2023	2022
Stand 1 januari	179.134	246.176
Ontvangen gelden	7.500	0
Kwijtgescholden u.h.v. schenking	-68.542	-67.042
Subtotaal	118.092	179.134
Kortlopend deel	-58.542	-67.042
Stand 31 december	59.550	112.092

9. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden bestaan uit crediteuren, de rekening-courantverhouding met het Concertgebouworkest en St. Beheer Vastgoed Kon. Concertgebouworkest, vakantiedagen en -geld en overige schulden. De rekening-courantverhouding met het Concertgebouworkest betreft nog te betalen bestedingen en doorbelaste overige kosten, gecorrigeerd met verschuldigde schenkingen. Deze post is als volgt samengesteld:

Kortlopende schulden	31 december 2023	31 december 2022
Crediteuren	47.460	76.615
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	320.088	793.964
Rekening-courant Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest	10.000	35.127
Belasting	66.799	218.781
Vakantiedagen en -geld	13.271	6.523
Vooruitontvangen schenkingen	58.542	67.042
Overige schulden	371.599	225.493
Stand 31 december	887.759	1.423.545

Overige schulden bevat € 370.571 met betrekking tot vooruitontvangen sponsorgelden (2022: € 158.069).

Toelichting op staat van baten en lasten

1. Baten uit eigen fondsenwerving

Baten uit eigen fondsenwerving	2023	Begroting 2023	2022
Donaties, giften en schenkingen	2.233.408	1.665.150	2.012.257
Donaties, giften en schenkingen m.b.t. RCO House	35.644	21.450	202.776
Legaten	209.890	100.000	195.635
Nalatenschappen	234.357	600.000	1.576.424
Totaal baten van particulieren	2.713.299	2.386.600	3.987.091

De Salon	51.000	108.250	74.250
Sponsorcontracten	2.454.609	2.384.088	1.976.204
Totaal baten van bedrijven	2.505.609	2.492.338	2.050.454

Andere organisaties zonder winststreven	812.511	1.230.000	1.153.406
Totaal baten van andere organisaties zonder winststreven	812.511	1.230.000	1.153.406

De baten van particulieren waren ruim € 0,2 miljoen hoger dan begroot, o.a. vanwege een aantal nieuwe Fondsen op Naam en eenmalige schenkingen. De inkomsten uit legaten en nalatenschappen waren lager dan begroot. Deze zijn, gezien hun aard, moeilijk te begroten en kunnen jaarlijks sterk fluctueren. In 2023 werden zeven legaten en twee nalatenschappen verkregen (2022: 8).

Sponsorcontracten

Het Concertgebouworkest heeft drie hoofdsponsors ('Global Partners'), namelijk:		
Booking.com	contract t/m	31 augustus 2025
ING	contract t/m	31 augustus 2026
Unilever	contract t/m	31 december 2025
alsmede elf sponsors ('partners'):		
Accenture	contract t/m	31 augustus 2024
Arcadis	contract t/m	31 augustus 2024
De Brauw Blackstone Westbroek	contract t/m	31 augustus 2025
FrieslandCampina	contract t/m	31 december 2025
KLM	contract t/m	31 december 2023
Loyens & Loeff	contract t/m	31 augustus 2027
Privium	contract t/m	31 juli 2025
PwC	contract t/m	31 augustus 2025
Stibbe	contract t/m	31 augustus 2024
TBI	contract t/m	31 augustus 2025

Op basis van sponsorcontracten heeft Foundation Concertgebouworkest een jaarlijks (periode 1/9/2023-31/8/2024) recht op sponsorbijdragen.

Omdat de meeste sponsorcontracten per seizoen lopen, zijn er verplichtingen uit hoofde van tegenprestaties per einde kalenderjaar. De tegenprestaties worden gemiddeld genomen verspreid over het seizoen genoten door de sponsors. Eventuele tegoeden worden zoveel mogelijk uitgeput richting einde van het seizoen. De verwachting is dat na afloop van het huidige seizoen er geen sprake is van omvangrijke openstaande tegoeden.

De Foundation heeft de volgende toezeggingen ontvangen uit met name periodieke schenkingen en sponsorcontracten:

Jaar	Bedrag
Periodieke schenkingen	
2023 achterstallig	31.216
2024	1.197.777
2025	1.028.942
2026	526.842
2027	367.692
2028	108.375
latere jaren	0
	3.260.843

De Salon nog te ontvangen:	
2023 achterstallig	pm
Deze bedragen zijn opgenomen onder de post vorderingen en zijn verantwoord bij de opbrengsten in het boekjaar 2023.	
2024	78.000
2025 en latere jaren	67.000
	145.000

Sponsorcontracten nog te ontvangen:	
2024	2.168.800
2025	1.745.467
2026	513.133
2027	59.800
2028	-
latere jaren	-
	4.487.200
Totaal	7.893.043

2. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

Overige baten	2023	Begroting 2023	2022
Opbrengst verhuur en verkoop van instrumenten	68.034	65.000	114.886
Totaal overige baten	68.034	65.000	114.886

De instrumentencollectie wordt tegen vergoeding ter beschikking gesteld aan het Concertgebouworkest. De realisatie bevat tevens een boekwinst van circa € 3.000 uit verkoop van niet gebruikte instrumenten.

3. Besteed aan doelstelling

Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	2023	Begroting 2023	2022
Afschrijving instrumenten	121.817	106.000	108.297
Premie verzekeringen instrumenten	120.600	120.000	123.403
Onderhoud instrumenten	94.913	200.000	130.330
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	304.390	374.000	331.045
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	7.500	7.500	7.500
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	4.000	4.000	4.000
Bestedingen Bernard Haitink Fonds	7.507	7.500	7.750
Bestedingen Willem Mengelberg Fonds	29.705	20.000	26.005
Bestedingen Christiaan Vlek Fonds	22.000	20.000	23.800
Bestedingen Jacobson Fonds	5.000	10.000	10.000
Bestedingen Els Mosler Fonds	33.820	10.000	23.500
Bestedingen Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds	6.587	5.000	5.769
Bestedingen Irwan Rachman Fonds	10.000	7.500	6.000
Bestedingen Fur Elise Fonds	0	10.000	10.000
Bestedingen Huib Kersten Fonds	4.000	5.000	4.000
Bestedingen De Witt Wijnen Fonds	7.500	5.000	15.000
Bestedingen In Memoriam Hester Maria van Kralingen Fonds	2.000	2.500	2.000
Bestedingen Pan Fonds	8.500	5.000	5.000
Bestedingen Alfred Nijkerk Fonds	15.000	5.000	7.500
Bestedingen Frances Fonds	30.000	30.000	30.000
Bestedingen Christine Schunck Fonds	5.000	5.000	5.000
Bestedingen Het Mozartgenootschap	5.000	10.000	5.000
Bestedingen Kondrashin Fonds	0	0	10.000
Bestedingen Sjoerd van den Berg Fonds	5.000	5.000	5.000
Bestedingen Ben Pauw Fonds	25.000	5.000	25.000
Bestedingen Greta Steneker - van der Drift Fonds	0	0	0
Bestedingen Burgerhout Fonds	14.678	5.000	5.000
Bestedingen Reni en Egon Mosler Fonds	12.500	10.000	19.900
Bestedingen Mr. Cornelis Roozen Fonds	15.000	15.000	15.000
Bestedingen Richter Fonds	5.000	3.000	2.500
Bestedingen F. Visscher Fonds	4.000	5.000	2.500
Bestedingen Helen Wieringa Fonds	5.000	3.000	4.000
Bestedingen Van Lith-Dumont Fonds	7.370	7.500	7.473
Bestedingen Fonds Jan Raes	5.000	5.000	2.000
Bestedingen Eduard Planting en Marque Joosten Compositiefonds	50.000	50.000	68.000
Bestedingen Agnes Nijboer Fonds	5.000	5.000	5.000
Bestedingen Sonnevlaert Fonds	25.000	10.000	15.000
Bestedingen Annemarijn Fonds	7.500	5.000	5.000
Bestedingen Fonds Pieter van der Meij	4.185	3.000	2.500
Bestedingen Wealtheon Fonds	20.000	20.000	20.000
Bestedingen Pieter Houbolt Fonds	20.000	20.000	20.000
Bestedingen Ingrid/F.M. Goossens Fonds	10.000	0	0
Bestedingen Haitink Chair	0	0	0
Bestedingen Helstone Fonds	0	0	0
Bestedingen Maanwater Fonds	0	0	0
Bestedingen Concertgebouworkest inzake sponsorcontracten	1.606.715	1.246.594	1.227.668
Bestedingen RCO House	35.644	21.450	202.776
Bestedingen Belgische Vrienden	0	0	0
Bestedingen overig	0	0	0
Overige bijdragen aan familieconcerten, educatieve- en artistieke projecten	1.318.131	1.342.500	1.390.797
Bijdrage aan automatiseringskosten (CRM-systeem)	30.000	30.000	30.000
RCO Universe	200.000	200.000	100.000
Totaal steun/ondersteuning doelstelling	4.275.561	3.986.044	4.076.013
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling (tabel 1 / kolom 1)	202.233	215.846	223.677
Totaal besteed aan doelstelling	4.477.794	4.201.889	4.299.690

De steun aan het Concertgebouworkest was circa € 0,3 miljoen hoger dan begroot vanwege hogere bestedingen inzake sponsorcontracten voortvloeiend uit hogere baten van sponsoren en lagere sponsorkosten.

4. Wervingskosten

Kosten eigen fondsenwerving

(In)directe verwervingskosten	2023	Begroting 2023	2022
Bijeenkomsten/werving particulieren	192.073	232.607	217.703
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden	60.4861	79.630	98.489
Bijeenkomsten/werving de Salon	24.623	41.930	22.117
Wervingskosten Sponsors	531.337	752.100	458.625
	808.519	1.106.267	796.934
Uitvoeringskosten (zie tabel 1 / kolom 2)	667.615	714.690	738.348
Totaal wervingskosten	1.476.133	1.820.957	1.535.282

Aan directe wervingskosten werd in 2023 € 0,3 miljoen minder uitgegeven dan begroot. De corporate wervingskosten waren o.a.voor potentieel te werven nieuwe sponsors hoger ingeschat dan gerealiseerd.

5. Kosten beheer en administratie

(zie tabel 1/kolom 3)	551.563	151.092	156.574
-----------------------	----------------	----------------	----------------

Tabel 1	Doelstelling steun aan het Concertgebouw	Wervingskosten	Kosten beheer en admin.	Totaal 2023	Begroting 2023	Totaal 2022
Lasten verdeling en toerekening aan de doelstelling						
Steun aan Concertgebouw	4.275.561			4.275.561	3.986.044	4.076.013
Bijeenkomsten/werving particulieren		192.073		192.073	232.607	217.703
Bijeenkomsten/werving de Salon		24.623		24.623	41.930	22.117
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden		60.486		60.486	79.630	98.489
Wervingskosten Sponsors		531.337		531.337	752.100	458.625
Uitvoeringskosten						
Salaris	141.443	466.763	99.010	707.216	777.150	754.867
Sociale lasten	19.656	64.866	13.759	98.282	96.367	100.533
Pensioenlasten	22.133	73.038	15.493	110.663	144.211	117.713
Overige personeelskosten	8.596	28.368	6.017	42.982	21.500	93.227
Kantoorkosten	10.359	34.185	7.251	51.795	38.000	50.141
Bestuur/afd. e.d.	45	149	32	226	2.000	1.902
Databeheer	0	246	0	246	400	215
Overige algemene kosten:						
Notariskosten	0	0	0	0	2.000	0
Dotatie voorziening omzetbelasting	0	0	410.000	410.000	0	0
Totaal uitvoeringskosten	202.233	667.615	551.563	1.421.411	1.081.628	1.118.598
Totaal	4.477.794	1.476.133	551.563	6.505.490	6.173.938	5.991.545

*) Van de salariskosten en kantoorkosten is 20% bestemd voor het beheer van de collectie muziekinstrumenten, 66% is

besteed aan fondsenwerving en 14% is besteed aan algemene beheer- en administratiekosten.

De uitvoeringskosten waren lager dan begroot vanwege een vacature en lagere pensioenpremies.

De inhuur van uitzendkrachten was iets hoger dan begroot.

6. Saldo financiële baten en lasten

Het saldo financiële baten en lasten bestaat uit:

Saldo financiële baten en lasten	2023	Begroting 2023	2022
Inkomsten effectenportefeuille	242.612	200.000	339.869
Koers- en valutaresultaat effecten	1.506.405	0	-2.334.076
Rente liquide middelen (bank- en spaarrekeningen)	-9.427	0	-11.344
	1.739.590	200.000	-2.005.552
Kosten van beleggingen	-51.607	-58.000	-54.686
Overige bankkosten	-2.516	-2.000	-1.200
Totaal saldo financiële baten en lasten	1.685.467	140.000	-2.061.438

De baten uit beleggingen worden prudent begroot. Het jaar werd met een koerswinst afgesloten. Onder de rente liquide middelen is een bedrag van € 50.000,- opgenomen als beste schatting voor nog te betalen rentelasten in het kader van de voorziening omzetbelasting.

Personeel

Personeel	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022
Gemiddeld aantal personeelsleden in FTE	10,9	11,3	11,3
Totaal bezoldiging bestuurders en toezichhouders	0	0	0
Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichhouders	0	0	0

De Foundation heeft geen werknemers in dienst. Het personeel wordt doorbelast vanuit Stichting Koninklijk Concertgebouworkest.

Verbonden partijen

A. Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (Concertgebouworkest)

Aard der activiteiten

De Stichting stelt zich ten doel de bevordering van de Nederlandse muziekcultuur door het in stand houden van het Koninklijk Concertgebouworkest en het doen geven van muziekkuitvoeringen door dit orkest, alsmede door alle andere aan dit doel dienstige wettelijke middelen.

Prestaties door het Concertgebouworkest

- ♦ administratieve dienstverlening (om niet)
- ♦ het verzekeren van de ter beschikking gestelde instrumenten
- ♦ het tegen vergoeding ter beschikking stellen van personeel

Prestaties jegens het Concertgebouworkest

- ♦ het tegen vergoeding ter beschikking stellen van haar instrumenten aan de leden van het Koninklijk Concertgebouworkest
- ♦ het bijeenbrengen van gelden ten behoeve van het doel van het Concertgebouworkest

B. Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest

Aard der activiteiten

De stichting heeft ten doel het houden, beheren en exploiteren van registergoederen ten behoeve van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Prestaties door de Stichting Beheer Vastgoed

- ♦ het vanaf eind 2018 beschikbaar stellen van kantoorruimtes en oefenruimtes en een ensemblezaal voor musici van het Koninklijk Concertgebouworkest

Prestaties jegens de Stichting Beheer Vastgoed

- ♦ het bijeenbrengen van gelden ten behoeve van het doel van de Stichting Beheer Vastgoed

Overige gegevens

1. Bestemming resultaat

Het saldo van baten en lasten bedraagt € 1.279.430 en de bestemming van dit resultaat is als volgt:

Bestemming resultaat	
Besteedbaar vermogen	
Reserve als bron van inkomsten	311.536
Vastgelegd vermogen	
Fonds activa doelstelling	673.479
Fonds op naam	284.415
Overige bestemmingsfondsen	10.000
Bestemming resultaat	1.279.430

Amsterdam, 29 mei 2024

A.J.M. Nijboer, *voorzitter*

J. Treffers, *penningmeester*

Controleverklaring 2023

dubois + co
REGISTERACCOUNTANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Foundation Concertgebouworkest.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Foundation Concertgebouworkest te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Foundation Concertgebouworkest op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Foundation Concertgebouworkest zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Wamberg Offices
Wamberg 37
1083 CW Amsterdam
Telefoon 020 571 23 45

E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

2

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 30 mei 2024

Dubois & Co. Registeraccountants

Digitaal ondertekend door A.P. Buteijn RA
A.P. Buteijn RA

3

Begroting 2024

Bijlage 1

Baten:	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024
Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties, giften en schenkingen	1.665.150	2.233.408	1.867.669
Donaties, giften en schenkingen m.b.t. RCO House	21.450	35.644	5.400
Legaten	100.000	209.890	100.000
Nalatenschappen	600.000	234.357	600.000
De Salon	108.250	51.000	98.500
Sponsorcontracten	2.384.088	2.454.609	2.450.755
Andere organisaties zonder winststreven	1.230.000	812.511	1.295.000
	6.108.938	6.031.420	6.417.324
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten			
Opbrengst verhuur en verkoop van instrumenten	65.000	68.034	65.000
Som der baten	6.173.938	6.099.454	6.482.324
Lasten:			
Besteed aan doelstelling			
Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	3.986.044	4.275.561	3.999.405
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	215.846	202.233	214.040
	4.201.889	4.477.794	4.213.445
Wervingskosten	29,8%	24,5%	32,1%
Kosten eigen fondsenwerving			
(In)directe verwervingskosten	1.106.267	808.519	1.351.319
Uitvoeringskosten	714.690	667.615	708.732
	1.820.957	1.476.133	2.060.051
Kosten beheer en administratie	151.092	551.563	149.828
Kosten beheer en administratie	151.092	551.563	149.828
Som van de lasten	6.173.938	6.505.490	6.423.324
Saldo voor financiële baten en lasten	0	-406.037	59.000
Rente, dividenden en koersresultaten	200.000	1.739.590	240.000
Kosten van beleggingen	-58.000	-51.607	-58.000
Overige bankkosten	-2.000	-2.516	-2.000
Saldo financiële baten en lasten	140.000	1.685.467	180.000
Saldo van baten en lasten	140.000	1.279.430	239.0000

Overschot is toegevoegd/onttrokken aan:	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024
Vrij besteedbaar vermogen	pm	311.536	pm
Vastgelegd vermogen:			
Reserve financiering activa	pm	673.479	pm
Fonds op naam	pm	284.415	pm
Totaal	0	1.279.430	0

Specificatie:

Donaties, giften en schenkingen			
Schenkingsprogramma			
Periodieke schenkingen	850.850	831.092	1.090.025
Eénmalige giften	0	66.964	0
Fondsen op Naam	245.000	727.766	259.104
Diversen t.b.v. instrumenten en dergelijke	569.300	607.586	518.540
Totaal	1.665.150	2.233.408	1.867.669

Specificatie:

Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024
Afschrijving instrumenten	106.000	121.817	108.000
Premie verzekeringen instrumenten	120.000	120.600	170.000
Onderhoud instrumenten	200.000	94.913	207.000
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	374.000	304.390	320.500
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	7.500	7.500	7.500
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	4.000	4.000	4.000
Bestedingen Bernard Haitink Fonds	7.500	7.507	7.500
Bestedingen Willem Mengelberg Fonds	20.000	29.705	20.000
Bestedingen Christiaan Vlek Fonds	20.000	22.000	20.000
Bestedingen Jacobson Fonds	10.000	5.000	5.000
Bestedingen Els Mosler Fonds	10.000	33.820	10.000
Bestedingen Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds	5.000	6.587	5.000
Bestedingen Irwan Rachman Fonds	7.500	10.000	7.500
Bestedingen Fur Elise Fonds	10.000	0	10.000
Bestedingen Huib Kersten Fonds	5.000	4.000	5.000
Bestedingen De Witt Wijnen Fonds	5.000	7.500	7.500
Bestedingen In Memoriam Hester Maria van Kralingen Fonds	2.500	2.000	2.500
Bestedingen Pan Fonds	5.000	8.500	8.500
Bestedingen Alfred Nijkerk Fonds	5.000	15.000	10.000
Bestedingen Frances Fonds	30.000	30.000	30.000
Bestedingen Christine Schunck Fonds	5.000	5.000	5.000
Bestedingen Het Mozartgenootschap	10.000	5.000	10.000
Bestedingen Kondrashin Fonds	0	0	5.000
Bestedingen Sjoerd van den Berg Fonds	5.000	5.000	5.000
Bestedingen Ben Pauw Fonds	5.000	25.000	10.000
Bestedingen Greta Steneker - van der Drift Fonds	0	0	0
Bestedingen Burgerhout Fonds	5.000	14.678	5.000
Bestedingen Reni en Egon Mosler Fonds	10.000	12.500	10.000
Bestedingen Mr. Cornelis Roozen Fonds	15.000	15.000	15.000
Bestedingen Richter Fonds	3.000	5.000	5.000
Bestedingen F. Visscher Fonds	5.000	4.000	5.000
Bestedingen Helen Wieringa Fonds	3.000	5.000	3.000
Bestedingen Van Lith-Dumont Fonds	7.500	7.370	7.500
Bestedingen Fonds Jan Raes	5.000	5.000	5.000
Bestedingen Eduard Planting en Marque Joosten Compositiefonds	50.000	50.000	50.000
Bestedingen Agnes Nijboer Fonds	5.000	5.000	7.000
Bestedingen Sonnevlaert Fonds	10.000	25.000	20.000
Bestedingen Annemarijn Fonds	5.000	7.500	7.500
Bestedingen Fonds Pieter van der Meij	3.000	4.185	3.000
Bestedingen Wealtheon Fonds	20.000	20.000	20.000
Bestedingen Pieter Houbolt Fonds	20.000	20.000	20.000
Bestedingen Ingrid - F.M. Goossens Fonds	0	10.000	10.000
Bestedingen Haitink Chair	0	0	25.000
Bestedingen Helstone Fonds	0	0	20.000
Bestedingen Maanwater Fonds	0	0	0
Bestedingen Concertgebouworkest inzake sponsorcontracten	1.246.594	1.606.715	1.295.505
Bestedingen RCO House	21.450	35.644	5.400
Overige bijdragen aan familieconcerten, educatieve- en artistieke projecten	1.342.500	1.318.131	1.330.000
Bijdrage aan automatiseringskosten (CRM-systeem)	30.000	30.000	30.000
RCO Universe	200.000	200.000	100.000
	3.986.044	4.275.561	3.999.405
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	215.846	202.233	214.040
Totaal besteed aan doelstelling	4.201.889	4.477.794	4.213.445

Specificatie uitvoeringskosten en salariskosten beheer muziekinstrumenten

Begroting 2023	Doelstelling steun Concertgebouworkest	Wervingskosten	Beheer en administratie
Salaris	155.430	512.919	108.801
Sociale lasten	19.273	63.602	13.491
Pensioenlasten	28.842	95.179	20.190
Overige personeelskosten	4.300	14.190	3.010
Kantoorkosten	7.600	25.080	5.320
Bestuur/afd. e.d.	400	1.320	280
Databeheer		400	
Overige algemene kosten:			
Notariskosten		2.000	
	215.846	714.690	151.092

Realisatie 2023	Doelstelling steun Concertgebouworkest	Wervingskosten	Beheer en administratie
Salaris	141.443	466.763	99.010
Sociale lasten	19.656	64.866	13.759
Pensioenlasten	22.133	73.038	15.493
Overige personeelskosten	8.596	28.368	6.017
Kantoorkosten	10.359	34.185	7.251
Bestuur/afd. e.d.	45	149	32
Databeheer		246	
Overige algemene kosten:			
Notariskosten		0	
	202.233	667.615	141.563

Begroting 2024	Doelstelling steun Concertgebouworkest	Wervingskosten	Beheer en administratie
Salaris	154.049	508.363	107.835
Sociale lasten	20.643	68.121	14.450
Pensioenlasten	24.439	80.649	17.107
Overige personeelskosten	3.784	12.487	2.649
Kantoorkosten	10.725	35.393	7.508
Bestuur/afd. e.d.	400	1.320	280
Databeheer		400	
Overige algemene kosten:			
Notariskosten		2.000	
	214.040	708.732	149.828

Rooster van termijnen bestuursleden

Bijlage 2

Betuursleden	Aangetreden	Herbenoemd	2e termijn
Anita Nijboer	29-9-2015	2019	2023 verlengd
Jakob Treffers	1-11-2018	2022	2026
Ellen Cramer-de Jong	1-11-2018	2022	2026
Oswald Coene	1-3-2021	2025	2029
Dolph Hogewoning	1-3-2021	2025	2029
Dominik Winterling	1-3-2021	2025	2029
Gregor Horsch	20-12-2021	2025	2029
Marc Diepstraten	26-6-2022	2026	2030
Naomi Sedney	26-6-2022	2026	2030

Het Koninklijk Concertgebouworkest

Bernard Haitink, *eredirigent* †

Mariss Jansons, *conductor emeritus* †

Riccardo Chailly, *conductor emeritus*

Directie in 2023

Dominik Winterlink, *directievoorzitter*

Ulrike Niehoff, *artistiek directeur (tot juli 2023)*

Vacature, *artistiek directeur (vanaf juli 2023)*

David Bazen, *directeur bedrijfsvoering*

Begunstigers

Schenkers, corporate partners en fondsen

Wij danken onze particuliere schenkers, corporate partners en fondsen voor hun genereuze steun. Met hun bijdragen komen projecten tot stand die een noodzakelijke basis vormen voor een gezonde toekomst van het Concertgebouworkest.

Global partners

Booking.com ♦ ING ♦ Unilever

Corporate Partners

Accenture ♦ Arcadis ♦ De Brauw Blackstone Westbroek ♦ FrieslandCampina ♦ KLM ♦ Loyens & Loeff ♦ PwC ♦ Stibbe ♦ TBI Holdings

Samenwerkingspartners

Privium ♦ SparkOptimus B.V.

Business club De Salon

AKD ♦ AM ♦ Boontje Advocaten ♦ Capital A Management ♦ Cornerstone Real Estate Groep ♦ Crystal Cable ♦ Damsté Advocaten ♦ DHL eCommerce ♦ Endymion Amsterdam ♦ EQT Life Sciences ♦ Eversheds Sutherland ♦ EY Nederland ♦ HC Partners ♦ Hete Peper ♦ H. Holding ♦ IK Investment Partners ♦ Koninklijke De Gruijter & Co ♦ LIME Search ♦ Lumen Lawyers ♦ Polestar Netherlands ♦ Rabobank ♦ Rollz International ♦ Stanton Chase ♦ Stek Advocaten

Fondsen en stichtingen

Ammodo ♦ Stichting Beau Lieu et Beaux Arts ♦ Stichting Careduca ♦ Don Quixote Foundation ♦ ELJA Foundation ♦ Gilo Family Foundation ♦ Hartwig Foundation ♦ Hinderrustfonds ♦ Stichting Hoornhaai ♦ Porticus ♦ Truus und Gerrit van Riemsdijk Stiftung ♦ Familiestichting Sanders ♦ Stichting Tabernaleporis ♦ Vogelgezang Foundation

Trustees

Marguerite Goldschmeding ♦ Mevrouw drs. A.M. Plate

Masters

Pauline Beelaerts en Coen Teulings ♦ Mevrouw C.I.Th. Bierlaagh-Lucas ♦ Dick en Thelma de Bruin ♦ Oswald en Annemie Coene-Mersmann ♦ Paul van Ditzhuyzen ♦ Jan Docter ♦ Rick en Marga Donehoo ♦ De heer A.Ph.J. de Haseth Möller ♦ Mevrouw A. Ide-Rempt ♦ Jan Kalff ♦ De heer J.R.V. Lindeman ♦ De heer en mevrouw Van Marle-Crommelin ♦ Louise M. Nanning ♦ Marjon Oosterhout ♦ Floor en Arnoud-Jan Pennink-de Blocq van Kuffeler ♦ Mevrouw M. van Riet-Reilingh ♦ De heer H.A. van Rijbroek en mevrouw V.E. Fedoseeva - van Rijbroek ♦ De

heer drs. H.M.C.M. Schölvinck ♦ Mozes A. Staszewski ♦ De heer A.J. aan de Stegge ♦ De heer ir. M.C. van Veen en mevrouw dr. A.G. Leemhuis ♦ en anonieme schenkers

Fellows

Ruud Bakker en Jeannet Merk ♦ Mevrouw P. Boogaard en de heer P. Kehrens ♦ De heer D. van den Broek ♦ Mr. P. Buchner ♦ Annemarie en Frederik Buijn-Buissink ♦ Adam en Titia Cohen-Overbeek ♦ De heer S.J.H. van Deventer en mevrouw D. Pajkrt ♦ Arthur Fischer ♦ E.A. de Graaff-van Meeteren ♦ Gerard de Graaff en Dorothee van Vredenburg ♦ De heer drs. P.J.H.M. Luijten ♦ Rob en Marijke van Oordt-Jones ♦ De heer ir. M. van Pesch† en mevrouw Y. van Pesch-Kaptijn ♦ De heer en mevrouw Rogaar-Burlage ♦ Julienne Straatman ♦ De heer en mevrouw Tuzgöl-Willigers ♦ Herma en Quinten de Wijn ♦ Cees en Simone Zeevenhooven ♦ en anonieme schenkers

Patrons

Hans&Pieter van AnDelden ♦ De heer en mevrouw Ankersmit-Taminiau ♦ Piet en Inez Bandell ♦ De heer mr. F.A.W. Bannier ♦ Mevrouw H.F.C. van Beek ♦ Mevrouw C. Beelaerts van Blokland ♦ De heer en mevrouw Bekouw-Ellis ♦ Dirk van den Berg ♦ Mevrouw drs. N. Berghuis-Bos ♦ De heer J. Th. Blok ♦ De heer J.H. Blom ♦ Anno en Bernadette de Boer-van den Berg ♦ Mevrouw P.W. Boll-Kruseman ♦ Rob van den Boogaard ♦ De heer drs. F. Bos ♦ Jan Ebel en Paulien Bos ♦ Marianne Bouwman-Nissen ♦ De heren H.J. Braaksma en R. Steigleder ♦ De heer N.R. Bremer ♦ Robert Broekema en Frank Rövekamp ♦ De heer J.T. Broeren ♦ Marnix Bügel ♦ De heer en mevrouw Bunjes-Belinfante ♦ Ad Carlée en John van Gemert ♦ De heer H. Coops ♦ Louise van Deth en Sander Stuijt ♦ De heer M. Dijkstra ♦ De heer ir. J.D. Doets ♦ Siebe van Elsloo en Mirjam van Elsloo-Dizij ♦ De heer en mevrouw Erb-Hudig ♦ De heer en mevrouw Eskes-Nijhuis ♦ Haik van Exel ♦ De heer A.J. Fogteloo ♦ Mevrouw M.M.A. van de Geijn-Verhoeven ♦ De heer J.H.R. van Ginkel ♦ Mevrouw M. van Gorp ♦ De heer en mevrouw Grimm-van der Veen ♦ De heer en mevrouw van Haarlem-Heinz ♦ De heer en mevrouw Haars ♦ De heer J.F. Hamming ♦ Mevrouw G.M.T. Harink en de heer M.F. Scholten ♦ Mevrouw K. Hazewinkel ♦ De heer L. Hermans ♦ De heer Edwin Herrie ♦ Mevrouw ir. H.C.M. Heyning ♦ De heer G.E.W. van Hille ♦ De heer J.P.H. van Hilten ♦ Corrie Hindaal ♦ De heer T. Hirasawa ♦ Studio Micky Hoogendijk ♦ Mevrouw B.C. Houben ♦ Roderick en Clara Houben-van Karnebeek ♦ Johan Huisman ♦ De heer P.D. Huizer ♦ De heer en mevrouw Hustinx-van Acker ♦ Trienke A. de Jong ♦ Mevrouw mr. E.H. de Jong-van Doonijeweert ♦ De heer en mevrouw De Jongh-De Bois ♦ Jan Hein van Joolen ♦ Kay en Michiel Josephus Jitta ♦ Jaap en Mies Kamp ♦ De heer en mevrouw Kat-Goudsmit ♦ Hans en Natasja

Kelderman ♦ Anton van Kempen en Klaartje Staghouwer ♦ De heer M. Kessler ♦ De heer Koenders en mevrouw Genovese ♦ Mevrouw E. Kostense ♦ Ron van Kralingen ♦ De heer en mevrouw Kuiper-van Hall ♦ Dries en Barbara van der Laan-Ruding ♦ De heer en mevrouw de Leeuw-Krekels ♦ Petra de Lint en Erik Bosman ♦ Mevrouw mr. E.J. Louwe Kooijmans-van der Sluijs en mevrouw mr. A.M.E. van der Sluijs-Louwe Kooijmans ♦ Familie Lukowski ♦ Remy en Jacobien Maarschalk ♦ Maarten en Anne-Marie Majoie-Keet ♦ De heer en mevrouw Mak-van der Vossen ♦ Lodewijk en Wei Si'eu Meens ♦ Mevrouw J. Meester ♦ Rien H. Meppelink ♦ De heer en mevrouw De Meulemeester-van Erp ♦ De heer A.A. Meurer ♦ Karin Meurs ♦ De heer en mevrouw Mispelblom Beijer-Graafland ♦ Joke Moëd-Reiss ♦ Marc en Sandra Mulckhuyse ♦ Ton en Anne-Miek Nelissen-Hanssen ♦ Eveline Nikkels ♦ De heer P. Oldenhove en mevrouw W.R. Stocks ♦ De heer en mevrouw W.L. Peeters ♦ Martin en Astrid Pereboom ♦ Edo Pfennings ♦ Mevrouw mr. A.M. Prins-Jansen' ♦ De heer dr. P. Provó Kluit ♦ Quets ♦ L.M. Remarque-van Toorn ♦ Stephan Renken en Carolien Reinking ♦ De heer A.N. Rietveld ♦ De heer Rijpkema en mevrouw Smits ♦ Alexander Rinnooy Kan ♦ De heer en mevrouw Roorda-Avis ♦ De heer en mevrouw Roos ♦ De heer Ph. Scheltens en mw. M. Scheltens-de Boer ♦ Dorette Schilte-Ouwehand ♦ Erik Schoevers ♦ Dr. Fred Schonewille ♦ De heer ir. H. Schoone ♦ De heer en mevrouw Van der Schoot-van Voorst ♦ Dirk Schraven en Mariken Kruijff ♦ De heer en mevrouw Schreve-Brinkman ♦ De heer en mevrouw Sibinga Mulder-Gevaerts ♦ Feike en Inge Sijbesma ♦ Michael Smith ♦ De heer J.C. Somer ♦ Boele en Ingrid Staal ♦ John en Annelies van der Steen ♦ De heer en mevrouw Stols-Gonçalves ♦ Martin Taphoorn en Hans Cats ♦ De heer P.B. Teeboom ♦ Ferry en Hanneke Theunisse ♦ Ivonne Tilman ♦ De heer Jelle Tolsma en mevrouw Marielle Sas ♦ M. van Tongeren ♦ De heer J. Treffers en mevrouw E. Torn ♦ De heer Pitt Treumann en mevrouw Esther Heckman-Treumann ♦ Mevrouw D.J. Vermeulen en de heer M.H. Steltenpool ♦ Mevrouw A.E. Veth ♦ David W. Voetelink ♦ De heer J.C.M. Vogten ♦ Cees en Dini de Voogd-de Looff ♦ P.C. Voûte en M.A.C. Raaijmakers ♦ De heer R.M.F. van der Weiden ♦ Gerrit Jan en Sandra Westerveld ♦ Cora en Dolpff Wigbers ♦ De heer en mevrouw Van Wijk-Koehoorn ♦ De heer en mevrouw Wijnand-de Jong ♦ Jaap en Yolande Willeumier-Alberdingk Thijm ♦ De heer en mevrouw R. Wyss ♦ De heer en mevrouw Zuidam-van Middelkoop ♦ en anonieme schenkers

Companions

Arthur Augustijn ♦ Job van Ballegoijen de Jong ♦ John Beckett ♦ Coen en Sally van Beuningen-Hartevelt ♦ Nienke Bijlholt ♦ Michiel Boere en Coraline Haitjema ♦ Paul Bouckaert ♦ Gerhard en Floor van den Brandhof-Sintnicolaas ♦ Arnoud Bras ♦ Tessa Daling ♦ Wybe van Dijk en Sofia van de Ven ♦ Rommy Marjolein Don ♦ Pieter en Heleen van Doorn ♦ Koos van Dorst ♦ Qais en Sophie Al Shihabi-Dreesmann ♦ Maarten Driessen en Margot Driessen-van Hulsteijn ♦ Sophie Dusoswa ♦ Marco Eliens en Celine van Kleef ♦ Guyon Essed ♦ Remy François ♦ Hugo Goedegebure ♦ Sam Hendrix ♦ Sandra Hoeboer ♦ Hiske Hoekstra ♦ Wietske Hoekstra en Marcel Otten ♦ Daan Holla ♦ Daphne van der

Houwen ♦ Maaïke Janssen ♦ Femke de Jong ♦ Karlijn Juttmann ♦ Allard Kampschöer ♦ Wouter en Henriëtte de Koning-Henny ♦ Anne van Kralingen ♦ Caro Kramer en Joel Wessels ♦ Nandi Kruijswijk ♦ Jurriën Leemhuis ♦ Susanna Leemhuis ♦ Johanna en Maximilian Lehmann ♦ Willem en Lotte van Limburg Stirum-van der Stelt ♦ Martijn Lindeman ♦ Annelies en Rob Londeman-Vellekoop ♦ Sjoerd Lopik ♦ Quincy Milloy ♦ Amanda Milloy ♦ Maarten en Gerdine Nelissen-Niemans ♦ Eva Niermeijer ♦ Hanneke en Jonathan van Oostenbrugge-Landman ♦ Fleur Osté en Jochem Berk ♦ Olivier en Saskia Oudegeest-Schaper ♦ Hannah Padding ♦ Reza Pamudji ♦ Thomas Prevoo en Sabine Huitenga ♦ Laura Rachman ♦ Jan Rinia ♦ Michiel Rogaar ♦ Dennis Sluijsmans ♦ Wilmer Smeenk ♦ Dimple Sokartara ♦ Johan Spijksma ♦ Dieuwer van Staveren ♦ Joris Steenkamp ♦ Su Mee Tan-Jongejan ♦ Victoria van Tets ♦ Riemke en IJsbrand thoe Schwarzenberg en Hohenlansberg ♦ Sebastiaan van Triest en Wite de Savornin Lohman ♦ Lotte Tromp ♦ Lotje van Veersen ♦ Tom Veldhuis ♦ Bart Veldman en Laura Engels ♦ Fleur van der Ven ♦ Pauline Vereijken ♦ Léonie en Izaäk Vervliet-Achammer ♦ Nadia Visee ♦ Steven Vlek en Jessica Schouten ♦ Lútsen de Vries en Florentine Berkelbach van der Sprengel ♦ Björn Waltmans ♦ Frank Weijnen ♦ Robert de Wijn ♦ Alexander Wijs en Louise Snouck Hurgronje ♦ Anne Jan de Witte - Coaching Training & Consultancy ♦ Cathérine Zijlstra ♦ en anonieme schenkers

Fondsen op Naam

Annemarijn Fonds ♦ Sjoerd van den Berg Fonds voor jong en nieuw publiek ♦ Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds ♦ Burgerhout Fonds ♦ Van Familie Van Ees-Havenstein Fonds ♦ Frances Fonds ♦ Für Elise Fonds ♦ Ingrid F.M. Goossens Fonds ♦ Bernard Haitink Fonds voor Jong Talent ♦ The Bernard Haitink Associate Conductorship ♦ Helstone Fonds ♦ Pieter Houbolt Fonds ♦ Jacobson Fonds ♦ Huib Kersten Fonds ♦ Kirill Kondrashin Fonds ♦ in memoriam Hester Maria van Kralingen ♦ Van Lith-Dumont Fonds ♦ Maanwater Fonds ♦ Fonds Pieter van der Meij ♦ Willem Mengelberg Fonds ♦ Els Mosler Fonds ♦ Reni en Egon Mosler Fonds ♦ Mozart Genootschap Fonds ♦ Agnes Nijboer Fonds ♦ Alfred Nijkerk Fonds ♦ Pan Fonds ♦ Ben Pauw Fonds ♦ Eduard Planting en Marque Joosten Compositiefonds ♦ Irwan Rachman Fonds ♦ Fonds Jan Raes ♦ Richter Fonds ♦ Stichting Mr. Cornelis Roozen Fonds ♦ Christine Schunck Fonds ♦ Familiefonds Sliepenbeek ♦ Sonnevlaert Fonds ♦ Greta Steneker-van der Drift Fonds ♦ Fréan Visscher Fonds ♦ Christiaan Vlek Fonds ♦ Wealtheon Fonds ♦ Helen Wieringa Fonds ♦ De Witt Wijnen Fonds ♦ en anonieme Fondsen op Naam

Leden van het Gouden Gilde

Marga Akkerman-Zaalberg van Zelst ♦ Mevrouw H.A.J.M. van Alphen-Slooff ♦ Ted Baijings ♦ De heer en mevrouw Beyer-Lazonder ♦ Mevrouw M.A.M. Boer-ten Hagen ♦ Loes en Evert van den Bergh ♦ De heer drs. J.B.L.M. Bouwman † ♦ Mevrouw I. van Deth-Ruys ♦ Jan Dijker en Marijke Veldhuis ♦ Loes en Egbert Dommering-van Rongen ♦ De heer en mevrouw Groenteman-Biederman ♦ De heer dr. S. van Houten ♦ Mevrouw H.M. Jensema-de Jongh ♦ Jonkheer mr. J.D. van Karnebeek †

en mevrouw D.A. van Karnebeek-van Roijen ♦ Dr. G.A. (Bert) Kool ♦ De heer en mevrouw J.S. van der Linden - de Jong ♦ De heer en mevrouw Lindenberg-Sluis ♦ De heer dr. H.R.E. van Maanen ♦ Mevrouw J.W. van Maanen-Stassen ♦ Leen en Wendy Menken-Verburg ♦ Mevrouw A.R. van Netten ♦ Eelco en Marre Nikkels-Evelein ♦ M.J.E. Overberg ♦ De heer en mevrouw Overberg-Geesink ♦ Jochem en Saskia Overbosch ♦ De heer en mevrouw Piek-den Hartog ♦ Jan en Cissy Raaijmakers ♦ De heer mr. J.W.M Russell ♦ Mevrouw A. van der Ven ♦ Mevrouw A.M. Scholten van Aschat-Sillem ♦ De heer en mevrouw Snoeck-Duymaer van Twist ♦ De heer R. Starreveld ♦ Hans Vroom ♦ De heer en mevrouw Woudstra-Hilsum ♦ en anonieme schenkers

Global Friends

Masters ♦ Karel en Ruulke Bagijn-van Overbeeke ♦ Paul en Rosemary Heule ♦ Eijk en Rose-Marie de Mol van Otterloo ♦ Duco Sickinghe ♦ **Fellows** ♦ Roderick en Anne Marie van Dam ♦ Michaela en Gert Dickgiesser ♦ Barbara Dreesmann ♦ Yuki en Tomoyuki Izumi ♦ De heer en mevrouw de Jong ♦ Michael en Ekaterina Ksoll ♦ Howard en Jacqui Santangelo Schwartz ♦ De heer A.P. Tegelaers ♦ Mevrouw S.C. Tóth ♦ Johan A. de Meij ♦ Dick en Monique Nieuwenhuis-François ♦ **Patrons** ♦ Karen van Bergen en Jos Stumpe ♦ De heer en mevrouw Berschadsky ♦ François-Carlos en Laura Bovagnet ♦ Pauline Breitbarth ♦ Peter en Brigitte Callens ♦ Etienne en Mia Carbonez-Wijnen ♦ Mevrouw I. Fisher ♦ Eric en Marie-Christine ten Hark-d'Ursel ♦ Leonardus Hendrikx ♦ Annet van Hooft en Thomas de Villeneuve ♦ Roel en Floortje Huinink ♦ Jan Joosten en Brunhilde Vergouwen ♦ Valérie Judels ♦ De heer en mevrouw Kahn ♦ Imme en Marilyn Kam-Maas ♦ Rob Kuijpers ♦ Anton en Marianne van der Lande ♦ James Meece ♦ Ishtar Méjanès ♦ Aernout en Marianne van der Mersch-Doyer ♦ Frans en Annette de Nerée tot Babberich ♦ Max en Melanie Rijkenberg ♦ Marinka Schillings ♦ Sascha H. Schmidt en Meta van der Zanden ♦ Martin en Anne Smit ♦ Christophe en Valerie Tadie ♦ Peter en Petra Tourné ♦ Bruce Weiss en Isa Freeling-Weiss ♦ Dr. Axel and Sonja Wieandt ♦ en anonieme schenkers

Dutch Masters Foundation

Swiss Friends of the Concertgebouworkest

Leden van het Kroongilde

Concertgebouworkest Young

Schenkingen vanaf € 1.500,-

Fondsen ♦ Stichting Careduca Foundation ♦ Hartwig Foundation ♦ Familiestichting Sanders ♦ Porticus ♦ Stichting Tabernaleporis ♦ Vogelgezing Foundation
Fondsen op Naam ♦ Frances Fonds ♦ Ingrid F.M. Goossens Fonds ♦ Pieter Houbolt Fonds ♦ Het Mozartgenootschap ♦ Ben Pauw Fonds ♦ Irwan Rachman Fonds ♦ Richter Fonds ♦ Christine Schunck Fonds ♦ Wealtheon Fonds ♦ De Witt Wijnen Fonds
Particulieren ♦ De heer en mevrouw Bijleveld-van Seumeren ♦ Ursula

en Henk Fiolet (legaat) ♦ Menno Maas ♦ Mevrouw J. Meester ♦ Dick en Monique Nieuwenhuis-François ♦ en anonieme fondsen en schenkers

Een Eigen Huis

Musici en stafleden van het Concertgebouworkest maken alweer vijf jaar dankbaar gebruik van het mooie onderkomen met fantastische en muzikale faciliteiten op Gabriël Metsustraat 16. Wij danken alle particuliere schenkers, fondsen en bedrijven voor hun steun aan de realisatie. De aankoop, de verbouwing, de nieuwbouw, de restauratie (van de entreehal, het trappenhuis, de voorgevel en het hek), de Amsterdamzaal, de Huiskamer, de Foyer, de kamer van de chef-dirigent, de tien repetitiestudio's, de fysiotherapie ruimte, de concertvleugel, de vier piano's, en last but not least: de 120 stoelen en de 96 tegels.

Schenkingen vanaf € 5.000,-

A ♦ Ammodo ♦ Anker Stuy Verven ♦ Art Mentor Foundation Lucerne ♦ **B** ♦ Walter en Hanneke Baars-Goettisch ♦ Stichting Beau Lieu et Beaux Arts ♦ Vriendenvereniging van het Koninklijk Concertgebouworkest in België ♦ Bommel van der Bend en Rian Kalden ♦ Stichting Benevolentia ♦ Hugo van Berckel† en Annemie van Berckel-Boehmer ♦ Nollie van Berge ♦ Bas van Berkum en Louise Kenter ♦ Jan de Bie Leuveling Tjeenk en Barbara van Hussen ♦ Louis D. de Bièvre ♦ Jeroen en Micheline van den Biggelaar-Brenninkmeijer ♦ Mevrouw E. Blokker-Verwer ♦ Onno en Angela den Boer ♦ De heer N. de Boer en mevrouw M.L. de Boer ♦ Brook Foundation ♦ Dick en Thelma de Bruin ♦ **C** ♦ Jan Willem Cramer en Ellen Cramer-de Jong ♦ Dierik Cras en Vera Arnoldus ♦ Paul en Anet Cronheim ♦ **D** ♦ Annie Doeksen Stichting ♦ Rick en Marga Donehoo ♦ Benno van Dongen en Pauline van der Meer ♦ **E** ♦ Stichting Elise Mathilde Fonds ♦ De heer en mevrouw Ackermans-Erbe ♦ De heer en mevrouw Eskes-Nijhuis ♦ **F** ♦ Sam van der Feltz en Pamela Rigter ♦ Fonds 1999 ♦ Louise O. Fresco ♦ **G** ♦ Mevrouw M.M.A. van de Geijn-Verhoeven ♦ Gerard de Graaff en Dorothee van Vredenburg ♦ **H** ♦ Ralph en Patricia Hamers-van Nimwegen ♦ Jan Willem en Ria Hanrath-Pastors ♦ Hartwig Foundation ♦ Heineken ♦ Karin Obbink en Herman van Hemsbergen ♦ De heer en mevrouw Hendrikse-Groeneveld ♦ Paul en Rosemary Heule ♦ Lodewijk en Diana Hijmans van den Bergh-Loudon ♦ De heer G.E.W. van Hille ♦ Corrie H. Hindaal ♦ Hinderrustfonds ♦ Jan Willem Hoever en Klaartje Hissink ♦ Jan Hoogeboom en Ria Hoogeboom-van den Hoff ♦ Dennis en Jacomijne Horeman-Kooloos ♦ Roderick en Clara Houben-van Karnebeek ♦ De heer en mevrouw Van 't Hullenaar-van den Wijngaart ♦ **J** ♦ Janssen de Jong Groep ♦ P.W. Janssen's Friesche Stichting ♦ De heer en mevrouw De Jongh-de Bois ♦ **K** ♦ De heer en mevrouw Van Karnebeek-Thijssen ♦ Hanny Kemna en Peter Meijerink ♦ De heer J.H. Klees ♦ Ellen Bouwen en Berry Kock ♦ Roelof en Geertje Konterman ♦ JK Stichting ♦ René Kuijten en Cornélie ter Linden ♦ Bas Kuiper ♦ **L** ♦ Laaken Asset Management N.V. ♦ Dries en Barbara van der Laan-Ruding ♦ Joost en Machteld van Lanschot-van Vloten ♦ De heer Van Lede† en mevrouw Van Lede-Quarles van Ufford ♦ Lei Import ♦ Jenny en Emile Lens-de Vries ♦ Mevrouw I.E.E. van Lippe-Biesterfeld ♦ De heer en mevrouw

Colofon

van Lith-Dumont ♦ Karin en Jan-Willem Lubbers-Nieuwenhuijs ♦ De heer drs. Paul J.H.M. Luijten ♦ **M** ♦ De heer R.J. van der Maal ♦ Maarten en Anne-Marie Majoie ♦ De heer en mevrouw Van Marle-Crommelin ♦ De heer en mevrouw G.A. May ♦ Mevrouw J. Meester ♦ Ton en Maya Meijer-Bergmans ♦ Meijers, makelaars in assurantiën ♦ Schweizer Willem Mengelberg-Stiftung ♦ Merifin Foundation ♦ De heer mr. A.A. Meurer en mevrouw J.B.L. Bannier ♦ Rose-Marie en Eijk de Mol van Otterloo ♦ Taco Morelisse en Louise Verheij van Wijk ♦ De heer en mevrouw Mosler-Reiss ♦ **N** ♦ Anita Nijboer ♦ Alfred Nijkerk Fonds ♦ Eelco en Marre Nikkels-Evelein ♦ Eveline Nikkels ♦ **O** ♦ Tatiana Chopova en Hans Oerlemans ♦ Rob en Marijke van Oordt-Jones ♦ Marc van Opijnen ♦ **P** ♦ Saskia Pahud de Mortanges ♦ Frans en Lideke Peese Binkhorst-Hoffscholte ♦ Marieke de Peijper-Pieksma ♦ Kees en June Peijster-de Groot van Embden ♦ Anne Marie Plate ♦ Geert Potjewijd en Anneke Jansen ♦ **R** ♦ Irwan Rachman Fonds ♦ Lara, Jana, Masha en Jan Raes ♦ Robert en Marlies Reibestein ♦ Van Reisen Bouwmanagement & Advies ♦ Alexander Ribbink en Nienke van den Hoek ♦ Alexander Rinnooy Kan en Eva van der Dussen ♦ Roelf en Machteld Rogaar-Burlage ♦ Herman en Sophie van Roijen-van der Kuip ♦ Yvonne van Rooy ♦ Stichting Mr. Cornelis Roozen Fonds ♦ Jaap Rosen ♦ Jacobson en Joanne Kellermann ♦ Onno en Renée Ruding-Hekking ♦ Willem en Beate Russell-Sass ♦ **S** ♦ René Schelvis ♦ Paul Schnabel ♦ Mevrouw G.M.T. Harink en de heer M.F. Scholten ♦ Familie Schölvinck ♦ Mevrouw C.A. Schreuders-Bais ♦ Hans en Swie Mei Schröder ♦ Lisette Schuitemaker ♦ CS-Fonds ♦ Swiss Friends of the Concertgebouworkest ♦ J.B. Sellmeijer† en J.M. Sellmeijer-van Piggelen ♦ De heer en mevrouw Sibinga Mulder-Gevaerts ♦ Paul en Jetty Sleurink-Algra ♦ Martijn en Agniet Snoep ♦ Bernard en Liesbeth Spoor-Vermeijlen ♦ Marijke van Sprang-Kamstra ♦ Boele en Ingrid Staal ♦ Thérèse van Schie en Marc Staal ♦ Paul en Nicole Staartjes-Mosler ♦ Salomon Foundation ♦ Mozes A. Staszewski ♦ John en Annelies van der Steen ♦ Partners van Stibbe ♦ Philip en Marijke Stibbe ♦ Wilma van Straalen-Sanderse ♦ Julienne Straatman en Robert Bausch ♦ Swaenenborgh Stichting ♦ **T** ♦ Stichting Tabernaleporis ♦ Team V Architectuur ♦ Technische Unie ♦ Geert Terwindt ♦ M. Th. A. Terwindt ♦ Elsbeth en Rijnhard van Tets ♦ Geir Thompson ♦ Stichting Tull Universal ♦ Miriam Twaalfhoven ♦ **V** ♦ Maarten van Veen en Aleid Leemhuis ♦ Gerard en Marlies Vehmeijer-Verloop ♦ Vereniging ‘Het Concertgebouworkest’ ♦ Jan Willem en Carole Verloop-Gülcher ♦ Kees Vermeer en Ineke Vermeer-van Wijngaarden ♦ Chris en Marlien Vlek-Peek ♦ Vogelgezag Foundation ♦ Karel en Juliette Vuursteen ♦ **W** ♦ De heer mr. R.L. van de Water ♦ Maarten en Marijke van der Weijden-Overmars ♦ De heer dr. D.M.N. van Wensveen ♦ Fons en Henny van Westerloo ♦ August en Tamara Wienen ♦ Otto en Tineke De Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven ♦ Hans Witteveen ♦ Jan Bernard Wolters en Beate Matznetter ♦ **Z** ♦ Zadelhoff Fonds ♦ Anneke en Charles Zijderveldt ♦ Lily en Hans Zwarts ♦ en anonieme schenkers

Koninklijk Concertgebouworkest Stichting Foundation Concertgebouworkest

Gabriël Metsstraat 16
1071 EB Amsterdam

Postbus 78098
1070 LP Amsterdam

Telefoon 020 305 10 10
Bankrekening NL 10 ABNA 0446758906
foundation@concertgebouworkest.nl
www.concertgebouworkest.nl

Eindredactie en tekst Marije Bosnak
Redactie en tekst Anne Christin Erbe,
Robbert Jan van der Maal, team Development
Design Motif, Sake van den Brule
DTP Designkwartier, Marcel van Wijk
Lithografie en druk Mazeline
Fotografie Julian Breen pag. 24-25, 42-43
Milagro Elstak pag. 6, 3, 14, 19, 31, 45, 49, 50-51, 54, 58, 62-63
Eduardus Lee pag. 5, 9, 10, 13, 15, 20, 26, 46, 48
Jean van Lingen pag. 21
Marcel Molle, cover en pag. 55
Sabine van Nistelrooij pag. 33
Nathan Reinds pag. 22-23, 40
Harmina Snoodijk pag. 42, 43
Peter Tollenaar pag. 34, 41
Philippe Vogelenzang pag. 4
Renske Vrolijk pag. 8, 18, 52, 56

Het Koninklijk Concertgebouworkest en de Foundation danken alle begunstigers voor hun loyale steun.

Global partners

Booking.com

ING

Partners

accenture

ARCADIS

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

KLM

LOYENS
LOEFF

pwc

Stibbe

TBI

Business club

Koninklijk Concertgebouworkest

De Salon

Particuliere schenkers

Trustees, Masters, Fellows, Patrons, Companions, Fondsen op Naam, Gouden Gilde, Kroongilde, alle schenkers aan RCO House, aan Concertgebouworkest Young en aan Fonds Toonaangevende vrouwen in muziek, Global Friends, Dutch Masters Foundation en Swiss Friends of the Concertgebouworkest

Fondsen en stichtingen

Ammodo, Stichting Beau Lieu et Beaux Arts, Stichting Careduca, Don Quixote Foundation, ELJA Foundation, Gilo Family Foundation, Hartwig Foundation, Hinderrustfonds, Stichting Hoornhaai, Porticus, Truus und Gerrit van Riemsdijk Stiftung, Familiestichting Sanders, Stichting Tabernaleporis en Vogelgezag Foundation

Subsidiënten

Gemeente
Amsterdam

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

